EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.7.2026
COM(2026) 600 final

2026/0203 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EU) 2019/943 vad gäller framtidssäkring av elräkningar i unionen, genom att minska systemkostnaderna och främja elektrifiering och digitalisering

{SWD(2026) 600 final}

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

- **Motiv och syfte med förslaget**

Europeiska kommissionen (*kommissionen*) antog handlingsplanen för överkomliga energipriser i februari 2025[1], med åtgärder som syftar till att minska energikostnaderna för invånare och företag, varav de flesta ska genomföras på kort sikt. I handlingsplanen undersöks de faktorer som driver upp energipriserna och energiförsörjningskostnader, skatter samt nät- och systemkostnader identifieras som viktiga områden att ta itu med för att kunna bidra till sänkta energiräkningar för de europeiska konsumenterna. Kommissionen följde upp denna plan med flera initiativ, bland annat riktlinjerna för framtidssäkrade nätavgifter[2], det europeiska kraftnätspaketet[3], paketet för alla invånares tillgång till energi[4] och den strategiska färdplanen för digitalisering och AI inom energisektorn[5].

Mot bakgrund av händelserna i Mellanöstern uppmanade Europeiska rådet kommissionen den 19 mars 2026 att snarast lägga fram riktade åtgärder för konkreta insatser för att sänka alla komponenter i elpriserna.

Kommissionen svarade genom att offentliggöra AccelerateEU[6], där den redogjorde för behovet av att minska energikostnaderna genom att påskynda utbyggnaden av inhemsk ren energi och öka elektrifieringstakten. Detta bör kombineras med ytterligare uppgradering av elsystemet genom åtgärder för uppförande av ny nätinfrastruktur, användning av befintlig infrastruktur och beskattning.

Detta förslag stöder målet med AccelerateEU genom att förbättra utformningen av nätavgifter för att säkerställa kostnadseffektiviteten hos överförings- och distributionsnäten och ge både systemansvariga och systemanvändare incitament att utnyttja den befintliga infrastrukturen på ett bättre sätt. Dessutom införs skatteåtgärder för att bland annat säkerställa att el beskattas mindre än naturgas. I förslaget klargörs också de nationella tillsynsmyndigheternas roll när det gäller att säkerställa effektiv, transparent och icke-diskriminerande tillgång till överförings- och distributionsnät[7], även i situationer med överbelastning i nätet, vilket kan kräva att åtgärder vidtas för att säkerställa mognadsgrad och framsteg i ansökningar om nätanslutning, samt att prioriteringsvillkor fastställs.

Nätavgifter

Den gemensamma elmarknaden är en av hörnstenarna för konkurrenskraft och välstånd i vår union, vilken strävar efter att uppnå målet om minskade koldioxidutsläpp samtidigt som energipriserna ska göras mer överkomliga och energitryggheten förbättras. Detta är avgörande för de europeiska industriernas konkurrenskraft, i enlighet med given för en ren industri[8], som även tar upp behovet av att stödja ett strategiskt oberoende, trygga viktiga leveranskedjor och

1 COM(2025)79.
2 C(2026)126.
3 COM(2025)1005.
4 COM(2026)115.
5 COM(2026)501.
6 COM(2026)370.
7 Artikel 3 q i förordning (EU) 2019/943.
8 COM(2025)85.

upprätthålla ekonomiskt välstånd. Under de senaste åren, och under två kriser, har unionen emellertid drabbats av stigande energikostnader, vilket äventyrar vår konkurrenskraft.

Det europeiska elnätet är världens mest sammanlänkade och en grundläggande del av den europeiska elmarknaden. Den allt större efterfrågan på el, den ökande elektrifieringen inom slutanvändningsledet, decentraliseringen av elproduktionen och en accelererad utbyggnad av förnybar energi kommer att kräva betydande investeringar för att modernisera och utvidga elnätet, liksom en optimering av hur elnäten utformas och drivs. I tider när mycket el produceras genom förnybara energikällor återspeglar låga eller negativa elpriser – något som har blivit vanligare under senare år[9] – behovet av ett mer flexibelt system. Detta är avgörande för att utnyttja potentialen hos förnybara energikällor och undvika kostnadsineffektiva inskränkningar, samtidigt som man uppmuntrar till förbrukning vid tidpunkter och på platser där de billigaste energikällorna finns tillgängliga och kostnaderna för driften av systemet minimeras.

Elsystemets kostnader täcks av nätavgifter. De finansierar den fysiska uppgraderingen av näten, underhållet och driften av systemet. Detta är avgörande för utbyggnaden av förnybara energikällor, elektrifiering och ny efterfrågan från industrin och näringslivet. Nätavgifterna har under de senaste åren i genomsnitt motsvarat mellan 24 % och 29 %[10] av hushållens elräkningar (där de andra huvudfaktorerna är priset på energiråvaran, skatter och avgifter samt koldioxidkostnader). Samtidigt som energikomponenten i elpriset förväntas minska, förväntas nätkostnaderna bli en ännu större post på elräkningarna. Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) uppskattar att det för att bygga ett koldioxidsnålt energisystem i EU kommer att behövas investeringar på en aldrig tidigare skådad nivå i elöverförings- och eldistributionsnäten[11]. Detta skulle fördubbla och till och med tredubbla de årliga investeringsnivåer som gällt under de senaste årtiondena. Stigande systemkostnader kan leda till en betydande ökning av de totala nätkostnaderna med upp till 60 % fram till 2050 jämfört med 2022.

Att utnyttja den befintliga nätinfrastrukturen på bästa sätt och en smart och effektiv utformning av nätavgifterna kommer att vara avgörande för att öka infrastrukturens effektivitet och optimera de totala systemkostnaderna. I synnerhet kan nätavgifter som stimulerar systemeffektivitet minska systemets totala driftskostnader och nätavgiftskomponenten på energiräkningen, till exempel genom att minska behoven av och kostnaderna för omdirigering, eller genom att minska efterfrågan under perioder med högt tryck och därmed behovet av investeringar i nätet[12].

---

9 Acer, *Key developments in European electricity and gas markets*, 2026, https://www.acer.europa.eu/monitoring/electricity-gas-key-developments-2026.

10 Acer, *Retail market Monitoring report*, 2024, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-CEER_2024_MMR_Retail.pdf.

11 Acer, *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system*, ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf. Enligt rapporten beräknas de ”årliga nätinvesteringarna i Europa fördubblas fram till 2050, upp till 100 miljarder euro, med lägre uppskattningar på 75 miljarder euro”.

12 I Slovenien ledde en tariffreform från 2024 till en minskning av höglasten med över 2,4 %. En studie från Agora Energiewende med fokus på Tyskland visade att dynamiska tariffer avsevärt skulle kunna öka konsumenternas flexibilitet, med möjlighet att flytta 10 % av den totala årliga elförbrukningen 2035. En rapport som beställdes av SmartEN visade att välutformade tariffer kan minska höglasten med över 20 % vid stor användning av elfordon.

Det är därför viktigt att säkerställa att nätavgifterna ger de systemansvariga incitament att driva nätet effektivt, använda flexibilitet, utveckla smarta elnät och använda icke-ledningsbundna lösningar som nätförbättrande teknik, samtidigt som incitamentet att investera i nätet bibehålls och lika villkor säkerställs. Nätanvändare bör uppmuntras att uppträda på ett systemvänligt sätt, anpassa sin energianvändning eller förflytta den till tider och platser där de får tillgång till de billigaste energikällorna och det är mest kostnadseffektivt för hela systemet. För att åstadkomma detta förslås det i handlingsplanen för överkomliga energipriser att det läggs fram ett lagstiftningsförslag om en modell för nätavgifter. Av det skälet tillkännagav kommissionens ordförande den 16 mars 2026 att kommissionen kommer att utarbeta ett lagstiftningsförslag för att förbättra nätinfrastrukturens produktivitet.

I detta förslag behandlas oron för stigande energikostnader, eftersom de drivs inte bara av höga och instabila priser utan också av stigande systemkostnader. Detta sker genom att förbättra utformningen av nätavgifter för att säkerställa kostnadseffektivitet i överförings- och distributionsnäten och genom att säkerställa att nödvändiga incitament ges både till systemansvariga och systemanvändare för att sänka systemkostnaderna, bland annat genom bättre användning av befintlig infrastruktur.

Förslaget innehåller starkare incitament för systemansvariga att öka kostnadseffektiviteten och möjliggöra snabbt nättillträde, ge nätanvändare incitament att anpassa sitt förbrukningsbeteende, uppmuntra ökad transparens och ålägga tillsynsmyndigheterna att fastställa resultatindikatorer för att öka effektiv nätanvändning och systemeffektivitet. Alla dessa åtgärder bör bidra till att nätavgifterna återspeglar de verkliga kostnaderna för systemet och ytterligare stödja en effektiv nätanvändning.

Förslaget gör det möjligt att tillämpa särskilda avgiftssystem som avspeglar kostnaderna för specifika kategorier av systemanvändare på grundval av deras förbrukningsmönster, såsom energiintensiva industrier och datacentraler. Detta alternativ kombineras med skyddsåtgärder för att undvika negativa effekter på prisöverkomligheten för hushåll och små och medelstora företag.

För att göra dessa ändringar operativa måste förslaget kombineras med tertiär lagstiftning om en gemensam struktur och harmoniserade metoder för nätavgifter, i likhet med befintlig lagstiftning inom gassektorn.

Smarta mätare och smarta elnät

För att förbättra nätinfrastrukturens effektivitet måste elsystemet ha tekniska och digitala funktioner för att övervaka nätstatusen och optimera nätanvändningen i nära realtid, och för att uppmuntra eller styra nätanvändarna att optimera nätanvändningen, särskilt när det är kopplat till solcellsinstallationer och batterier i hemmet och/eller dynamiska tariffer. Detta kan ytterligare sänka systemkostnaderna, särskilt genom att minska efterfrågan under perioder med högt tryck. Dessa funktioner gör det möjligt för systemansvariga att svara snabbare och effektivare, utnyttja den befintliga infrastrukturen på ett bättre sätt och göra det möjligt för systemanvändare att reagera på prissignaler. För att åstadkomma detta krävs en bredare möjliggörande ram som kombinerar smarta mätarsystem, smarta och digitaliserade nät och effektivare återanvändning av uppgifter om elnät. Utan sådana nödvändiga villkor är möjligheterna för konsumenter, aggregatorer, leverantörer och systemansvariga att reagera på prissignaler, bland annat från smarta nätavgifter för att ge flexibilitet och optimera systemdriften, fortfarande strukturellt begränsade.

Av det skälet åtföljs förslaget om nätavgifter av begränsade men riktade åtgärder för smarta mätare och smarta elnät. Genom förslaget införs en minsta unionsomfattande skyldighet att börja använda smarta mätarsystem för att säkerställa att minst 50 % av slutkunderna i varje medlemsstat kommer att vara utrustade med smarta mätare senast 2030. Denna andel bör gradvis ökas till minst 75 % av slutkunderna senast 2033, i syfte att stärka den tekniska grunden för ett aktivt deltagande från konsumenternas sida och en mer detaljerad systemsynlighet. För medlemsstater med en utbyggnadsnivå under 30 % den dag då denna förordning träder i kraft är det lämpligt med en begränsad förlängning av tidsfristen för målet på 50 %.

Detta tillvägagångssätt återspeglar det aktuella läget i unionen, med en total användning av smarta mätare på omkring 60 % 2024[13]. Emellertid har 15 medlemsstater redan överskridit en andel på 80 %, i linje med de utbyggnadsnivåer som anges i bilaga II till direktiv (EU) 2019/944[14], vilket visar att det går att uppnå en ökad användning, medan andra fortfarande ligger betydligt under detta tröskelvärde eller ännu inte har inlett något storskaligt införande. Detta ojämna införande undergräver den inre marknadens effektiva funktion och utvecklingen av innovativa produkter och tjänster. Samtidigt bör den föreslagna skyldigheten skapa en tillräcklig täckning i hela unionen för att stödja en effektivare användning av den befintliga elnätsinfrastrukturen och göra det möjligt för konsumenterna att bättre förstå och hantera sin energiförbrukning och sina kostnader. Det klargörs dessutom i förslaget att kostnads-nyttoanalyser enligt direktiv (EU) 2019/944 endast kommer att gälla för en användning över 75 %, vilket säkerställer en konsekvent unionsomfattande strategi, samtidigt som flexibiliteten bevaras för ytterligare utbyggnad på grundval av ekonomiska överväganden. I förslaget föreskrivs också utveckling av gemensamma indikatorer för smarta elnät för att stödja en mer konsekvent övervakning av användningen av smarta och innovativa nätlösningar och stärka kopplingen mellan nätreglering, prestanda och effektiv användning av befintlig infrastruktur. Framför allt fastställs en riktad ram för att förbättra utbytet och en säker återanvändning av uppgifter om elnät. Det stöder också en effektiv, säker och flexibel drift av elsystemet och utvecklingen av innovativa digitala och datadrivna verktyg, inklusive tillämpningar för artificiell intelligens, som kan förbättra nätprestanda och optimering. Detta är ett direkt svar på ordförandens uppmaning till nätoperatörer att förbättra den befintliga infrastrukturens produktivitet genom att till fullo utnyttja innovativ teknik[15].

Sammantaget är dessa åtgärder avsedda att säkerställa att de incitament som skapas genom smarta nätavgifter kan omvandlas till konkreta operativa effektivitetsvinster och lägre totala systemkostnader.

Beskattning

Elektrifieringen av den europeiska ekonomin är en strategisk förutsättning för unionens mål om konkurrenskraft, energitrygghet och minskade koldioxidutsläpp. För att uppnå ett mer elektrifierat och klimatneutralt energisystem krävs betydande investeringar i elnät och elinfrastruktur. Nätavgifter och energibeskattning utgör tillsammans de viktigaste reglerade kostnadsdrivande faktorerna bakom elräkningarna och är därför oupplösligt sammankopplade

13 Acer/CEER, *Energy Retail Market Monitoring Report*, november 2025; landsrapporter, juli 2025.

14 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

15 Skrivelse från ordförande Ursula von der Leyen av den 16 mars 2026 inför Europeiska rådets möte: ”Nätavgifterna är nödvändiga (...) men också nätoperatörer kan göra mer för att förbättra nätinfrastrukturens produktivitet **genom att till fullo utnyttja innovativ teknik**”.

drivkrafter för att stimulera elektrifiering. Att ta itu med nätavgifterna separat, utan att samtidigt anpassa principerna om beskattning av el till EU:s elektrifiering, skulle undergräva samstämmigheten och effektiviteten i unionens energipolitik. Det är endast genom att beakta de båda faktorerna på ett samordnat sätt som detta förslag strukturellt kan leda till en minskning av konsumenternas elkostnader och till att på ett meningsfullt sätt främja unionens elektrifieringsmål.

I linje med målen i handlingsplanen för överkomliga energipriser och AccelerateEU bör reformen av nätavgifterna åtföljas av riktade åtgärder för beskattning av el, närmare bestämt incitamenten för elektrifiering, för att inte riskera att misslyckas med att uppnå målet att varaktigt försvaga de kostnadsdrivande faktorerna bakom elräkningarna. Ett sådant tillvägagångssätt skulle därför ha en betydande negativ inverkan på prisöverkomligheten för unionens konsumenter och på unionsekonomins konkurrenskraft.

I detta syfte anpassas i detta förslag också principerna om beskattning av el till EU:s energi-, miljö- och klimatpolitik, vilket bidrar till EU:s insatser för att minska utsläppen. För att öka elektrifieringen av det europeiska energisystemet, vilket beskrivs närmare i AccelerateEU, bör incitamenten för användning av naturgas i medlemsstaternas skattesystem tas bort.

Vid sidan av denna bredare åtgärd innehåller förslaget en skräddarsydd och mer riktad möjlighet att sänka elskatten för energiintensiva industrier, så att skatterna på el för dessa användare kan sänkas ytterligare och incitamenten till elektrifiering höjas.

Dessa åtgärder kommer att säkerställa att de slutliga energikostnaderna för konsumenterna minskas och att regleringen av energikostnaderna anpassas bättre till de europeiska elektrifieringsmålen.

Principerna om beskattning av energi i denna ändring av förordning (EU) 2019/943 (*elförordningen*) är inriktade på genomförandet av EU:s bestämmelser om en minimiskattesats för el och naturgas och reglerar medlemsstaternas möjlighet att tillämpa nedsatta skattesatser på el som används av energiintensiva industrier i enlighet med rådets direktiv 2003/96/EG. I linje med målen för det direktivet står det medlemsstaterna fritt att fastställa sina egna energiskattenivåer, förutsatt att de följer bestämmelserna i direktivet, medan principerna i elförordningen kommer att göra det möjligt att minska de befintliga skillnaderna i elektrifieringsincitament i medlemsstaternas energiskatteramar.

Genom detta förslag införs begränsade och riktade ändringar av elförordningen som är absolut nödvändiga för att uppnå förslagets mål. Eventuella ytterligare ändringar av den förordningen ligger helt utanför detta förslags tillämpningsområde och syften. Kommissionen kommer att på ett konstruktivt sätt samarbeta med medlagstiftarna för att säkerställa att förslagets viktigaste tillämpningsområde bevaras fullt ut genom hela lagstiftningsprocessen och inte förvrängs under processens gång.

Åtgärder för nätanslutning vid överbelastning

Snabbt tillträde till elnäten är avgörande för konkurrenskraften och utfasningen av fossila bränslen inom den europeiska industrin, bilindustrin och transportsektorn – t.ex. för laddningspooler – och digitaliseringen av ekonomin, inklusive inrättandet av datacentraler. Det är också en avgörande förutsättning för att uppnå målen för given för en ren industri, AccelerateEU och uppnå klimatneutralitet senast 2050. Det är också centralt för att tillgodose bostadsbehov och relaterade grundläggande samhällsbehov. Förseningar i nätanslutningar bromsar den rena omställningen och den europeiska ekonomiska tillväxten. Köer för

nätanslutning finns i minst 16 medlemsstater på grundval av det underlag som samlades in 2025[16]. Därför blir det allt mer akut i hela EU att åtgärda köerna för nätanslutning.

Även om den långsiktiga lösningen på otillräcklig nätkapacitet är en snabbare och mer framåtblickande utbyggnad av elnäten, kan samtidigt också mer kortsiktiga åtgärder vidtas för att säkerställa snabb nätanslutning av ren energiproduktion och elektrifierad last. Med utgångspunkt i den befintliga rättsliga ramen lade kommissionen fram en vägledning om effektiva och snabba nätanslutningar[17] (*vägledningen*) som en del av det europeiska kraftnätspaketet. Vägledningen innehåller konkreta rekommendationer för samordnad nätplanering av samhället och industrin, effektivare användning av befintliga nät, bland annat genom utformning av nättariffer, anslutningsavgifter eller flexibilitet, och slutligen insyn i nätets värdkapacitet och anslutningsförfaranden. När det gäller förfarandena för nätanslutning betonas i vägledningen behovet av att gå från först-till-kvarn-tilldelning av nätkapacitet till ett system som tar hänsyn till mognadsgrad och framsteg i ansökningar om nätanslutning samt deras inverkan på överbelastning eller miljömässiga, sociala eller ekonomiska överväganden.

Genom detta lagförslag genomförs bestämmelserna i vägledningen om effektiva och icke-diskriminerande förfaranden för nätanslutning i händelse av överbelastning i EU:s rättsliga ram, och de befintliga bestämmelserna enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944 specificeras ytterligare genom ett uttryckligt omnämnande av möjligheten att prioritera sektorer eller nätanvändare i en sektor eller möjligheten att beakta inverkan på överbelastning i nätet samt ekonomiska, sociala eller miljömässiga hänsyn, så länge dessa grundar sig på transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Befintlig lagstiftning omfattar inte heller uttryckligen kriterier för mognadsgrad och framsteg för att hantera spekulativa ansökningar eller ansökningar med otillräcklig mognadsgrad. Förtydligande krävs för att möjliggöra ett fullständigt genomförande av bestämmelserna i vägledningen och för att klargöra tillsynsmyndigheternas roll när det gäller att fastställa villkoren för tillträde till nätet, i linje med befintliga bestämmelser i artiklarna 6 och 59 i direktiv (EU) 2019/944. Förslaget ger samtidigt utrymme att överväga nationella villkor genom att ge den nationella tillsynsmyndigheten full frihet att välja vilka åtgärder som ska vidtas. De måste dock se till att det finns andra åtgärder för att ta itu med överbelastning i nätet och genomföra EU:s befintliga rättsliga ram, såsom sektorsövergripande nätplanering som involverar berörda parter, flexibla anslutningsavtal eller användning av icke-ledningsbundna och digitala lösningar för att säkerställa näteffektivitet.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser på området och med unionens övriga politikområden**

Detta föreslagna initiativ är anpassat till målen att öka elektrifieringen och samtidigt säkerställa överkomliga priser i enlighet med AccelerateEU och given för en ren industri. Detta förslag överensstämmer därför också med målet för handlingsplanen för elektrifiering[18], som är att påskynda elektrifieringen inom energisektorn för att säkerställa en kostnadseffektiv och säker energiomställning och minska importberoendet. Handlingsplanen för elektrifiering omfattar övergripande åtgärder för att uppnå vägledande elektrifieringsmål samt

[16] Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, *Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids*, september 2025, https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

[17] Kommissionens tillkännagivande, *Vägledning om effektiva och snabba nätanslutningar* (C/2025/6703).

[18] COM(2026) 595, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *Electrification Action Plan*.

sektorsspecifika åtgärder för transport, byggnader och industri. Effektiva nätavgifter samt nätanvändning och nätutveckling är avgörande för att handlingsplanen ska lyckas.

Förslagets mål att minska konsumenternas kostnader, förbättra EU-industrins konkurrenskraft och främja investeringar i förnybar energi och koldioxidsnåla bränslen är förenliga med ramen för den europeiska gröna given och given för en ren industri, och i linje med aktuella initiativ. Förslaget är ett svar på de frågor som identifierades i kommissionens handlingsplan för överkomliga energipriser i februari 2025, dvs. att höga energikostnader äventyrar de europeiska företagens konkurrenskraft och utgör en betydande börda för konsumenterna.

Det är därför absolut nödvändigt att se till att en effektiv användning av energisystemet, med stöd av en lämplig skattestruktur, spelar en viktig roll för att göra det möjligt för elanvändarna att kunna dra nytta av mer förutsägbara och lägre energikostnader.

Det föreslagna initiativet är starkt kopplat till och förenligt med de lagstiftningsförslag som läggs fram i det europeiska kraftnätspaketet. Syftet är att på bästa sätt använda befintlig nätinfrastruktur för att minska kostnaden för nätet till vad som är nödvändigt. Det kompletterar därför det europeiska kraftnätspaketet, som syftar till att göra planeringen av ny nätinfrastruktur mer effektiv och kostnadseffektiv. Detta inbegriper att prioritera alternativ till nätutveckling som icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar eller icke-fossil flexibilitet som efterfrågeflexibilitet och lagring i nätplaneringen både på nationell nivå och unionsnivå. Förslaget stärker regelverket för införande av icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar och deras användning i systemdrift på nationell nivå, medan det europeiska kraftnätspaketet fokuserar mer på gränsöverskridande infrastruktur. Detta sker genom att se till att sådana lösningar främjas när de kan förbättra elnätens användbara kapacitet, flexibilitet och tillförlitlighet på ett kostnadseffektivt sätt. Förslaget stärker den politiska inriktning som redan valts inom ramen för det europeiska kraftnätspaketet för att prioritera icke-ledningsbundna lösningar och icke-fossil flexibilitet i nätplaneringen. När det gäller nättillträde är lagförslaget helt förenligt med målen för det europeiska kraftnätspaketet genom att i EU:s rättsliga ram genomföra bestämmelserna i vägledningen om effektiva och snabba nätanslutningar i samband med effektiva och icke-diskriminerande förfaranden för nätanslutning vid hantering av överbelastning, vilket förstärker det pågående arbetet med att genomföra vägledningen.

I linje med målen för paketet för alla invånares tillgång till energi[19], dvs. att stärka konsumenterna och deras deltagande på energimarknaden, syftar förslaget också till att minska de slutliga energikostnaderna för konsumenterna genom att ge rätt incitament att använda de europeiska näten på ett optimalt sätt. Detta överensstämmer med slutsatserna i rapporten om marknadsbaserade elpriser och främjande av ersättning för flexibilitet i slutkundsavtal[20] inom ramen för genomförandet av paketet för alla invånares tillgång till energi, där betydelsen av införandet av smarta mätare betonas. Förslaget bidrar till detta genom att förbättra möjligheterna att övervaka nätet med hjälp av smarta mätare, vilket möjliggör ett mer aktivt konsumentdeltagande och underlättar flexibilitet på efterfrågesidan, samtidigt som det bidrar till att skydda konsumenterna mot stigande energikostnader och till att skydda de europeiska industriernas konkurrenskraft. I detta syfte införs ett unionsomfattande referensvärde för införande av smarta mätare, för att uppnå en tillräcklig användning för att stödja en mer lyhörd systemdrift och en förbättrad användning av nätkapaciteten. Parallellt klargörs att kostnads-nyttoanalyserna är begränsade till användning

[19] COM(2026)115 final.
[20] COM(2026)850 final.

över detta referensvärde, vilket säkerställer ett konsekvent tillvägagångssätt i hela unionen samtidigt som medlemsstaternas flexibilitet upprätthålls.

Förslaget är också förenligt med unionens bredare ram för digital politik och energipolitik, inbegripet förordningen om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (dataförordningen)[21], förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens (förordningen om artificiell intelligens)[22] och befintlig lagstiftning om datahantering och driftskompatibilitet på elmarknaden[23]. Förslaget kompletterar dessa instrument genom att ta itu med sektorsspecifika behov kopplade till utbyte av elnätsuppgifter och utveckling av innovativa digitala och AI-baserade lösningar för drift och optimering av elnätssystem. Det säkerställer samtidigt anpassning till unionens regler om dataskydd, cybersäkerhet, transparens och laglig dataanvändning och stöder utvecklingen av europeiska digitala och AI-baserade lösningar för kritisk energiinfrastruktur, vilket bidrar till unionens strategiska oberoende. Det bidrar också till målen för rättsakten om moln- och AI-utveckling, särskilt genom att förbättra användningen av befintlig infrastruktur, vilket möjliggör snabbare nätanslutningar och därmed snabb utbyggnad av moln- och AI-infrastruktur, inklusive datacentraler.

Förslaget är också förenligt med den europeiska klimatlagen, eftersom det stöder utsläppsminskningar genom förbättrad energieffektivitet, flexibilitet på efterfrågesidan och integrering av förnybara energikällor, vilket bidrar till ett mer koldioxidsnålt och motståndskraftigt energisystem.

Detta förslag uppfyller också det politiska åtagandet från ordförande Ursula von der Leyen, som i sin skrivelse av den 16 mars 2026 till stats- och regeringscheferna inför Europeiska rådets möte i mars 2026 tillkännagav att det finns ett tydligt utrymme för att minska beskattningen av el, bland annat genom lagstiftning. Detta kan ske genom att se till att el beskattas mer gynnsamt än gas och genom att underlätta sänkningar av beskattningen av el som används av energiintensiva företag.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Förslaget grundar sig på artikel 194.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), som utgör den rättsliga grunden för förslag till åtgärder som bland annat syftar till att säkerställa en fungerande energimarknad, främja energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor[24]. På energiområdet har unionen delad befogenhet i enlighet med artikel 4.2 i) i EUF-fördraget.

Förslaget omfattar även riktade skatteåtgärder som är helt underordnade det huvudsakliga målet för energisystemet, att säkerställa en välfungerande energimarknad i enlighet med artikel 194.2 i EUF-fördraget. Skatteåtgärderna är särskilt utformade för att stödja uppnåendet av detta mål genom att komplettera och stärka målet att öka nätavgifternas kostnadseffektivitet med riktade åtgärder som syftar till att sänka elkostnaderna för konsumenterna och därigenom öka prisöverkomligheten, säkerställa lika villkor för

[21] Förordning (EU) 2023/2854.
[22] Förordning (EU) 2024/1689.
[23] Direktiv (EU) 2019/944, förordning (EU) 2019/943.
[24] Artikel 194.1 i EUF-fördraget.

energikonsumenterna i EU och stödja EU:s elektrifieringsmål. Dessa åtgärder består av allmänna principer och förtydliganden och kompletterar EU:s befintliga harmoniserade ram enligt rådets direktiv 2003/96/EU.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Behov av EU-åtgärder

Den ökande andelen billig, intermittent och decentraliserad el från förnybara energikällor i unionen i kombination med målet att öka elektrifieringen för att trygga energioberoendet, sätter större press på de europeiska näten. Detta kräver betydande nätinvesteringar, vilket leder till högre nätkostnader, åtminstone på kort sikt tills efterfrågan förverkligas fullt ut och kostnaderna sprids över en bredare konsumentbas. Hushåll och företag i unionen har ställts inför dessa högre kostnader, vilket har påverkat prisöverkomligheten och konkurrenskraften.

Detta är en fråga av unionsomfattande relevans som kräver en konsekvent rättslig ram inom unionen, och som endast kan hanteras med åtgärder på unionsnivå. Fragmenterade nationella strategier för principerna för överförings- och distributionstariffer kan snedvrida den inre marknaden i den mån som produktion, energilagringstjänster eller konsumenter kommer att ha mycket olika incitament att delta på marknaden. Incitamenten för användning av el framför naturgas i nationella skattesystem bör effektiviseras på unionsnivå för att säkerställa konsekventa prissignaler på EU:s energimarknad och stödja en enhetlig strategi för elektrifiering och i förlängningen energitrygghet.

De nuvarande bestämmelserna ger de nationella tillsynsmyndigheterna ett betydande utrymme för genomförandet. Detta har gett upphov till mycket olika system för nätavgifter i de olika medlemsstaterna. Den ökande integreringen av EU:s elmarknader kräver dock närmare samordning mellan nationella berörda parter. Nationella politiska ingripanden inom elsektorn har en direkt inverkan på angränsande medlemsstater på grund av de sammanlänkade näten. Det behövs en gemensam strategi för ett fungerande elsystem, effektiv handel och effektiva investeringar över gränserna och en snabbare och bättre samordnad energiomställning till ett mer integrerat och energieffektivt energisystem baserat på förnybar produktion.

Att göra nätavgifterna mer systemvänliga bör dessutom stödjas av gemensamma förutsättningar i hela unionen. Smarta mätare, smarta elnät och effektiva datautbyten mellan elnät gör det lättare för både systemansvariga och nätanvändare att reagera på prissignaler och använda den befintliga infrastrukturen mer effektivt. En miniminivå av användning av smarta mätare i unionen stöder dessa villkor genom att säkerställa ett tillräckligt införande av driftskompatibla lösningar, samtidigt som ytterligare utbyggnad blir föremål för kostnads-nyttoanalyser på nationell nivå. Utan en mer samordnad unionsram på dessa områden skulle de nationella strategierna förbli fragmenterade och bromsa utvecklingen av innovativa och datadrivna lösningar på unionsnivå. Det behövs ett alleuropeiskt system för återanvändning av elnätsuppgifter för att möjliggöra utveckling, testning och spridning av innovativa digitala lösningar för drift och förvaltning av EU:s nät. Dessa lösningar är beroende av tillgång till tillräckligt varierande, högkvalitativa och driftskompatibla nätuppgifter i system och medlemsstater.

När det gäller nätanslutningsåtgärder vid överbelastning i nätet klargörs i förslaget tillämpningsområdet för befintliga bestämmelser enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944 i situationer med överbelastning i nätet, genom att tillsynsmyndigheterna ges möjlighet att anpassa nationella villkor och åtgärder som de anser vara lämpliga för att återspegla den specifika situationen i en viss medlemsstat eller ett visst nätområde. Förslaget leder inte till

effekter ur subsidiaritetssynpunkt, eftersom de nationella tillsynsmyndigheterna behåller sitt ansvar fullt ut.

De föreslagna ändringarna skapar en balans mellan medlemsstaternas skyldigheter och flexibilitet när det gäller hur de ska uppnå kostnadseffektiva nätavgifter, ett effektivt och snabbt nättillträde, införande av smarta mätare, inrättande av smarta elnät och underlättande av datautbyte och återanvändning av data för innovationsändamål.

Förslagen i denna förordning överensstämmer dessutom med målen i rådets direktiv (EU) 2003/96, inbegripet en väl fungerande inre marknad.

- **EU-mervärde**

Att säkerställa en lämplig och övergripande ram för energikostnader som omfattar nätavgifter och skatter på unionsnivå är effektivare än att enskilda medlemsstater vidtar ensidiga åtgärder, eftersom man undviker en splittrad strategi som kan leda till onödigt höga nätavgifter eller snedvridande skillnader i skattestrukturer. De åtgärder som föreslås för att ta itu med de konstaterade bristerna blir mer långtgående och kostnadseffektiva om de understöds av en gemensam rättslig och politisk ram. Åtgärder på medlemsstatsnivå skulle dessutom endast vara möjliga inom begränsningarna i den befintliga unionsomfattande ramen för nätavgifter enligt elförordningen och skulle inte kunna åstadkomma de nödvändiga ändringarna av den ramen.

Genom förslaget presenteras samtidigt en sammanhängande ram för att främja icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar på alla elsystemnivåer. Detta kräver en miniminivå av användning av smarta mätare för att stödja ett aktivt konsumentdeltagande och en effektivare nätanvändning, en strukturerad unionsprocess genom Acers rekommendationer och lägesrapportering till viktiga indikatorer för smarta elnät i regleringspraxis samt en samordnad och driftskompatibel strategi för utbyte och återanvändning av elnätsuppgifter för innovationsändamål.

De föreslagna bestämmelserna om åtgärder för nätanslutning vid överbelastning i nätet är nödvändiga för att klargöra tillämpningen av artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944 vid överbelastning i nätet, genom att ge tillsynsmyndigheterna rätt att fastställa åtgärder och villkor för beaktande av ekonomiska, sociala, miljömässiga och nätrelaterade effekter, mognadsgrad och framsteg för sökande av nättillträde, och att vid behov göra åtskillnad mellan sektorer och inom sektorer eller grupper av nätanvändare, på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

På samma sätt skulle stöd till dessa ändringar genom att samtidigt ta itu med inkonsekvenser i energibeskattningssystemet på unionsnivå säkerställa deras verkan i alla medlemsstater.

Målen för detta initiativ kan således inte uppnås av medlemsstaterna själva och det är därför som åtgärder på unionsnivå ger mervärde.

- **Proportionalitetsprincipen**

De föreslagna ändringarna av elförordningen anses vara proportionerliga.

För att ge starkare incitament för en effektiv användning av de europeiska näten införs genom de föreslagna åtgärderna bland annat skärpta regler för transparens och de nationella tillsynsmyndigheternas användning av resultatindikatorer. De nyligen införda bestämmelserna om transparens kan leda till en ökad administrativ börda och högre kostnader, särskilt när det

gäller de ytterligare delar som de nationella förvaltningarna kommer att behöva offentliggöra. Effekterna av detta kommer dock att vara begränsade, eftersom de ytterligare delar som kräver transparens begränsas till ett minimum och är i linje med de delar som Acer uppmärksammade i sin senaste rapport om bästa praxis, som offentliggjordes den 26 mars 2025[25]. Dessa effekter är dessutom nödvändiga och proportionerliga för att uppnå målen att öka jämförbarheten i fastställandet av tariffer, förbättra systemanvändarnas förståelse för de tariffer som de ska betala, göra det möjligt för dem att anpassa sitt beteende till ett systemvänligt sådant och i slutändan minska systemkostnaderna.

De föreslagna åtgärderna för icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar är proportionerliga, eftersom de inte föreskriver någon enhetlig teknisk modell eller ett centraliserat EU-system för smarta elnät och datautbyte. De är begränsade till vad som är nödvändigt för en mer kostnadseffektiv drift av näten:

- För det första genom att kräva att tillsynsmyndigheterna främjar icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar där dessa bevisligen förbättrar nätkapaciteten, flexibiliteten eller tillförlitligheten.
- För det andra genom att inrätta en gemensam ram för ett begränsat antal indikatorer för smarta elnät för att stödja mer konsekventa övervakningsincitament och rättsliga incitament.
- För det tredje genom att fastställa riktade skyldigheter för utbyte av nätuppgifter, i kombination med en frivillig ram på unionsnivå för utveckling av innovativa digitala verktyg.

Detta kompletteras med en referensnivå för användning av smarta mätare, samtidigt som införandet över denna nivå lämnas till medlemsstaterna på grundval av kostnads-nyttoanalyser.

Förslaget kombinerar därför endast de gemensamma unionsbestämmelser som är nödvändiga för att minska fragmenteringen och stödja den inre marknaden genom att ge medlemsstaterna, tillsynsmyndigheterna och de systemansvariga stor flexibilitet i genomförandet. Det begränsar ytterligare harmonisering till genomförandeakter och endast när enhetliga tekniska krav och styrningskrav behövs.

Beskattningsprinciperna går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att anpassa energibeskattningssystemen till ändringarna av nätavgifterna och ge flexibilitet för att främja elektrifiering av energiintensiva företag.

När det gäller bestämmelserna i förslaget om åtgärder för nätanslutning vid överbelastning i nätet ger dessa bestämmelser de nationella tillsynsmyndigheterna full frihet att, i linje med sin exklusiva behörighet, fastställa eller godkänna villkor för tillträde till nätet, vilket är helt proportionerligt och anpassat till målet att möjliggöra ett effektivt nättillträde.

Slutligen anses det samlade paket med åtgärder som föreslås vara lämpligt med tanke på den övergripande nödvändigheten att säkerställa överkomliga elpriser och konkurrenskraft hos europeiska företag.

---

[25] Acers rapport om praxis för nättariffer av den 26 mars 2025, s. 75.

Rapporten finns tillgänglig på: 2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf.

- **Val av instrument**

Förslaget kommer att ändra elförordningen. Med tanke på att förslaget syftar till att lägga till en begränsad uppsättning nya bestämmelser och ändra en begränsad uppsättning befintliga bestämmelser i detta instrument är det lämpligt att använda en ändringsakt. Den 2 juli 2025 utfärdade kommissionen ett utkast till tillkännagivande med riktlinjer om framtidssäkrade nätavgifter för minskade systemkostnader[26]. I tillkännagivandet föreslog kommissionen en modell för tariffmetoder för nätavgifter för att stimulera flexibilitet och investeringar för att optimera användningen av det befintliga nätet, tillhandahålla nätutbyggnad till lägsta möjliga kostnad och säkerställa en rättvis fördelning av nätavgifter som avspeglar kostnaderna, samtidigt som den europeiska konkurrenskraften, en mer djupgående elektrifiering och utfasning av fossila bränslen uppmuntras. För att uppnå dessa mål är det dock av yttersta vikt att de relevanta principerna för utformning genomförs i alla medlemsstater. Detta kan bara åstadkommas genom rättsligt bindande instrument, såsom åtgärderna i detta förslag.

Principerna om beskattning av energi i denna ändring av elförordningen är inriktade på tillämpningen av EU:s bestämmelser om en minimiskattesats för el och naturgas och ger praktisk vägledning om utnyttjandet av medlemsstaternas möjlighet att tillämpa nedsatta skattesatser på el som används av intensiva industrier i enlighet med rådets direktiv 2003/96/EG. I linje med målen för det direktivet står det medlemsstaterna fritt att fastställa sina egna energiskattenivåer, förutsatt att de följer bestämmelserna i direktivet, medan principerna i denna förordning kommer att göra det möjligt att minska de befintliga skillnaderna i elektrifieringsincitament i medlemsstaternas energiskatteramar.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Samråd med berörda parter och konsekvensbedömning**

Detta förslag är en del av kommissionens svar på den energikris som utlösts av konflikten i Mellanöstern och stängningen av Hormuzsundet. Även om unionen under senare år kraftigt har påskyndat energiomställningen till ett effektivt, flexibelt och sammanlänkat system som bygger på inhemska och rena energikällor är den fortfarande beroende av import av fossila bränslen. Mer än hälften (57 %) av den energi som förbrukas i Europa kommer från importerade fossila bränslen.

Den omedelbara konsekvensen av konflikten har varit stigande priser, vilket har drivit upp kostnaderna för fossila bränslen för unionen med 500 miljoner euro per dag. Det finns inget omedelbart hot mot försörjningstryggheten, även om lagren av vissa bränslen är ansträngda. Unionen håller på att minska andelen fossila bränslen i sin elproduktion, men gas och olja fortsätter att dominera inom uppvärmning, industri och transport och är viktiga insatsvaror i industriella värdekedjor (t.ex. kemikalier, plast och gödselmedel). Detta gör att europeiska hushåll och företag, framför allt små och medelstora företag och energiintensiva industrier samt deras anställda, utsätts för globala pristoppar. Krisens eventuella effekter på BNP-tillväxten och inflationen är dessutom betydande och dess konsekvenser kommer sannolikt att märkas under åtminstone flera månader och sträcka sig långt utanför energisektorn, med ekonomiska, sysselsättningsrelaterade och sociala följdverkningar.

I detta sammanhang krävs snabba åtgärder från unionens sida för att undvika betydande skada för elkonsumenterna i EU, särskilt för att sänka elräkningarna och minska EU:s beroende av

[26] C(2025)4010.

fossila bränslen. I mars 2026 uppmanade Europeiska rådet kommissionen ”att snarast lägga fram riktade åtgärder – för alla komponenter av elpriserna – avseende konkreta insatser för att sänka elpriserna och ta itu med överdriven volatilitet på kort sikt, inbegripet för energiintensiva sektorer, med beaktande av medlemsstaternas olika situationer”[27]. Kommissionen svarade med meddelandet om AccelerateEU[28], där antagandet tillkännagavs av ett lagstiftningsförslag om två viktiga delar av elräkningen, dvs. nätavgifter och beskattning, i maj 2026.

På grund av behovet av brådskande åtgärder och antagandet av detta förslag inom en extremt komprimerad tidsram har kommissionsledamoten med ansvar för bättre lagstiftning därför beviljat ett särskilt undantag från att genomföra en konsekvensbedömning och särskilda samråd med berörda parter innan detta förslag antas. I linje med principerna om bättre lagstiftning i meddelandet[29] om ett enklare, tydligare och bättre genomdrivet EU-regelverk har ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar utarbetats för att åtfölja förslaget. I arbetsdokumentet anges förklaringen och motiveringen till kommissionens förslag samt det sätt på vilket de åtgärder som presenteras där kommer att öka nätdriftens kostnadseffektivitet och främja elektrifiering, och i slutändan minska systemkostnaderna. I arbetsdokumentet presenteras dessutom tillgängligt underlag som är relevant för de föreslagna åtgärderna.

Detta initiativ baserades dock på slutsatserna från nyligen genomförda offentliga samråd om det europeiska kraftnätspaketet samt den strategiska färdplanen för digitalisering och AI inom energisektorn. Inom ramen för samrådet om det europeiska kraftnätspaketet ansåg 76 % av uppgiftslämnarna att det behövs ytterligare åtgärder för att öka effektiviteten i det befintliga nätet, och 62 % av dem var också överens om att det behövs ökad synlighet och kvantifierade fördelar med digital, innovativ och nätförbättrande teknik.

Enligt den av Europeiska kommissionen beställda studien[30] hade minst 16 medlemsstater köer för nätanslutning i mitten av 2025. Vissa länder påverkas sällan på grund av långsammare elektrifiering eller användning av förnybara energikällor, medan andra drabbas av kraftiga överbelastningar av nätet. I en annan analys[31] noterades att vissa köer var 30 gånger större än toppbelastningen 2024, vilket indikerade förekomst av spekulativa ansökningar och ansökningar med otillräcklig mognadsgrad. Förekomsten av spekulativa ansökningar och ansökningar med otillräcklig mognadsgrad som hindrar ett snabbt tillträde till nätet bekräftades också under ett riktat samråd med berörda parter inom ramen för det europeiska kraftnätspaketet, som pågick mellan den 25 juni och den 25 juli 2025. Bland de uppgiftslämnare som företrädde systemansvariga, tillsynsmyndigheter, medlemsstater och energimarknadsaktörer samt företrädare för det civila samhället menade 66 % att det finns ett problem med spekulativa ansökningar och ansökningar med otillräcklig mognadsgrad i deras geografiska område och i EU, och 56 % ansåg att nätkapaciteten är låst på grund av ansökningar som inte når tillräcklig mognadsgrad. Dessutom höll 82 % av uppgiftslämnarna med om, helt eller delvis, att åtgärder som bidrar till att minska överbelastningen i nätet som en del av förfarandena för nätanslutning skulle kunna vara till hjälp. En något mindre andel

27 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2026-INIT/sv/pdf.

28 7fac9eea-5717-4182-a368-bd68c427ff4c_en.

29 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/qanda_26_902.

30 Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, *Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids*, september 2025, https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

31 Boston Consulting Group, Center for Energy Impact, *Mind the Queue, Connection Reform for the Electricity Grid*, 2025: https://web-assets.bcg.com/f5/79/77645d12463793d174af9ae00d4a/mind-the-queue-connection-reform-for-the-electricity-grid-r2.pdf.

(71 %) instämde helt eller delvis i mervärdet av åtgärder som beaktar bidraget från anslutningsansökningar till ren omställning, tjänster av allmänt intresse eller på grundval av andra kriterier.

Under det öppna offentliga samrådet från den strategiska färdplanen för digitalisering och AI inom energisektorn uppgav de flesta deltagarna att de instämmer eller instämmer helt i att ett unionsomfattande initiativ för utveckling av AI-grundmodeller skulle påskynda införandet av digitala lösningar och AI-lösningar i energisystemet. Enligt denna grupp av tillfrågade deltagare finns det ett starkt förtroende för att främja samarbete för att påskynda införandet av digitala verktyg och AI-lösningar inom energisektorn. Omkring 60 % av deltagarna höll med om att använda AI-grundmodeller, men de flesta av dessa (45 %) med ett förbehåll: försiktighet bör iakttas. AI-grundmodeller bör utforskas i specifika användningsfall – t.ex. nät – med tydliga skyddsåtgärder och styrning. Att bygga partnerskap, särskilt samarbete mellan nätoperatörer, den akademiska världen och forskning, rankades som den huvudåtgärd (vid sidan av finansiering) som mest effektivt skulle stärka unionens förmåga att förnya sig med smarta energisystem. När det gäller ytterligare åtgärder var uppgiftslämnarna tydligt överens om att det är viktigt att identifiera samarbetsmiljöer. ”Stöd till ekosystem/nav som sammanför utvecklare och aktörer inom energisektorn för att ta fram AI-baserade lösningar, tillämpningar, grundmodeller osv.” nämndes 81 gånger. Tydliga bestämmelser i den kommande lagstiftningen nämndes ofta som en av de mest effektiva åtgärderna för att utveckla en samordnad ram som främjar AI och digital teknik inom energisektorn.

Kommissionen planerar ytterligare samarbete med berörda parter för att säkerställa ett lyckat genomförande av denna förordning.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

De föreslagna ändringarna av elförordningen fokuserar på vad som anses nödvändigt för att uppnå målet att ta itu med de stigande systemkostnaderna genom att uppmuntra systemansvariga och systemanvändare att agera på ett systemvänligt och kostnadseffektivt sätt. Ändringarna utgör inte en fullständig översyn av instrumentet.

Förslaget att göra nätavgifterna mer kostnadseffektiva kan öka de administrativa kraven för nationella förvaltningar, men de är proportionerliga såsom förklaras ovan. Den förväntade ekonomiska effekten skulle samtidigt gynna företag och konsumenter genom att bidra till lägre energiräkningar. Konsekvenserna för de nationella förvaltningarna anses vara minimala jämfört med den nuvarande ramen, eftersom reformens ekonomiska vinster skulle väga upp eventuella kort- eller långsiktiga administrativa omorganisationskostnader.

För indikatorer för smarta elnät bygger förslaget på befintlig regleringspraxis. Nationella tillsynsmyndigheter är enligt direktiv (EU) 2019/944 redan skyldiga att övervaka och bedöma utvecklingen av smarta elnät, och Acer och rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (CEER) har redan utvecklat analytiskt arbete på detta område. Förslaget skapar därför inte en helt ny rapporteringslogik utan snarare strukturerar och effektiviserar befintlig praxis på unionsnivå för att stödja en mer sammanhängande övervakning och regeluppföljning.

När det gäller smarta mätarsystem bygger förslaget på den befintliga ramen enligt direktiv (EU) 2019/944 genom att införa en miniminivå för användning i unionen, samtidigt som kostnads-nyttoanalyserna för införande över denna nivå bibehålls, vilket förtydligar och förfinar det nuvarande förfarandesättet utan att införa någon ny regleringsmekanism.

När det gäller utbyte av nätuppgifter mellan systemansvariga bygger förslaget vidare på befintliga men mer allmänna skyldigheter avseende samarbete och datadelning i regelverket om elektricitet, särskilt vad gäller samarbete vid nätplanering och nätdrift mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem. I förslaget görs dessa skyldigheter mer operativa och ändamålsanpassade genom att specificera att datautbyte måste stödja utveckling och effektiv användning av smarta elnät och innovativa datadrivna lösningar för systemdrift, och därigenom minska den rättsliga tvetydigheten och fragmenteringen i stället för att skapa ett nytt skikt av skyldigheter.

Beträffande den ram som stöder kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forskning och innovation bygger förslaget på bottom-up-initiativ som redan håller på att utarbetas av nätoperatörer och deras representativa organ. Obligatoriskt deltagande föreskrivs inte, utan förslaget tillhandahåller en tydligare rättslig ram och styrningsram vad gäller frivilligt samarbete som redan håller på att utvecklas i praktiken för att möjliggöra spridning, rättssäkerhet och gemensamma skyddsåtgärder i unionen.

De föreslagna ändringarna om beskattning minskar regelbördan för energiintensiva företag och nationella förvaltningar genom att vissa förhandsvillkor för tillämpning av lägre punktskattesatser avskaffas. Ändrade skattesatser till följd av ändringarna i detta förslag kan genomföras på nationell nivå genom riktade ändringar av den nationella ramen i ordinarie (skatterättsliga) lagstiftningsförfaranden och påverkar inte regelbördan.

När det gäller de föreslagna bestämmelserna om nätanslutningsåtgärder vid överbelastning bygger förslaget helt och hållet på artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944 och på vägledningen om effektiva och snabba nätanslutningar. I förslaget klargörs de nationella tillsynsmyndigheternas nuvarande ansvar att fastställa villkor för icke-diskriminerande och transparent nättillträde för tredje part, vilket alltså inte leder till någon ytterligare administrativ börda.

- **Grundläggande rättigheter**

Inga negativa konsekvenser har identifierats i fråga om grundläggande rättigheter.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Budgetkonsekvenserna i samband med detta förslag gäller Acers och kommissionens resurser, vilka beskrivs i den finansieringsöversikt som åtföljer förslaget. För de nya uppgifter som Acer ska utföra krävs i huvudsak ytterligare två heltidsekvivalenter för Acer från och med 2026, samt motsvarande ekonomiska resurser. Kommissionens arbetsbörda kommer att öka med fem heltidsekvivalenter.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Kommissionen kommer att övervaka medlemsstaternas och andra aktörers efterlevnad av de åtgärder som i slutändan bör antas och vid behov vidta verkställighetsåtgärder. Kommissionen kommer också att samarbeta med Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna.

För att underlätta genomförandet av de åtgärder som slutligen antas kommer kommissionen dessutom att vara tillgänglig för bilaterala möten och samtal med medlemsstaterna i särskilda frågor.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Ändringarna av de befintliga principerna för nättariffer för överföring och distribution innehåller ytterligare detaljer om nuvarande och ytterligare kriterier för att säkerställa en kostnadseffektiv användning av elnäten. De ger vidare kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i form av riktlinjer för en gemensam struktur och harmoniserade metoder för överförings- och distributionstariffer, inbegripet närmare villkor enligt vilka tillsynsmyndigheterna får införa separata system för nätavgifter för specifika kategorier av systemanvändare liksom harmoniserade regler om förfarandekrav och materiella krav för offentliga samråd om relevanta förslag till tariffmetoder.

Ändringarna kräver att tillsynsmyndigheterna främjar icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar för att stödja en mer kostnadseffektiv användning av befintlig infrastruktur innan de tar till konventionell nätutbyggnad.

Genom ändringarna upprättas dessutom en strukturerad ram på unionsnivå för indikatorer för smarta elnät för att möjliggöra smarta elnät och innovativa datadrivna lösningar för övervakning, optimering och samordning av nätdriften. Acer har i uppdrag att utfärda en rekommendation om en begränsad uppsättning indikatorer och att offentliggöra regelbundna lägesrapporter på unionsnivå, medan kommissionen har befogenhet att anta genomförandeakter.

Genom de föreslagna ändringarna införs också en tydligare och mer operativ skyldighet för systemansvariga för överförings- och distributionssystem att hantera och utbyta nätuppgifter på ett sätt som möjliggör utveckling, utbyggnad och effektiv användning av smarta elnät.

Ändringarna skapar en ram för frivilligt samarbete mellan systemansvariga, som gemensamt underlättas av det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el, Entso för el, och den europeiska enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem, EU DSO-enheten, för att utveckla, testa, integrera och införa innovativa digitala verktyg för drift och optimering av näten. De formaliserar de centrala styrnings-, åtkomst-, cybersäkerhets-, efterlevnads- och livscykelhanteringsaspekter som krävs för ett sådant samarbete. De gör det också möjligt för kommissionen att avge ett yttrande om det föreslagna arrangemanget och att anta genomförandeakter för att fastställa gemensamma krav på datamodeller, format, gränssnitt, transparens och riskhantering. Syftet är att tillhandahålla en sektorsspecifik rättslig grund för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse, inbegripet avancerad analys och AI-baserade lösningar.

Genom ändringarna införs ett minimikrav på unionsomfattande användning av smarta mätarsystem, enligt vilket medlemsstaterna måste säkerställa att minst 50 % av slutkunderna omfattas senast den 31 december 2030 och minst 75 % senast den 31 december 2033, med möjlighet till en begränsad förlängning av tidsfristen för att uppnå målen i vederbörligen motiverade fall.

I förslaget klargörs att kostnads-nyttoanalyser enligt direktiv (EU) 2019/944 får fortsätta att gälla, men endast över tröskelvärdet på 75 %.

När det gäller punktskatt på el fastställs i förslaget att minimiskattenivån för el ska vara lägre än minimiskattenivån för naturgas. Vidare ska villkoren för att tillämpa en reducerad skattesats ner till noll för el som används av energiintensiva företag anses vara uppfyllda, med

tanke på de positiva miljö- och klimateffekterna av användning av el och dess roll för att uppnå EU:s nettonollmål.

När det gäller nätanslutningsåtgärder vid överbelastning i nätet anges i förslaget ytterligare förtydliganden av tillsynsmyndigheternas nuvarande rätt och ansvar att anta åtgärder och fastställa villkor för icke-diskriminerande, objektivt och transparent tredjepartstillträde i enlighet med artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944. Detta görs genom att klargöra att tillsynsmyndigheterna kan ta hänsyn till hur ansökningar om nätanslutning kan påverka överbelastningen i nätet, liksom till ekonomiska, sociala eller miljömässiga överväganden samt mognadsgraden för ansökningar om nätanslutning och deras framsteg under deras tid i kön för nätanslutning. Tillsynsmyndigheterna får också anta villkor för att prioritera ekonomiska sektorer eller användargrupper samt fastställa villkor för behandling av användare inom sektorerna eller användargrupperna, medan de säkerställer att sådana villkor är icke-diskriminerande, öppna och transparenta. Tillsynsmyndigheterna bör samtidigt se till att de tillämpliga åtgärderna för att hantera överbelastning i nätet genomförs korrekt, särskilt prioriteringen av icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar, flexibla anslutningsavtal eller tidigt deltagande av berörda parter i den sektorsövergripande nätplaneringen.

2026/0203 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EU) 2019/943 vad gäller framtidssäkring av elräkningar i unionen, genom att minska systemkostnaderna och främja elektrifiering och digitalisering

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

(1) Höga elkostnader påverkar hushåll och företag negativt i hela unionen, vilket undergräver den inre marknadens konkurrenskraft och den sociala sammanhållningen. Kostnaden för råvarukomponenten i elräkningen bestäms av tillgång och efterfrågan, men de reglerade kostnadskomponenterna, dvs. nätavgifter och beskattning, kan anpassas ytterligare till unionens energi- och klimatmål. För att ge elkonsumenterna konkreta lättnader är det nödvändigt att anta en sammanhängande uppsättning åtgärder som är inriktade på dessa delar av elräkningarna.

(2) De åtgärder avseende nätavgifter som fastställs i denna förordning syftar till att optimera nätkostnaderna genom ett antal åtgärder, bland annat ökad effektivitet i nätet, förbättrade mekanismer för kostnadsfördelning och ökad efterfrågeflexibilitet. Utbyggnad och effektiv användning av smarta nät, smarta mätarsystem och driftskompatibla data förbättrar dessutom möjligheterna att övervaka och kontrollera elsystemet för att ytterligare öka efterfrågeflexibiliteten. Dessa verktyg möjliggör effektivare drift och planering av nätet samt aktivering av flexibilitetsresurser till lägsta kostnad. Genom att minska ineffektiviteten i överföringen och distributionen av el, bland annat genom mer datadriven nätförvaltning och mer exakta prissignaler för flexibel förbrukning och produktion, kommer dessa åtgärder i slutändan att sänka nätavgiftskomponenten i elräkningarna, vilket bidrar till det övergripande målet att minska energikostnaderna för slutkonsumenterna.

(3) Bestämmelserna om beskattning i denna förordning kompletterar åtgärderna avseende nätavgifter och är nödvändiga för att stödja målet att sänka elräkningarna. Sänkningar av nätavgifterna kanske inte helt och hållet leder till lägre elräkningar för

slutkonsumenterna, om el fortfarande beskattas högre än fossila bränslen. En sådan diskrepans riskerar att väga upp fördelarna med lägre nätavgifter och undergräva unionens övergripande mål om prisöverkomlighet och elektrifiering.

(4) Att påskynda elektrifieringen av unionens energisystem kan bidra till att minska energikostnaderna och exponeringen för prisvolatilitet på fossila bränslen genom att möjliggöra ökad användning av inhemsk förnybar och koldioxidsnål el, särskilt när elektrifieringen stöds av lämplig tariffutformning, effektiv teknik och flexibilitet. Smarta mätare och smarta nät, med stöd av säkra och driftskompatibla datautbyten mellan systemansvariga, marknadsaktörer och slutkunder, är viktiga faktorer som medger sådan flexibilitet, eftersom de gör det möjligt för elförbrukning, elproduktion och ellagring att svara mer effektivt på systembehov och prissignaler. Omställningen till elektrifiering försvåras dock när nationella skatteramar fortsätter att gynna fossila bränslen framför el, vilket hämmar övergången till billigare, förnybara och koldioxidsnåla energilösningar.

(5) För att effektivt kunna sänka elräkningarna och stödja unionens energi- och klimatmål är det nödvändigt att anta en dubbel strategi som omfattar både att öka elnätens effektivitet och att anpassa beskattningsprinciperna. De skatteåtgärder som fastställs i denna förordning harmoniserar inte skattesatser eller skattenivåer, utan säkerställer att el inte får bära en högre skattebörda än gas. Genom att undanröja rättsliga hinder som annars skulle kunna hindra överkomliga elpriser och övergången till elektrifiering stöder dessa bestämmelser det primära målet med denna förordning, samtidigt som medlemsstaternas behörighet på skatteområdet respekteras.

(6) Det huvudsakliga målet med dessa åtgärder, dvs. att öka nätets effektivitet genom smartare nätavgifter, smart och digital teknik samt effektiviserat datautbyte, bör i sin tur också säkerställa en effektiv utbyggnad av elnätet. Nätutbyggnad är ofta nödvändig för att påskynda nätanslutningar och tillgodose den ökande efterfrågan på el från systemanvändare som datacentraler, energiintensiva industrier eller marknadsaktörer i transportsektorn.

(7) Nätavgifter eller nättariffer omfattar anslutningsavgifter och användningsavgifter. Anslutningsavgifter betalas vanligtvis som en engångsavgift för att ansluta sig till elnätet. Användningsavgifter är kopplade till användningen av elnätet. Användningsavgifter omfattar avgifter för uppbyggnad, uppgradering, underhåll och drift av överförings- och distributionsinfrastrukturen, avgifter för överförings- och distributionsförluster, avgifter för de systemansvarigas upphandling av systemtjänster och avgifter för uttag eller inmatning av el. Med tanke på att nätavgifterna utgör en betydande del av elkostnaderna och en viktig drivkraft för att säkerställa ett kostnadsoptimalt energisystem kan harmoniserade regler stödja lika villkor och utvidga god praxis till alla medlemsstater. Detta främjar ett effektivare tillvägagångssätt som kan sänka kostnaderna och ha en positiv inverkan på överkomliga elpriser för unionens konsumenter och på den europeiska ekonomins konkurrenskraft. I detta syfte bör nätavgifterna vara kostnadsbaserade, transparenta och icke-diskriminerande och ge både systemansvariga och systemanvändare rätt incitament för att elsystemet ska fungera kostnadseffektivt.

(8) Kostnadsbaserade nätavgifter bör återspegla de kostnader som de systemansvariga ådrar sig för att utveckla och driva kostnadseffektiva nät, i den mån dessa kostnader motsvarar kostnaderna för en effektiv och strukturellt jämförbar nätoperatör, med beaktande av drifts- och kapitalutgifter. Nätavgifterna bör också inbegripa en lämplig avkastning på investeringar. För att uppnå en kostnadseffektiv användning av nätet

och i linje med principen om energieffektivitet först bör tarifferna ge de systemansvariga incitament att minimera elförluster och optimera användningen av befintliga nät, bland annat genom användning av flexibilitetstjänster och införande av icke-ledningsbundna och digitala lösningar, smarta elnät och smarta mätarsystem. Nätavgifterna bör dessutom utformas på ett sådant sätt att de ger systemanvändarna de incitament som krävs för att bidra till en större flexibilitet i nätet och för att undvika ineffektiva inskränkningar, samtidigt som energin ska kunna användas där de billigaste energikällorna finns och när det är som mest kostnadseffektivt för systemet överlag. Nätavgifterna bör också ge lokaliseringssignaler för investeringar och innehålla kapacitet liksom tidsdifferentierade element. Det senare kan vara av statisk eller dynamisk natur för att ge systemanvändarna incitament att använda nätet mer effektivt. Kostnader som följer av att systemanvändare antingen matar in el i eller tar ut el ur nätet bör också beaktas i den övergripande modellen för nätavgifter.

(9) För att säkerställa lika villkor för alla marknadsaktörer på de sammanlänkade europeiska elmarknaderna bör nätavgifter tillämpas på ett sätt som inte leder till diskriminering mellan produktion som är ansluten på distributionsnivå i jämförelse med produktion som är ansluten på överföringsnivå. Dessutom bör nätavgifterna inte avskräcka från aggregering, energigemenskaper, egenproduktion, egenförbrukning, lagring eller deltagande i efterfrågeflexibilitet och de bör möjliggöra ett effektivt och snabbt tredjepartstillträde. När det gäller lagring bör nätavgifter användas för att ge incitament till nätvänligt beteende, och de bör återspegla fördelarna för nätet, utan att avskräcka från utbyggnad av lagringstillgångar. Tariffsystemen bör dessutom ta hänsyn till lagringsanläggningarnas särdrag genom att undvika ”dubbla avgifter”, samtidigt som de bör återspegla lagringens totala inverkan på nätkostnaderna.

(10) Alla särskilda tariffsystem för specifika kategorier av systemanvändare, t.ex. energiintensiva industrier och datacentraler, bör respektera principen att de ska avspegla kostnaderna. Datacentralernas elförbrukning förväntas öka betydligt under kommande år, men det ökade trycket på elnät och eltariffer, och deras optimala placering, användningstid och förbrukningsprofil kan bidra till en effektiv anslutning och integrering i elsystemet och bör stimuleras i nättariffer, särskilt när datacentralerna kan tillhandahålla tjänster till energisystemet, till exempel genom att föra in flexibilitetstjänster, ytterligare energilagring och produktion av ren energi i nätet.

(11) Tillsynsmyndigheterna spelar en viktig roll för att se till att tarifferna utformas på lämpligast möjliga sätt för att säkerställa nätens kostnadseffektivitet och att det görs tillräckliga investeringar för den nödvändiga nätdriften och nätutvecklingen. Med tanke på behovet av att garantera lika villkor och en effektiv användning av de europeiska elnäten bör tillsynsmyndigheterna tillämpa konsekventa och objektiva jämförelsekriterier. Tillsynsmyndigheterna bör i detta sammanhang fastställa resultatindikatorer, inbegripet indikatorer för smarta elnät, för att bedöma i vilken utsträckning de systemansvariga driver och utvecklar näten på ett kostnadseffektivt sätt. Med tanke på sin sakkunskap och erfarenhet bör Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) bistå tillsynsmyndigheterna i denna uppgift, bland annat genom att göra en effektivitetsjämförelse mellan systemansvariga för överföringssystem. Med anledning av det mycket varierande landskapet för distributionssystem i unionen, där fler än 2 600 systemansvariga för distributionssystem äger en licens, är tillsynsmyndigheterna bäst lämpade att göra effektivitetsjämförelser mellan systemansvariga för distributionssystem på nationell nivå.

(12) Mot bakgrund av det tryck som råder på elräkningarna, behovet av betydande investeringar i näten och nödvändigheten att kunna säkerställa överkomliga elpriser och den europeiska industrins konkurrenskraft bör medlemsstaterna kunna anslå medel till elnätet från de offentliga finanserna, däribland genom att anslå särskilda delar av sammanhållningsfinansieringen eller annan tillgänglig unionsfinansiering till investeringar för att stödja nätutveckling. Sådana tillskott av offentliga medel för att stödja de totala nätkostnaderna bör endast tillåtas i den mån de är icke-diskriminerande, i linje med tillämpliga rättsliga krav och principen om att kostnaderna ska återspeglas, och inte undergräver den inre marknaden. Det är också viktigt att säkerställa att sådant offentligt stöd är riktat och tillfälligt och ger övergripande fördelar genom påskyndad utfasning av fossila bränslen, t.ex. genom elektrifiering av industrikonsumenter, och marknadsintegrering, t.ex. investeringar i sammanlänkningar, större nätuppgraderingar eller infrastruktur för havsbaserad nätanslutning, och tillgodoser vissa specifika behov i nätet, som investeringar som minskar väntetiderna för nätanslutning. Användningen av offentliga medel bör dock inte försena investeringar i nödvändig infrastruktur eller snedvrida elproduktionsenheternas optimala placering.

(13) Möjligheten att jämföra tariffer är avgörande för systemanvändarna så att de kan agera på ett systemvänligt sätt. Det förbättrar inte bara deras förståelse för de tillämpliga tarifferna, utan hjälper dem också att förstå hur de kan anpassa sitt beteende i förhållande till systemet för att betala lägre tariffer. Det är nödvändigt med större transparens för att öka jämförbarheten i prissättningen. Ytterligare transparens kommer också att göra det möjligt för tillsynsmyndigheterna att anta bästa praxis och genomföra sina respektive kostnadseffektivitetsbedömningar när de fastställer eller godkänner tariffmetoder. Detta är särskilt viktigt för de olika faktorer som måste beaktas i tariffmetoderna samt för de komplexa kompromisser som ligger till grund för bedömningen utifrån de underlag som används för att fastställa eller godkänna tarifferna. Innan tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner tariffmetoderna bör de offentligt samråda med berörda parter. Tillsynsmyndigheterna bör ta hänsyn till de kortsiktiga fördelningseffekterna av eventuella ändringar i tariffmetoderna och överväga om det behövs en gradvis metod för att ge systemanvändarna tid att anpassa sitt beteende och sina förbrukningsmönster.

(14) Sedan 2019 har Acer utfärdat flera rapporter om bästa praxis om tariffmetoder. Dessa rapporter ger insikt i utmaningarna och den senaste utvecklingen när det gäller fastställande av nättariffer och särskilda analyser av nationell praxis för fastställande av tariffer. Rapporterna har också ökat transparensen och möjliggjort utbyte av god praxis och jämförbarhet i prissättningen. Mot bakgrund av dessa positiva resultat bör Acer fortsätta att utfärda sådana rapporter. Dessa rapporter bör vara åtskilda från Acers rapporter om jämförelse av effektiviteten hos de systemansvariga för överföringssystem och deras kostnader, på grund av rapporternas olika innehåll.

(15) För att fastställa de detaljer som är nödvändiga för att se till att förordning (EU) 2019/943 är effektiv bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på att komplettera denna förordning genom att fastställa riktlinjer för en gemensam struktur och harmoniserade metoder för tariffer, detaljerade villkor enligt vilka tillsynsmyndigheter får införa separata system för nätavgifter för specifika kategorier av systemanvändare och harmoniserade regler om förfarandekrav och materiella krav för de offentliga samråd som måste genomföras för de relevanta utkasten till tariffmetoder. Med tanke på tillsynsmyndigheternas långa erfarenhet och

sakkunskap när det gäller att godkänna tariffmetoder och vad gäller övervakning och kontroll av relaterade verksamheter bör Acer lämna en rekommendation till kommissionen innan kommissionen utfärdar delegerade akter om en gemensam struktur och harmoniserade metoder för tariffer. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning[1]. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

(16) Utbyggnaden av icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar bör främjas när de effektivt förbättrar den användbara kapaciteten, flexibiliteten och tillförlitligheten hos överförings- och distributionsnäten för el. Som ett komplement till den ram för smarta elnät som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944[2] och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869[3] bör systemansvariga för överförings- och distributionssystem säkerställa att icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar, tillsammans med icke-fossil flexibilitet som efterfrågeflexibilitet, lagring och andra lösningar, prioriteras vid nätplanering och systemdrift. Dessa lösningars effektivitetsfrämjande effekter bör påvisas på grundval av objektiva och transparenta kriterier, som deras inverkan på användbar nätkapacitet, överbelastning, motståndskraft, försörjningskvalitet eller integrering av förnybar energi och flexibilitet, samt kostnadseffektivitet när det gäller att uppnå dessa mål jämfört med fysisk nätutveckling. Tillsynsmyndigheterna bör kunna förlita sig på nätutvecklingsplaner, inklusive relaterade kostnads-nyttoanalyser, och relevanta resultatindikatorer för detta ändamål.

(17) Effektiv användning av elinfrastrukturen är i allt högre grad beroende av överförings- och distributionssystemens förmåga att utveckla nätet effektivt för framtida behov av elsystem, inklusive accelerationsområden för förnybar energi och industriområden, och att integrera flexibilitet, digitalisering och datadrivna lösningar. I detta sammanhang bör gemensamma indikatorer utgöra en enhetlig grund för att mäta de systemansvarigas resultat när det gäller att införa funktioner för smarta elnät och använda befintlig infrastruktur på ett effektivt sätt. En begränsad uppsättning gemensamma indikatorer bör rekommenderas av Acer, med utgångspunkt i dess befintliga analytiska arbete och de nationella tillsynsmyndigheternas arbete, för att skapa en mer enhetlig övervakningsram, stödja tillnärmning av regleringsstrategier, underlätta identifieringen av bästa praxis för regleringsstrategier och mäta framstegen i utvecklingen av smarta elnät enligt definitionen i artikel 2.9 i förordning (EU) 2022/869.

(18) Regelbunden rapportering på unionsnivå bör genomföras på grundval av dessa indikatorer för att förbättra elnätens effektivitet och anpassningsbarhet och tillhandahålla en konsekvent analytisk grund för utvecklingen av regleringsstrategier

---

1 EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

2 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

som bättre återspeglar systemets prestanda, fördelarna för det bredare energisystemet och användningen av innovativa lösningar. Acer bör få uppgifter om införande av teknik för smarta elnät samt om möjliggörande regleringspraxis och nationella indikatorer för smarta nät för att kunna bedöma befintlig praxis i syfte att identifiera bästa tänkbara exempel från nationella tillsynsmyndigheter. För närvarande genomförs inte indikatorer för smarta elnät på ett harmoniserat sätt i unionen, och olika tillvägagångssätt leder till olika regelverk, vilket undergräver en konsekvent mätning av användningen av och prestandan hos smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät. För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att fastställa indikatorer för smarta elnät för att mäta användningen av och prestandan hos smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät. Kommissionen bör överväga Acers rekommendation.

(19) För att minska systemkostnaderna och förbättra den inre energimarknadens funktionssätt och därigenom bidra till lägre elpriser är det nödvändigt att bättre utnyttja befintlig nätinfrastruktur genom sömlöst datautbyte och användning av digitala verktyg. Detta kräver ett effektivare och snabbare utbyte av relevanta elnätsuppgifter mellan systemansvariga, vilket kommer att medföra förbättrade möjligheter till övervakning av näten genom bättre samordning mellan överförings- och distributionsnivåerna. Beroende på användningsfallet kan elnätsuppgifter omfatta nättopologi, nätparametrar och tillgångsegenskaper, anslutnings- och kapacitetsuppgifter, realtidsmätningar från SCADA-system (*Supervisory Control and Data Acquisition*) och andra operativa mätningar, uppgifter om tillståndsbestämning och effektflöde, spänning, belastningsflöde och överbelastning, avbrott och underhåll, dirigering, omdirigering och inskränkningar, flexibilitetsbehov och driftsprognoser samt begränsningar och restriktioner som är relevanta för driften av överförings- och distributionssystem.

(20) De systemansvariga bör förbättra nätinfrastrukturens produktivitet genom införande av innovativ teknik, med stöd av driftskompatibla arrangemang för utbyte av nätuppgifter. Anledningen är att datadrivna verktyg för nätdrift kommer att bidra till att minska systembegränsningarna och därigenom begränsa omfattningen av nätförstärkningar och minska systempåfrestningar. Om elnätsuppgifterna innehåller personuppgifter bör all behandling av sådana uppgifter vara förenlig med tillämpliga dataskyddsbestämmelser, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679[4]. Vid tillämpningen av denna förordning bör de systemansvariga i princip endast utbyta aggregerade eller anonymiserade uppgifter. Personuppgifter bör endast delas när anonymiserade uppgifter inte är tillräckliga för det eftersträvade ändamålet. Om sådana elnätsuppgifter omfattas av tillämpningsområdet för kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2854[5] gäller de rättigheter och skyldigheter som fastställs i det kapitlet. Denna förordning bör inte skapa en parallell eller motstridig ordning för tillgång till och utbyte av sådana uppgifter.

---

[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter, om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

[5] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2854 av den 13 december 2023 om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv (EU) 2020/1828 (EUT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

(21) En effektiv och säker drift av elnäten är i allt högre grad beroende av att avancerade digitala och datadrivna lösningar utvecklas och införs. Tillgång och tillgänglighet till relevanta elnätsuppgifter är avgörande för förmågan att utveckla, testa och sprida innovativa lösningar för drift och optimering av näten. Användningen av uppgifter om elnät för analys-, forsknings- och innovationsändamål begränsas i synnerhet av rättsosäkerhet, höga transaktionskostnader och avsaknaden av gemensamma arrangemang för säker dataåtkomst, databehandling och datastyrning. Det är därför lämpligt att fastställa en ram som gör det möjligt för systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem att på frivillig basis och genom ett samordnat arrangemang på unionsnivå samarbeta med berörda aktörer när det gäller att samla data, expertis och datorresurser för att utveckla, testa, integrera och införa innovativa digitala verktyg för drift och optimering av elsystem.

(22) Ramen för samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem bör stödja en bredare tillgång till de lösningar som utvecklas för att gynna systemansvariga i hela unionen. Den bör också säkerställa lämpliga skyddsåtgärder för dataskydd, konfidentialitet, säkerhet, cybersäkerhet och systemsäkerhet. Kommissionen är beredd att ge informell vägledning till företag om huruvida samarbetsprojekt som bidrar till att unionens prioriteringar uppnås är förenliga med antitrustregler, särskilt projekt som rör innovation, utfasning av fossila bränslen och AI-utveckling.

(23) För att stödja en konsekvent utveckling av det samordnade arrangemanget i stor skala bör gemensamma krav på datamodeller, dataformat, dataontologier, tillgångsförfaranden, styrning, transparens och säkert utbyte av nätuppgifter fastställas på unionsnivå. Dessa krav bör bygga på befintliga standarder som *Common Grid Model Exchange Standard*. För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av det samordnade arrangemanget bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att fastställa dessa krav samt regler för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av uppgifter för forsknings- och innovationsändamål till stöd för drift och optimering av elsystemet.

(24) För att kunna använda elnätet effektivt behövs korrekta och detaljerade uppgifter om förbrukning, och slutkunderna måste få tillgång till och kunna agera utifrån sådana uppgifter. Smarta mätarsystem är avgörande för efterfrågeflexibilitet och dynamiska elprisavtal, som kan bidra till att förbättra användningen av befintlig elnätsinfrastruktur, bland annat genom att minska den förnybara energins begränsningar och underlätta elektrifiering. Genom att göra det möjligt för konsumenterna att anpassa sin förbrukning till perioder med lägre priser och dra nytta av en effektivare användning av elsystemet kan smarta mätarsystem bidra till mer överkomliga och förutsägbara elräkningar. För att få en tillräcklig täckning i unionen och stödja en effektivare nätanvändning, även över gränserna på den inre energimarknaden, bör medlemsstaterna se till att minst 50 % av slutkunderna har tillgång till smarta mätare för att fastställa den kritiska massan för konsumentdeltagande och flexibilitetstjänster, och gradvis öka denna nivå till minst 75 % senast den 31 december 2033. För att säkerställa genomförbara tidsplaner för införandet och samtidigt bibehålla EU:s övergripande ambitioner bör medlemsstater med en användningsnivå under 30 % den dag då denna förordning träder i kraft få ytterligare tid för att uppnå dessa mål. Detta synliggör den nuvarande ojämna utbyggnaden i unionen, med en total användning på omkring 60 %. Flera medlemsstater släpar efter eller har ännu inte inlett någon storskalig utbyggnad, på ett proportionerligt sätt. Kostnads-nyttoanalyser enligt direktiv (EU) 2019/944 bör endast

tillämpas på utbyggnad över 75 %-nivån, vilket säkerställer proportionalitet samtidigt som unionens mål för digitalisering och flexibilitet uppnås. För att stödja ett effektivt genomförande av dessa skyldigheter enligt artikel 18b i denna förordning uppmuntras medlemsstaterna att på lämpligt sätt utnyttja tillgängliga medel och finansieringsmöjligheter inom relevanta unionsprogram och unionsinstrument, i enlighet med reglerna för dessa program och instrument.

(25) Med tanke på den avgörande roll som system för smarta mätare spelar i ett alltmer digitaliserat elsystem bör en hög nivå av cybersäkerhet och motståndskraft i den operativa leveranskedjan säkerställas under hela deras livstid, med beaktande av relevant europeisk lagstiftning om cybersäkerhet, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2847[6], särskilt när komponenter för smarta mätare omfattas av tillämpningsområdet för kritiska produkter, certifieringssystem som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881[7], samt behovet av att undvika säkerhetsrisker och beroenden i leveranskedjan som skulle kunna undergräva kontinuiteten och säkerheten för väsentliga mätarfunktioner och dataskydd. Eftersom smarta mätarsystem utgör en del av det bredare ekosystemet för elnätsteknik måste även relevanta överväganden avseende hållbarhet, motståndskraft och försörjningstrygghet som återspeglas i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735[8] beaktas, inbegripet, när så är lämpligt, i upphandlingspraxis.

(26) Elektrifieringsutbyggnaden är i sig kopplad till elkostnaderna, som i sin tur inte bara påverkas av nätavgifter utan också av skatter. För att stödja överkomliga elpriser, den ökade användningen av el som energikälla och övergången till en koldioxidsnål ekonomi bör medlemsstaterna se till att el beskattas mer gynnsamt än naturgas, och därigenom ge en prissignal till stöd för unionens elektrifiering. Denna princip är förenlig med unionens klimatmål och kan antas av medlemsstaterna inom ramen för den nuvarande harmoniserade unionsram som fastställs i rådets direktiv 2003/96/EU[9]. Kommissionen bör dock, om det är vederbörligen motiverat av en medlemsstat, på grundval av särskilda nationella omständigheter, inbegripet med tanke på medlemsstatens finanspolitiska situation, ha möjlighet att genom en genomförandeakt tillåta medlemsstaten att skjuta upp tillämpningen av första stycket till en tidpunkt som skapar en balans mellan de specifika nationella omständigheterna i fråga och behovet av att uppnå unionens elektrifieringsmål.

(27) Denna prissignal är särskilt relevant för energiintensiva företag, där skillnaden i kostnader jämfört med naturgas kan hindra övergången till renare energikällor. Enligt artikel 17 i direktiv 2003/96/EU får medlemsstaterna tillämpa en nedsatt skattenivå, inklusive en nollskattesats, på el som används av energiintensiva företag under vissa

---

6 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2847 av den 23 oktober 2024 om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013 och (EU) 2019/1020 och direktiv (EU) 2020/1828 (cyberresiliensförordningen) (EUT L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

7 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 av den 17 april 2019 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik och om upphävande av förordning (EU) nr 526/2013 (cybersäkerhetsakten) (EUT L 151, 7.6.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

8 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (EUT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

9 Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).

miljö-, vatten- och energieffektivitetsvillkor. Eftersom elektrifiering är en nyckelpelare i unionens strategi för att uppnå nettonollutsläpp av växthusgaser, vilket nyligen bekräftades i given för en ren industri, kommer påskyndandet av elektrifieringen av ekonomin inte bara att bidra till klimatmålen, utan kommer även kunna bidra till att minska energikostnaderna och stödja konkurrenskraften i unionens tillverkningssektor. Följaktligen bör el som används av energiintensiva företag anses uppfylla de miljömål och de skärpta energieffektivitetsvillkor som anges i artikel 17.4 i direktiv 2003/96/EU.

(28) Vid brist på tillgänglig kapacitet i nätet bör tillsynsmyndigheterna tillåtas att godkänna åtgärder för att avskräcka från spekulativa ansökningar om anslutning till nätet och hantera anslutningsköer, för att säkerställa att tillträdet till nätet sker på ett objektivt, transparent och icke-diskriminerande sätt i enlighet med artikel 3 i förordning (EU) 2019/943 och artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna bör dessutom se till att andra tillgängliga åtgärder är tillämpliga för att hantera otillräcklig nätkapacitet, som flexibla anslutningsavtal eller sektorsövergripande nätplanering. Medlemsstaterna kan också utforska ytterligare alternativ för att överväga mognadsgrad och framsteg i ansökningar om nätanslutning i linje med först-till-kvarn-principen eller föregripande nätplanering, vilket förklaras i vägledningen om effektiva och snabba nätanslutningar[10]. I detta syfte bör medlemsstaterna tillåtas att skapa villkor för att inrätta särskilda områden med tillgängliga eller planerade nätkapacitetsuppgraderingar för att möjliggöra snabbare nättillträde för nätanvändare som industrikunder och datacentraler. När tillsynsmyndigheterna godkänner åtgärder och villkor för nättillträde, framför allt för särskilda kategorier av systemanvändare som datacentraler eller energiintensiva industrier med hänsyn till deras nätpåverkan, bör de också tillåtas att prioritera användare inom samma kategori med flexibla förbrukningsmönster som bidrar till lagring och produktion på plats av ytterligare ren energi och hållbar resursanvändning.

(29) Förordning (EU) 2019/943 bör därför ändras i enlighet med detta.

(30) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att åstadkomma kostnadseffektivitet i systemdriften och främja elektrifiering av nätet, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare bättre kan uppnås på unionsnivå, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel sträcker sig denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(31) I enlighet med artikel 42.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 har samråd genomförts med Europeiska datatillsynsmannen, som avgav ett yttrande den [datum].

(32) Bestämmelserna i denna förordning påverkar inte medlemsstaternas rätt att anmäla statliga stödåtgärder i enlighet med tillämpliga förfaranden och villkor i reglerna om statligt stöd. Medlemsstaterna får till exempel införa åtgärder för att stödja industriella elektrifieringsprojekt där en effektiv verkan av minskade koldioxidutsläpp bekräftas och i enlighet med riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi[11] och

---

[10] Kommissionens tillkännagivande av den 10 december 2025, *Vägledning om effektiva och snabba nätanslutningar*, C(2025) 8473 final.

[11] Meddelande från kommissionen, *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022*, C/2022/481.

ramen för statligt stöd inom given för en ren industri (Cisaf)[12]. Sådana statliga stödåtgärder kan också stödja ytterligare utgifter i samband med anslutning till elnätet eller utvidgning av en befintlig elnätsanslutning, inbegripet både startkostnader, t.ex. ”sista kilometer”-anslutning till nätet, och årliga kostnader, dvs. reguljära nättariffer, samtidigt som man bevarar incitamenten för systemanvändarna att välja plats och anpassa sin förbrukning för att sänka de totala kostnaderna för överförings- och distributionssystemen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

[12] Meddelande från kommissionen, *Ram för statliga stödåtgärder till stöd för given för en ren industri (ramen för statligt stöd inom given för en ren industri)*, C/2025/7600.

Artikel 1

Förordning (EU) 2019/943 ska ändras på följande sätt:

1) Artikel 18 ska ersättas med följande:

”Artikel 18

Nätavgifter

1. Nätavgifterna ska vara kostnadsbaserade, transparenta och icke-diskriminerande, de ska ge de systemansvariga incitament att utveckla och driva överförings- och distributionsnäten på ett kostnadseffektivt sätt och de ska ge incitament till systemanvändarna att anpassa sin användning av elsystemet för att stödja dess kostnadseffektiva funktionssätt.

2. Tariffmetoderna ska omfatta utformningen av nätavgifter som tillämpas på systemanvändare och fastställandet av den ersättning som de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen får genom dessa nätavgifter. Tariffmetoderna

   (a) ska avspegla kostnaderna för systemansvariga för överförings- och distributionssystem, i den mån dessa kostnader motsvarar kostnaderna för en effektiv och strukturellt jämförbar systemansvarig, med beaktande av både kapital- och driftskostnader, inklusive kostnader i samband med föregripande investeringar, men inte kostnader för icke-relaterade politiska mål; tillsynsmyndigheterna ska fastställa gemensamma resultatindikatorer för effektiv drift och utveckling av nätet, inklusive indikatorer för smarta elnät i enlighet med artikel 18a,

   (b) ska beakta de inbetalningar och utbetalningar som uppstår på grund av kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringssystem, både faktiska utbetalningar och inbetalningar, och betalningar som förväntas för kommande perioder, som beräknas på grundval av tidigare perioder,

   (c) ska ge systemansvariga för överförings- och distributionssystem lämpliga incitament för kostnadseffektiv drift och utveckling av nätet på både kort och lång sikt och för optimering av befintliga nät över alla spänningsnivåer, bland annat genom användning av flexibilitetstjänster, införande av icke-ledningsbundna och digitala lösningar, smarta elnät och smarta mätarsystem, inbegripet incitament att uppnå de miniminivåer för tillgänglig kapacitet för handel med el mellan elområden som anges i artikel 16.8,

   (d) ska avspegla de kostnader som följer av att systemanvändare tar ut el ur och matar in el i överförings- eller distributionsnäten,

   (e) ska ge lämpliga incitament för systemanvändare att ta ut el ur och mata in el i överförings- eller distributionsnäten på ett sätt som stöder dessa näts effektiva funktionssätt,

   (f) ska ge lokaliseringssignaler för investeringar,

   (g) ska ge systemanvändare lämpliga incitament att minska höglastförbrukningen, bland annat genom att lägga till en kapacitetsfaktor i tariffstrukturen,

   (h) ska innehålla tidsdifferentierade element som återspeglar användningen av nätet,

(i) får inte diskriminera mellan systemanvändare som är anslutna på distributionsnivå och systemanvändare som är anslutna på överföringsnivå,

(j) får inte hämma effektivt och snabbt tredjepartstillträde, aggregering, energigemenskaper, egenproduktion, egenförbrukning, lagring eller deltagande i efterfrågeflexibilitet,

(k) ska möjliggöra integrering av förnybar energi genom utveckling och underlättande av icke-fossil flexibilitet, som lagring och efterfrågeflexibilitet, liksom innovation, icke-ledningsbundna lösningar, smarta elnät och digitalisering,

(l) ska möjliggöra användning av flexibla anslutningar, samtidigt som detta inte fördröjer nödvändiga förstärkningar av näten,

(m) får inte innehålla särskilda nätavgifter för enskilda transaktioner avseende handel med el mellan elområden,

(n) ska säkerställa att nätavgifterna för lagringsanläggningar avspeglar eventuella fördelar som uppstår för nätet och begränsas till de kostnader som dessa anläggningar skapar för överförings- eller distributionsnäten.

3. Särskilda tariffsystem får tillämpas på specifika kategorier av systemanvändare, som energiintensiva industrier eller datacentraler och energigemenskaper, förutsatt att tillsynsmyndigheterna kan visa att förbrukningsprofilen för användarna i fråga har en proportionellt mindre eller större inverkan på överförings- eller distributionsnätets totala kostnader och att principen om avspegling av kostnaderna respekteras.

4. Medlemsstaterna får delvis täcka nätkostnader genom statliga medel för att sänka den totala mängden nätavgifter som debiteras systemanvändarna, förutsatt att följande krav är uppfyllda:

   (a) De statliga medlen till systemansvariga för överförings- eller distributionssystem tillhandahålls på ett icke-diskriminerande sätt, utan att selektivt gynna, direkt eller indirekt, specifika kategorier av systemanvändare.

   (b) Tillhandahållandet av statliga medel undergräver inte de incitament som ges till systemansvariga för en effektiv drift och utveckling av nätet och till systemanvändarna för att anpassa sin förbrukning för att sänka de totala kostnaderna för överförings- och distributionssystemen.

   (c) De statliga medlen är tillfälliga och täcker endast de extra kostnader som följer av åtgärder för att påskynda utfasningen av fossila bränslen, elektrifiering av produktionsprocesser och marknadsintegration.

   (d) Tillhandahållandet av statliga medel skadar inte konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för el.

   Denna punkt påverkar inte medlemsstaternas rätt att enligt tillämpliga regler om statligt stöd anmäla åtgärder som syftar till att minska energikostnaderna, inbegripet nätavgifter, för specifika kategorier av användare, samtidigt som man bevarar incitamenten för systemanvändare att välja sin plats och anpassa sin förbrukning för att sänka de totala kostnaderna för överförings- och distributionssystemen.

5. Från och med den *[första dagen i månaden för ikraftträdandet plus 13 månader]* ska tillsynsmyndigheterna säkerställa transparens för de metoder, parametrar och värden

som används för att fastställa eller godkänna de kostnader som ska täckas av systemansvariga för överförings- och distributionssystem. Från och med den dagen ska tillsynsmyndigheterna offentliggöra, eller kräva att berörda systemansvariga för överföringssystem eller systemansvariga för distributionssystem offentliggör, åtminstone följande uppgifter:

(a) Kostnader för överföringsinfrastruktur, t.ex. kapitalutgifter, inklusive avkastning på kapital och avskrivningar, samt driftskostnader.

(b) Kostnader för distributionsinfrastruktur, t.ex. kapitalutgifter, inklusive avkastning på kapital och avskrivningar, samt driftskostnader.

(c) Kostnader för överföringsförluster.

(d) Kostnader för distributionsförluster.

(e) Kostnader för mätningstjänster.

(f) Kostnader för uttag eller inmatning av reaktiv effekt utanför de tillåtna gränserna.

(g) Kostnader för systemansvarigas inköp av stödtjänster och hantering av överbelastning, inklusive omdirigeringskostnader.

Tillsynsmyndigheterna ska dessutom offentliggöra åtminstone följande information, eller kräva att den offentliggörs av den berörda systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet:

(a) Den bedömning som ligger till grund för de detaljerade tariffmetoderna för överföring och distribution.

(b) Kostnadskategorierna och beloppen för dessa kostnader för varje typ av tariff som de tillämpar.

(c) I tillämpliga fall, storleken på de nätavgifter som täcks genom statliga medel eller andra offentliga medel enligt punkt 4 och deras andel av de totala nätavgifterna.

(d) De årliga överförings- och distributionstariffvärdena för varje systemanvändargrupp.

(e) Alla studier som används för de tillgängliga alternativen för utformningen av tariffer.

(f) Eventuella särskilda tariffsystem som tillhandahålls systemanvändare tillsammans med en motivering för dessa system.

(g) De resultatindikatorer för effektiv drift och utveckling av nätet som avses i punkt 2 a.

Den information som avses i denna punkt ska tillhandahållas i ett fritt tillgängligt, nedladdningsbart och skrivskyddat format och, i möjligaste mån, på ett eller flera allmänt kända språk, samtidigt som konfidentialiteten för kommersiellt känslig information bevaras.

6. Innan tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner de tillämpliga tariffmetoderna i enlighet med artikel 59.1 a i direktiv (EU) 2019/944 ska de genomföra ett eller flera offentliga samråd om de relevanta förslagen till metoder.

7. Acer ska bistå tillsynsmyndigheterna med att fastställa resultatindikatorer i enlighet med punkt 2 a och ska göra en effektivitetsjämförelse mellan systemansvariga för

överföringssystem och deras kostnader, med beaktande av dessa indikatorer. Tillsynsmyndigheterna och de systemansvariga för överföringssystem ska förse Acer med alla data som behövs för jämförelsen. Senast den *[första dagen i månaden för ikraftträdandet plus 25 månader]* och därefter vart fjärde år ska Acer offentliggöra en rapport med en effektivitetsjämförelse mellan systemansvariga för överföringssystem och de kostnader som fastställts för dem, samtidigt som kommersiellt känsliga uppgifter skyddas.

Tillsynsmyndigheterna ska göra en effektivitetsjämförelse mellan de systemansvariga för distributionssystem i sina respektive jurisdiktioner och deras kostnader, i den mån det finns mer än en systemansvarig för distributionssystem och med beaktande av nationella särdrag. De relevanta systemansvariga för distributionssystem ska förse tillsynsmyndigheterna med alla data som behövs för denna jämförelse. Senast den *[första dagen i månaden för ikraftträdandet plus 37 månader]* och därefter vart fjärde år ska tillsynsmyndigheterna offentliggöra en rapport som bygger på resultaten av nationella effektivitetsjämförelser mellan systemansvariga för distributionssystem och deras kostnader.

8. Acer ska senast den *[första dagen i månaden för ikraftträdandet plus 25 månader]* avge en rapport om bästa praxis om metoder för överförings- och distributionstariffer, med beaktande av nationella särdrag. Denna rapport om bästa praxis ska åtminstone omfatta följande:

   (a) Förhållandet mellan tariffer som tillämpas på producenter och tariffer som tillämpas på slutkunder.

   (b) De kostnader som ska täckas med tariffer.

   (c) Tidsdifferentierade nättariffer.

   (d) Lokaliseringssignaler.

   (e) Förhållandet mellan överförings- och distributionstariffer.

   (f) Metoder, som ska fastställas efter samråd med berörda intressenter, för att säkerställa transparens i tariffernas fastställande och struktur, inbegripet föregripande investeringar, som är i linje med relevanta energimål på unionsnivå och nationell nivå och med beaktande av de accelerationsområden som fastställts i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001.

   (g) Grupper av nätanvändare som omfattas av tariffer, inbegripet, i förekommande fall, dessa gruppers egenskaper, former för konsumtion och eventuella undantag från tariffer.

   (h) Förluster i hög-, medel- och lågspänningsnät.

   (i) Incitament för effektiva nätinvesteringar och för effektiv användning av det befintliga nätet, inbegripet resurser som ger flexibilitet och flexibla anslutningsavtal, och användning av icke-ledningsbundna, digitala och smarta lösningar.

   Acer ska uppdatera rapporten om bästa praxis minst en gång vartannat år.

9. Tillsynsmyndigheterna ska ta vederbörlig hänsyn till rapporten om bästa praxis när de fastställer eller godkänner överförings- eller distributionstariffer eller metoderna för dessa, i enlighet med artikel 59 i direktiv (EU) 2019/944.”

2) Följande artiklar ska införas som artiklarna 18a, 18b, 18c och 18d:

”Artikel 18a

Indikatorer för smarta elnät och innovation

1. Tillsynsmyndigheterna ska främja införandet av icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar, när sådan teknik och sådana lösningar effektivt förbättrar den användbara kapaciteten, flexibiliteten och tillförlitligheten hos överförings- och distributionsnät för el, genom rättsliga incitament i enlighet med artikel 18 samt genom att prioritera dessa lösningar i nätutvecklingsplanerna i enlighet med artiklarna 32 och 51 i direktiv (EU) 2019/944.
2. Senast den *[första dagen i den månad som följer tolv månader efter dagen för denna förordnings ikraftträdande]* ska Acer i nära samarbete med kommissionen, Entso för el, EU DSO-enheten och relevanta intressenter utfärda en rekommendation riktad till tillsynsmyndigheter om indikatorer för smarta elnät för att mäta användningen av och prestandan hos smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät. Systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem ska tillhandahålla, eller säkerställa tillhandahållandet av, de uppgifter som begärs för detta ändamål till tillsynsmyndigheterna och Acer. Dessa uppgifter får inte innehålla några personuppgifter.
3. Minst vart tredje år efter offentliggörandet av den rekommendation från Acer som avses i punkt 2 ska Acer offentliggöra en lägesrapport på unionsnivå med en bedömning av utvecklingen och införandet av smarta elnätslösningar och en effektiv användning av elinfrastrukturen, på grundval av de indikatorer som avses i punkt 2 i denna artikel och nationella rapporter enligt artikel 59.1 i direktiv (EU) 2019/944. Acers rapport ska innehålla bästa praxis och vid behov rekommendera ytterligare åtgärder till tillsynsmyndigheterna och kommissionen.
4. Systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem ska hantera och utbyta nätuppgifter för att möjliggöra utveckling, utbyggnad och effektiv användning av smarta elnät i syfte att säkerställa en effektiv, säker och flexibel drift av elsystemet. De ska för detta ändamål samarbeta, bland annat genom att upprätta avtal om datadelning, för att använda elnätsuppgifter på ett harmoniserat sätt. De ska göra detta i enlighet med kapitel III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2854*. Om elnätsuppgifterna omfattas av tillämpningsområdet för kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2854* ska det kapitlet tillämpas. De ska även utveckla och driva avancerade digitala datadrivna lösningar för att stödja övervakning, optimering och samordning av nätdriften, inbegripet integrering av efterfrågeflexibilitet, förnybara energikällor och icke-fossil flexibilitet. Personuppgifter ska endast delas när anonymiserade uppgifter inte är tillräckliga för det eftersträvade ändamålet.
5. Senast den *[första dagen i den månad som följer tolv månader efter dagen för denna förordnings ikraftträdande]* ska systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem, i samarbete med andra systemansvariga genom ett samordnat arrangemang som underlättas gemensamt av Entso för el och EU DSO-enheten, inrätta en frivillig säker ram för utbyte av elnätsuppgifter. Denna ram ska möjliggöra laglig, säker och kontrollerad återanvändning av uppgifter för forsknings- och innovationsändamål av allmänt intresse för att utveckla, testa, integrera och införa toppmodern teknik som stöder effektiv och säker drift och optimering av nätet. Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna punkt ska de

systemansvariga för överföringssystem och de systemansvariga för distributionssystem

(a) se till att kraven på konfidentialitet och säkerhet uppfylls,

(b) samarbeta med relevanta europeiska intressenter, inbegripet forsknings- och teknikorganisationer och leverantörer av industriella lösningar för att konsolidera expertis, data och digitala resurser, och

(c) göra det möjligt för alla europeiska systemansvariga för överförings- och distributionssystem som lämnar in en begäran via det samordnade arrangemanget som underlättas av Entso för el och EU DSO-enheten att använda de avancerade lösningarna.

Entso för el och EU DSO-enheten ska, i nära samarbete med de systemansvariga för överföringssystem och de systemansvariga för distributionssystem som vill upprätta det samordnade arrangemanget, utarbeta och meddela kommissionen följande:

(a) Styrning, regler för beslutsfattande och regler för deltagande av systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem, inbegripet de som ansluter sig i ett senare skede, fördelningen av roller och ansvarsområden, förvaltning av immateriella rättigheter och metoderna för att få tillgång till de utvecklade avancerade lösningarna.

(b) Tekniska och operativa åtgärder för att följa relevant energi-, cybersäkerhets- och datalagstiftning, särskilt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/2854, (EU) 2016/679 och (EU) 2024/1689[**].

(c) Säkerhets- och cybersäkerhetsåtgärder för att säkerställa säker integrering av utvecklade lösningar i de interna processerna och driften hos de systemansvariga för överförings- och distributionssystem.

(d) Tekniska och operativa åtgärder för att säkerställa drift, underhåll och uppdateringar av de digitala verktyg som följer av ramen för datautbyte under hela deras livscykel för införande och operativ integrering i nätet.

(e) Gemensamma ramar för testning, riktmärkning och validering av resultat.

Kommissionen ska avge ett yttrande om de uppgifter som meddelas enligt leden a–e inom sex månader från dagen för mottagandet av informationen. Om dessa uppgifter rör behandling av personuppgifter ska kommissionen samråda med Europeiska datatillsynsmannen. Entso för el, EU DSO-enheten och de berörda systemansvariga för överförings- och distributionssystem ska ta största möjliga hänsyn till detta yttrande när det samordnade arrangemanget upprättas och genomförs. Entso för el och EU DSO-enheten ska informera kommissionen om hur detta yttrande har beaktats.

Alla systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem som deltar i det samordnade arrangemanget ska, efter det att kommissionen antagit genomförandeakter enligt artikel 61.5 b, fullt ut uppfylla de krav avseende teknik, drift, cybersäkerhet och transparens som anges där. Detta krav påverkar inte deltagandets frivilliga karaktär.

Artikel 18b

Smarta mätarsystem

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det på deras territorier införs smarta mätarsystem som omfattar minst 50 % av alla slutkunder senast den 31 december 2030 och 75 % av alla slutkunder senast den 31 december 2033. Om en medlemsstats utbyggnadsnivå understiger 30 % den dag då denna förordning träder i kraft ska tidsfristen för målet på 50 % vara den 31 december 2031 och tidsfristen för målet på 75 % ska vara den 31 december 2034. Funktionerna i dessa smarta mätarsystem ska uppfylla kraven i artikel 20 i direktiv (EU) 2019/944.
2. Vid tillämpning av direktiv (EU) 2019/944 ska varje hänvisning till en kostnads-nyttoanalys i samband med införande av smarta mätarsystem förstås som att den endast gäller införande över den täckningsnivå på 75 % som avses i punkt 1 i den här artikeln.

Artikel 18c

Elbeskattning

1. Medlemsstaterna ska främja användning av el som energikälla genom att anta en stödjande skatteram.
2. Medlemsstaterna ska tillämpa en skatteskillnad på punktskatter som regleras i rådets direktiv 2003/96/EG*** mellan el och naturgas, så att el beskattas med en skattesats som inte är högre än den skattesats som tillämpas på naturgas, i enlighet med den princip som anges i punkt 1. Kommissionen får, på en vederbörligen motiverad begäran från en medlemsstat på grundval av särskilda nationella omständigheter, inbegripet med tanke på medlemsstatens finanspolitiska situation, genom en genomförandeakt tillåta att den medlemsstaten skjuter upp tillämpningen av första stycket till en tidpunkt som skapar en balans mellan de specifika nationella omständigheterna i fråga och behovet av att uppnå unionens elektrifieringsmål.
3. El som levereras till energiintensiva företag enligt definitionen i artikel 17.1 a i direktiv 2003/96/EG ska anses uppfylla kraven i punkt 4 i den artikeln.

-

* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2854 av den 13 december 2023 om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv (EU) 2020/1828 (EUT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

*** Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).

Artikel 18d

Åtgärder för nätanslutning vid överbelastning

1. För att ge marknadsaktörerna tillträde till överförings- och distributionsnäten enligt artikel 3 q får tillsynsmyndigheterna, vid brist på tillgänglig nätkapacitet, godkänna åtgärder för att avskräcka från spekulativa ansökningar om anslutning till nätet, säkerställa tillräcklig mognadsgrad för projekt som ansöker om nätanslutning och prioritera kategorier av systemanvändare som den offentliga sektorn, sociala tjänster, energigemenskaper, hushåll, små och medelstora företag, datacentraler, energiintensiva industrier eller marknadsaktörer inom transportsektorn samt fastställa villkor för att vid behov prioritera användare inom en viss kategori, på grundval av objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Dessa kriterier kan ta hänsyn till potentiella projekts inverkan på att lösa överbelastning i nätet samt ekonomiska, miljömässiga och sociala fördelar.

2. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna ska se till att andra relevanta åtgärder vidtas för att ta itu med otillräcklig nätkapacitet, inbegripet användning av icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar i enlighet med artikel 18a, avtal om flexibel anslutning i enlighet med artikel 6a i direktiv (EU) 2019/944 och sektorsövergripande nätplanering med deltagande av berörda parter i enlighet med artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 51 i direktiv (EU) 2019/944.”

3) Artikel 61 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkter ska läggas till som punkterna 5a och 5b:

”5a. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 68 för att komplettera denna förordning genom att fastställa riktlinjer för en gemensam struktur och harmoniserade metoder för tariffer i enlighet med artikel 18. Innan sådana akter, eller ändringar av dessa, antas ska Acer på begäran av kommissionen utfärda en rekommendation enligt artikel 2 c i förordning (EU) 2019/942 för en gemensam struktur och harmoniserade metoder för tariffer. Dessa riktlinjer ska innehålla regler om harmoniserade tariffstrukturer för el, inbegripet detaljerade villkor under vilka tillsynsmyndigheterna får införa separata system för nätavgifter för specifika kategorier av systemanvändare enligt artikel 18.3 och harmoniserade regler om förfarandekrav och materiella krav för de offentliga samråd som avses i artikel 18.6.

Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att vid tillämpningen av artikel 18a fastställa indikatorer för smarta elnät för att mäta användningen av och prestandan hos smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät. Kommissionen ska beakta Acers rekommendation som utfärdats i enlighet med artikel 18a.2 när den utarbetar, ändrar eller antar sådana genomförandeakter.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 67.2.

5b. Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa detaljerade krav för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av uppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse för att stödja driften och optimeringen av elsystemet i enlighet med artikel 18a. Fastställandet av dessa krav ska

(a) specificera och uppdatera tekniska datamodeller, format, ontologier, gränssnitt och datakompatibilitet,

(b) specificera villkor för transparenta och ansvariga verksamheter i säkra behandlingsmiljöer som möjliggör datautbyte för innovationsändamål och krav för offentliggörande av periodiska verksamhetsrapporter, inklusive de användningsfall som stöds och eventuella identifierade hinder för datadelning,

(c) specificera krav på ansvarighet, cybersäkerhet, riskreducering och incidentrapportering i enlighet med befintlig unionslagstiftning, särskilt förordning (EU) 2024/1689.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 67.2. Kommissionen får begära uppgifter, information och dokumentation som genereras eller utbyts inom ramen för det samordnade arrangemang som inrättas i enlighet med artikel 18a.5, i den utsträckning som är nödvändig och proportionerlig för att utarbeta dessa genomförandeakter.”

Artikel 2

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den [*xxx*] dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*

FINANSIERINGS- OCH DIGITALISERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT – BYRÅER

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET 3
1.1 Förslagets titel 3
1.2 Berört politikområde 3
1.3 Mål 3
1.3.1 Allmänna mål 3
1.3.2 Specifika mål 4
1.3.3 Verkan eller resultat som förväntas 6
1.3.4 Prestationsindikatorer 8
1.4 Förslaget avser 8
1.5 Grunder för förslaget 8
1.5.1 Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet 8
1.5.2 Mervärdet av en åtgärd på EU-nivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med ”mervärdet av en åtgärd på EU-nivå” i detta avsnitt avses det värde en åtgärd från EU:s sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna. 10
1.5.3 Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder 10
1.5.4 Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument 11
1.5.5 Bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning 11
1.6 Förslagets varaktighet och budgetkonsekvenser 12
1.7 Planerad(e) genomförandemetod(er) 12
2. FÖRVALTNING 13
2.1 Regler om uppföljning och rapportering 13
2.2 Förvaltnings- och kontrollsystem 13
2.2.1 Motivering av den budgetgenomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås 13
2.2.2 Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna 13
2.2.3 Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande) 14
2.3 Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter 14
3. FÖRSLAGETS ELLER INITIATIVETS BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER 16

3.1 Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och utgiftsposter i den årliga budgeten16
3.2 Förslagets beräknade budgetkonsekvenser för anslagen 17
3.2.1 Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen 17
3.2.2 Beräknad output som finansieras med driftsanslag 20
3.2.3 Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen 21
3.2.4 Beräknat personalbehov 21
3.2.5 Översikt över beräknad inverkan på it-relaterade investeringar 26
3.2.6 Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen 27
3.2.7 Bidrag från tredje part 27
3.3 Beräknad inverkan på inkomsterna 31
4. Digitala inslag 32
4.1 Krav med digital relevans 32
4.2 Data 34
4.3 Digitala lösningar 38
4.4 Interoperabilitetsbedömning 42
4.5 Åtgärder till stöd för digitalt genomförande 43

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET

1.1 Förslagets titel

Lagstiftningsförslag om ändring av förordning (EU) 2019/943 för att framtidssäkra elräkningarna i Europeiska unionen

1.2 Berört politikområde

Politikområde: Energi

Aktivitet: Handlingsplan för överkomliga energipriser

1.3 Mål

1.3.1 Allmänna mål

Huvudsyftet med lagförslaget på området nätavgifter är att göra det obligatoriskt för de nationella tillsynsmyndigheterna att övergå till en mer systemvänlig nätavgiftsmodell och nätdrift, samtidigt som man stöder unionens övergripande mål att påskynda elektrifieringen och se till att den reglerade kostnadsstrukturen för elförbrukningen anpassas till EU:s mål avseende energi, klimat och konkurrenskraft.

Detta skulle inbegripa starkare incitament för systemansvariga att öka kostnadseffektiviteten och möjliggöra snabbt nättillträde, incitament för nätanvändare att anpassa sitt förbrukningsbeteende, ökad transparens och en skyldighet för tillsynsmyndigheterna att fastställa resultatindikatorer för att öka effektiviteten i nätanvändningen och öka systemeffektiviteten. Alla dessa förslag bör bidra till att nätavgifterna återspeglar de verkliga kostnaderna för systemet och ytterligare stödja en effektiv användning av nätet. Förslaget syftar samtidigt till att säkerställa att den kombinerade effekten av nätavgifter och elbeskattning stöder elektrifiering, bidrar till lägre elkostnader för konsumenter och industri och stärker konkurrenskraften i unionens ekonomi.

Genom lagförslaget införs riktade stödåtgärder för att påskynda införandet av smarta mätare, kräva att systemansvariga utbyter nätuppgifter för smarta nät och upprätta en frivillig ram på EU-nivå för säker återanvändning av eluppgifter för att utveckla och testa innovativa digitala verktyg för nätoptimering, åtgärder som alla syftar till att förbättra produktiviteten i den befintliga nätinfrastrukturen och minska de totala systemkostnaderna. Dessa åtgärder kompletteras med riktade principer för elbeskattning, som syftar till att säkerställa att skatteramarna inte avskräcker från elektrifiering och att el beskattas mer gynnsamt än konkurrerande fossila bränslen, särskilt naturgas, i linje med målen för AccelerateEU, handlingsplanen för överkomliga energipriser och unionens mål för minskade koldioxidutsläpp.

Förslaget syftar också till att minska de slutliga elkostnaderna för konsumenter och energiintensiva industrier genom att möjliggöra en mer sammanhängande samverkan mellan modellen för nätavgifter och de incitament som följer av medlemsstaternas ramverk för elbeskattning, samtidigt som medlemsstaternas befogenheter enligt rådets direktiv 2003/96/EG respekteras fullt ut.

Slutligen innehåller förslaget ett förtydligande av tillsynsmyndigheternas rätt att anta åtgärder för nätanslutning i samband med överbelastning i nätet, genom att anta åtgärder och fastställa villkor för icke-diskriminerande, objektivt och transparent tredjepartstillträde med beaktande av eventuell inverkan av ansökningar om nätanslutning på överbelastning, ekonomiska, sociala eller miljömässiga

överväganden och med beaktande av deras mognadsgrad och framsteg. Tillsynsmyndigheterna får också anta villkor för att prioritera ekonomiska sektorer eller användargrupper samt fastställa villkor för behandling av användare inom sektorerna eller användargrupperna, medan de säkerställer att andra åtgärder för att hantera överbelastning i nätet genomförs på rätt sätt.

För ytterligare upplysningar, se motiveringen.

1.3.2 Specifika mål

Följande specifika mål är inriktade på det som åtgärdas genom bestämmelser som kräver ytterligare resurser för kommissionen (GD Energi och gemensamma forskningscentrumet).

Specifikt mål 1: Förbättra effektiviteten, säkerheten och flexibiliteten i driften av elsystem genom att införa en ändamålsstyrd rättslig skyldighet för systemansvariga för överförings- och distributionssystem att utbyta nätuppgifter på ett harmoniserat sätt, vilket möjliggör utveckling, utbyggnad och effektiv användning av smarta elnät och innovativa datadrivna lösningar för nätövervakning, optimering och samordning.

Specifikt mål 2: Möjliggöra utveckling, testning och införande av innovativa digitala verktyg för drift och optimering av nätet genom att kräva att nätoperatörer upprättar en frivillig ram på unionsnivå för säker och kontrollerad återanvändning av uppgifter om elnät för forsknings- och innovationsändamål, vilket ger rättssäkerhet, ett ramverk och gemensamma tekniska krav. Göra det möjligt för kommissionen att anta genomförandeakter med riktlinjer för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forsknings- och innovationsändamål av allmänt intresse.

Specifikt mål 3: Göra det möjligt för kommissionen att anta en genomförandeakt med riktlinjer för harmoniserade metoder för tariffer och därigenom bidra till en mer samstämmig reglering i unionen.

Specifikt mål 4: Göra det möjligt för kommissionen att anta en genomförandeakt om indikatorer för smarta nät och därigenom bidra till en mer samstämmig reglering i unionen.

Specifikt mål 5: Genom förslaget införs en begränsad ny uppgift för kommissionen i samband med artikel 18b om smarta mätarsystem. Denna uppgift består huvudsakligen i att följa upp medlemsstaternas genomförande av minimikravet för införande av smarta mätarsystem och övervaka tillämpningen av förtydligandet att kostnads-nyttoanalyser endast får tillämpas över den lägsta täckningsnivån.

Specifikt mål 6: I förslaget klargörs tillsynsmyndigheternas rättigheter när det gäller att anta åtgärder för nätanslutning i händelse av överbelastning, för att säkerställa att förfarandena för nätanslutning är snabba och effektiva och stöder elektrifiering. Det finns inte något krav på kommissionen eller Acer i detta sammanhang, och därför finns det inte några ekonomiska konsekvenser för kommissionen eller Acer. I detta syfte bedöms inte de ekonomiska konsekvenserna för EU-institutionerna ytterligare, eftersom ansvaret för att uppfylla detta specifika mål fortsatt ligger på de nationella tillsynsmyndigheterna.

Förslaget innebär nya krav för kommissionen (GD Energi och gemensamma forskningscentrumet), med koppling till uppnåendet av specifikt mål 1 och specifikt mål 2:

Krav 1 (kopplat till de specifika målen 1 och 2): För att stödja nätoperatörerna i deras datautbyten kommer kommissionen å ena sidan att ta fram lämpliga bestämmelser

om utbyte av energiuppgifter i de relevanta instrumenten, t.ex. nätföreskrifterna om efterfrågeflexibilitet (artikel 18a.4), och å andra sidan övervaka genomförandet av den nya ramen för utbyte av elnätsuppgifter för innovationsändamål, enligt vilken Entso för el, EU DSO-enheten och deltagande systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem är skyldiga att inrätta och meddela styrning, regler för deltagande, tekniska och operativa åtgärder, cybersäkerhetsgarantier, arrangemang för livscykelhantering samt testnings- och valideringsramar för det samordnade arrangemanget (artikel 18a.5). Kommissionen ska bedöma dessa faktorer, avge ett yttrande inom tre månader och övervaka hur detta yttrande har beaktats. Gemensamma forskningscentrumet tillhandahåller tekniskt och vetenskapligt stöd för utvecklingen av en frivillig säker ram för utbyte av eluppgifter enligt artikel 18a.5. Detta inbegriper tillhandahållande av riktlinjer för testnings- och valideringsmetoder samt väsentliga cybersäkerhetskrav.

Krav 2 (kopplat till specifikt mål 2): Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa riktlinjer för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse för att stödja driften och optimeringen av elsystemet (artikel 61.5b). Detta inbegriper tekniska och rättsliga förberedelser, samråd med berörda parter, utarbetande och uppföljning av genomförandet. Gemensamma forskningscentrumet kommer att bistå med tekniskt underlag för utarbetandet av dessa genomförandeakter, bland annat om datamodeller, ontologier, gränssnitt, arkitekturer för driftskompatibilitet och tekniska specifikationer.

Krav 3 (kopplat till specifikt mål 3): Kommissionen ges befogenhet att anta en genomförandeakt med riktlinjer för harmoniserade metoder för tariffer i enlighet med artikel 18. Denna uppgift stöder utvecklingen av ett mer enhetligt och harmoniserat regelverk i medlemsstaterna.

Krav 4 (kopplat till specifikt mål 4): Kommissionen ges befogenhet att anta en genomförandeakt om indikatorer för smarta nät i enlighet med artikel 18a. I detta syfte kommer kommissionen att behöva bedöma Acers rekommendation om indikatorer för smarta nät, förbereda och hantera samråd med berörda parter och samordning mellan avdelningar, utarbeta en genomförandeakt där så är lämpligt och stödja dess antagande och efterföljande översyn. Dessa uppgifter stöder utvecklingen av ett mer enhetligt och harmoniserat regelverk i medlemsstaterna.

Krav 5 (kopplat till specifikt mål 5): Den relaterade uppföljningsuppgiften skulle endast ankomma på GD Energi och förväntas förbli begränsad, med tanke på att framstegen i införandet av smarta mätare redan täcks genom befintliga övervakningsåtgärder.

Följande specifika mål är inriktade på det som åtgärdas genom bestämmelser som kräver ytterligare resurser för Acer:

Specifikt mål 6: Främja införandet av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnäten genom att inrätta indikatorer för smarta nät och därigenom stödja digitalisering och modernisering av elinfrastrukturen.

Specifikt mål 7: Stärka övervakningen på unionsnivå av utvecklingen och införandet av smarta nätlösningar och den effektiva användningen av elinfrastrukturen genom att offentliggöra regelbundna lägesrapporter och därigenom förbättra tillsyn och evidensbaserat beslutsfattande.

Specifikt mål 8: Ytterligare stärka målet att öka effektiviteten i nätanvändningen och öka systemeffektiviteten genom att hjälpa tillsynsmyndigheterna att fastställa resultatindikatorer för effektiv drift och nätutveckling.

Specifikt mål 9: Ytterligare stärka målet att öka effektiviteten i nätanvändningen och öka systemeffektiviteten genom att göra effektivitetsjämförelser mellan systemansvariga för överföringssystem.

Specifikt mål 10: Bidra till målet att uppnå en harmoniserad prissättning, genom att utarbeta en rekommendation riktad till kommissionen om ett förslag till harmoniserade tariffmetoder, innan kommissionen antar en genomförandeakt på området.

Förslaget innebär nya krav för Acer med koppling till uppnåendet av de specifika målen 6, 7, 8, 9 och 10:

Krav 6 (kopplat till specifikt mål 6): Acer ska, i nära samarbete med Entso för el, EU DSO-enheten och relevanta intressenter, utfärda en rekommendation riktad till tillsynsmyndigheter om indikatorer för smarta nät för att mäta användningen av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät (artikel 18a.2).

Krav 7 (kopplat till specifikt mål 7): Acer ska offentliggöra en lägesrapport på unionsnivå med en bedömning av utvecklingen och införandet av smarta nätlösningar och den effektiva användningen av elinfrastrukturen (artikel 18a.3). Denna rapport ska offentliggöras åtminstone vart tredje år efter offentliggörandet av Acers rekommendation om indikatorer för smarta nät.

Krav 8 (kopplat till specifikt mål 8): Acer får i uppgift att hjälpa tillsynsmyndigheterna att fastställa resultatindikatorer (artikel 18.7).

Krav 9 (kopplat till specifikt mål 9): Acer får i uppgift att offentliggöra en rapport om effektivitetsjämförelsen mellan de systemansvariga för överföringssystemen och deras kostnader senast den första dagen i den månad som följer tolv månader efter dagen för förordningens ikraftträdande och därefter vart fjärde år (artikel 18.7).

Krav 10 (kopplat till specifikt mål 10): Acer får i uppgift att utfärda en rekommendation riktad till kommissionen om ett förslag till harmoniserade metoder för tariffer (artikel 61.5a).

1.3.3 Verkan eller resultat som förväntas

Resurserna kommer att göra det möjligt för kommissionen (GD Energi och gemensamma forskningscentrumet) och Acer att utföra de uppgifter som krävs så att de kan fullgöra sitt uppdrag enligt EU-lagstiftningen i enlighet med kraven i detta förslag.

Förslaget förväntas stärka den kostnadseffektiva, säkra och digitala driften av elsystemet genom att förbättra regelverket för smarta elnät, utbyte av elnätsuppgifter och smarta mätarsystem. De resurser som är kopplade till förslaget är avsedda att säkerställa ett effektivt genomförande av dessa nya delar och ge påtagliga fördelar för tillsynsmyndigheter, systemansvariga, marknadsaktörer och elanvändare.

Kommissionen (GD Energi och gemensamma forskningscentrumet)

Kraven 1 och 2: Att ge kommissionen ansvar för genomförandet av bestämmelserna om utbyte av elnätsuppgifter förväntas leda till en mer sammanhängande unionsomfattande ram för införande av smarta och digitala nätlösningar. Detta bör

stödja en mer konsekvent övervakning av framstegen i medlemsstaterna, en bättre identifiering av bästa praxis och en starkare grund för rättsliga incitament som främjar effektiv nätdrift och nätutveckling. Det förväntas särskilt underlätta utveckling, testning och spridning av innovativa digitala och AI-baserade lösningar för drift och optimering av nätet, och därigenom förbättra möjligheterna att övervaka nätet, systemeffektiviteten och integreringen av förnybara energikällor, efterfrågeflexibilitet och icke-fossil flexibilitet.

Krav 3: Att ge kommissionen i uppdrag att utarbeta och anta en genomförandeakt om harmoniserade tariffmetoder för att stödja en mer harmoniserad och förutsägbar ram för nationellt genomförande av regelverket. Detta bör minska splittringen i de nationella strategierna, förbättra rättssäkerheten för tillsynsmyndigheter och systemansvariga och stärka effektiviteten i den bredare reformen när det gäller att sänka systemkostnaderna.

Krav 4: Att ge kommissionen i uppdrag att utarbeta och anta en genomförandeakt om indikatorer för smarta nät förväntas stödja en mer harmoniserad och förutsägbar ram för nationellt genomförande av regelverket. Detta bör minska splittringen i de nationella strategierna, förbättra rättssäkerheten för tillsynsmyndigheter och systemansvariga och stärka effektiviteten i den bredare reformen när det gäller att sänka systemkostnaderna. Gemensamma genomförandebestämmelser om återanvändning av nätuppgifter förväntas dessutom stödja säker och driftskompatibel innovation i unionen, till gagn för elsystemansvariga och elanvändare.

Krav 5: Att ge kommissionen (GD Energi) i uppdrag att följa upp genomförandet av artikel 18b om smarta mätarsystem förväntas stödja en mer konsekvent tillämpning av minimikravet på införande av smarta mätarsystem i medlemsstaterna. Detta inbegriper övervakning av medlemsstaternas efterlevnad av miniminivån för införande och tillämpning av förtydligandet att kostnads-nyttoanalyser endast får tillämpas över denna lägsta täckningsnivå. Detta bör bidra till ökad rättssäkerhet, öka införandet av smarta mätarsystem och stödja en mer effektiv och harmoniserad ram för konsumentdeltagande och systemeffektivitet, till nytta för konsumenter, systemansvariga och tillsynsmyndigheter.

Acer

Krav 6: Att ge Acer i uppdrag att ta fram en rekommendation om indikatorer för smarta nät förväntas främja en mer sammanhängande strategi för att mäta digitalisering och innovation i unionens elnät. Detta bör förbättra övervakningen av framstegen, stödja ett bredare införande av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar samt bidra till en effektivare och modernare användning av elinfrastrukturen, till förmån för systemansvariga för överförings- och distributionssystem, tillsynsmyndigheter och nätanvändare.

Krav 7: Att ge Acer i uppdrag att rapportera om framstegen i utvecklingen och införandet av smarta nätlösningar och den effektiva användningen av elinfrastrukturen förväntas stärka övervakningen på unionsnivå av smart nätutbyggnad och infrastruktureffektivitet. Detta bör stödja en bättre underbyggd tillsyn och bidra till en effektivare och modernare användning av elinfrastrukturen, till förmån för systemansvariga för överförings- och distributionssystem, tillsynsmyndigheter och nätanvändare.

Krav 8: Att ge Acer i uppdrag att bistå tillsynsmyndigheterna med att fastställa resultatindikatorer förväntas förbättra transparensen, förenligheten och evidensbasen

för tillsynen i unionen. Detta bör stödja bättre underbyggda tillsynsbeslut och stärka incitamenten för effektiv nätdrift och investeringar, till förmån för tillsynsmyndigheter, systemansvariga och elanvändare.

Krav 9: Att ge Acer i uppdrag att genomföra och offentliggöra en effektivitetsjämförelse mellan systemansvariga för överföringssystem och deras kostnader förväntas bidra till att identifiera god praxis och ineffektivitet hos systemansvariga för överföringssystem. Detta bör förbättra riktmärkningen i unionen och stödja effektivare nätdrift och investeringsbeslut, till förmån för tillsynsmyndigheter, systemansvariga och elanvändare.

Krav 10: Att ge Acer i uppdrag att utfärda en rekommendation till kommissionen om ett förslag till harmoniserade metoder för tariffer förväntas främja större förenlighet och förutsägbarhet i medlemsstaternas prissättningsstrategier. Detta bör bidra till ett mer harmoniserat regelverk, minska fragmenteringen av nationella strategier och stödja en tydligare och mer enhetlig grund för utformningen av nättariffer, till förmån för tillsynsmyndigheter, systemansvariga och marknadsaktörer.

1.3.4 Prestationsindikatorer

Se motiveringen när det gäller övervakning av initiativets framsteg och resultat.

1.4 Förslaget avser

☒ en ny åtgärd

☐ en ny åtgärd som bygger på ett pilotprojekt eller en förberedande åtgärd[1]

☐ en förlängning av en befintlig åtgärd

☐ en sammanslagning eller omdirigering av en eller flera åtgärder mot en annan/en ny åtgärd

1.5 Grunder för förslaget

1.5.1 Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet

Kommissionen (GD Energi och gemensamma forskningscentrumet)

Krav 1: GD Energi får i innovationssyfte i uppdrag att övervaka genomförandet av ramen för utbyte av elnätsuppgifter, inbegripet att samordna den övergripande genomförandeprocessen med Acer, Entso för el, EU DSO-enheten, systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, medlemsstater och andra relevanta intressenter, och att säkerställa samstämmighet med den bredare unionsramen (artikel 18a.5). Kommissionen ska dessutom ta emot, bedöma och följa upp den information som meddelas av Entso för el, EU DSO-enheten och deltagande systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för distributionssystem när det gäller styrning, regler för deltagande, tekniska och operativa åtgärder, cybersäkerhetsskydd, livscykelarrangemang och testningsramar, avge ett yttrande till kommissionen inom tre månader och övervaka hur detta yttrande har beaktats. Särskilda resurser skulle särskilt stödja den övergripande samordningen av genomförandeprocessen med Acer, Entso för el, EU DSO-enheten, systemansvariga, medlemsstater och andra intressenter, utarbetande av kommissionens yttrande enligt artikel 18a.5, politisk och rättslig uppföljning, inbegripet när det gäller Acers rekommendationer och dataförvaltning, cybersäkerhet, AI och kritisk infrastruktur

[1] I den mening som avses i artikel 58.2 a eller b i budgetförordningen.

liksom berörda parters engagemang, övervakning och eventuella framtida uppdateringar av genomföranderamen.

Gemensamma forskningscentrumet tillhandahåller teknisk och vetenskaplig rådgivning för utvecklingen av en frivillig säker ram för utbyte av eluppgifter enligt artikel 18a.5. Detta inbegriper tillhandahållande av riktlinjer för testnings- och valideringsmetoder samt väsentliga cybersäkerhetskrav. Där så är lämpligt skulle gemensamma forskningscentrumet kunna bidra till att utarbeta lämpliga, politiskt relevanta användningsfall i samband med planering, drift och optimering av elnät. Gemensamma forskningscentrumet skulle också tillhandahålla tekniska underlag för genomförandeakterna enligt artikel 61.5b som stöder den tekniska bedömningen av den frivilliga säkra ramen för utbyte av elnätsuppgifter enligt artikel 18a.5.

Krav 2: Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa riktlinjer för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse för att stödja driften och optimeringen av elsystemet i enlighet med artikel 18a (artikel 61.5b). Detta inbegriper tekniska och rättsliga förberedelser, samråd med berörda parter, utarbetande och uppföljning av genomförandet. Denna uppgift kräver en gemensam insats från GD Energi och gemensamma forskningscentrumet; det senare kommer att bistå med tekniskt underlag för utarbetandet av dessa genomförandeakter, bland annat om datamodeller, ontologier, gränssnitt, arkitekturer för driftskompatibilitet och tekniska specifikationer. Dessa resurser skulle särskilt omfatta förberedelse, utarbetande och styrning av antagandet av genomförandeakter enligt artiklarna 61.5a och 5b, inbegripet samråd mellan avdelningar och samråd med medlemsstaterna inom ramen för relevant kommittéförfarande.

Krav 3: Kommissionen får anta en genomförandeakt med riktlinjer för harmoniserade metoder för tariffer i enlighet med artikel 18 (artikel 61.5a). Denna uppgift kräver kapacitet för analys, reglering och samordning inom GD Energi. Dessa nödvändiga resurser skulle särskilt täcka politisk och rättslig uppföljning.

Krav 4: Kommissionen får anta en genomförandeakt om indikatorer för smarta nät i enlighet med artikel 18a (artikel 61.5a). Denna uppgift kräver kapacitet för analys, reglering och samordning inom GD Energi. Dessa nödvändiga resurser skulle särskilt täcka politisk och rättslig uppföljning.

Krav 5: Inga separata personalresurser anses vara nödvändiga för GD Energi i samband med artikel 18b, med tanke på att framstegen i införandet av smarta mätare redan täcks genom befintliga övervakningsåtgärder.

Acer

Krav 6: Acer ska, i nära samarbete med systemansvariga för distributions- och överföringssystem samt relevanta intressenter, utfärda en rekommendation riktad till tillsynsmyndigheter om indikatorer för smarta nät för att mäta användningen av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät (artikel 18a.2). Denna rekommendation ska utfärdas senast ett år efter förordningens ikraftträdande och utgör en engångsuppgift.

Krav 7: Acer ska offentliggöra en lägesrapport på unionsnivå med en bedömning av utvecklingen och införandet av smarta nätlösningar och den effektiva användningen av elinfrastrukturen (artikel 18a.3). Denna rapport ska offentliggöras åtminstone vart tredje år efter offentliggörandet av Acers rekommendation om indikatorer för smarta nät och utgör en återkommande uppgift.

När det gäller kraven 6 och 7 behöver Acer således ytterligare personal för att leda och utföra expertarbetet, inklusive den inledande rekommendationen och regelbunden övervakning av både systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem, samt för att bistå vid datainsamling och andra administrativa uppgifter som är förenade med denna verksamhet.

Krav 8: Acer får i uppgift att hjälpa tillsynsmyndigheterna att fastställa resultatindikatorer (artikel 18.7).

Krav 9: Acer får i uppgift att offentliggöra en rapport om effektivitetsjämförelsen mellan de systemansvariga för överföringssystemen och deras kostnader senast den första dagen i den månad som följer tolv månader efter dagen för denna förordnings ikraftträdande och därefter vart fjärde år (artikel 18.7).

Krav 10: Acer får i uppgift att utfärda en rekommendation riktad till kommissionen om ett förslag till harmoniserade metoder för tariffer (artikel 61.5a).

Beträffande kraven 8, 9 och 10 behöver Acer ytterligare personalresurser för horisontellt stöd och allmänna omkostnader samt en driftsbudget för specialiserad rådgivning och utveckling.

1.5.2 Mervärdet av en åtgärd på EU-nivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med ”mervärdet av en åtgärd på EU-nivå” i detta avsnitt avses det värde en åtgärd från EU:s sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.

En ram på EU-nivå för energikostnader, inklusive nätavgifter, är mer effektiv än separata nationella åtgärder eftersom den undviker fragmentering. Medlemsstaterna kan inte på egen hand åstadkomma de reformer som krävs inom gränserna för den befintliga EU-ramen enligt elförordningen. En gemensam rättslig och politisk ram möjliggör också mer ambitiösa och kostnadseffektiva åtgärder.

I förslaget fastställs en enhetlig EU-strategi för icke-ledningsbundna, smarta och digitala lösningar i elsystemen, inklusive ett minsta införande av smarta mätare, större konsumentdeltagande, Acer-ledda indikatorer för smarta nät och driftskompatibelt datautbyte.

De föreslagna åtgärderna är proportionerliga, eftersom de endast inför de åtgärder som är nödvändiga för att förbättra näteffektiviteten, transparensen och elektrifieringsincitamenten utan att införa en enhetlig teknisk modell eller medföra en alltför stor administrativ börda. Eftersom initiativet huvudsakligen lägger till och anpassar bestämmelser i befintlig EU-lagstiftning är en ändringsakt det lämpliga rättsliga instrumentet.

1.5.3 Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder

Erfarenheterna från genomförandet av den befintliga elmarknadsramen har visat att ökad elektrifiering, snabb utbyggnad av förnybara energikällor och ökad digitalisering av elsystemet kräver en mer systemorienterad och effektiv strategi för drift och användning av elnäten. Befintliga regelverk har inte alltid gett tillräckligt starka incitament för effektiv nätanvändning, flexibilitet, snabbt nättillträde eller införande av smarta och digitala lösningar.

I nyligen genomförda politiska initiativ, däribland handlingsplanen för överkomliga energipriser, det europeiska kraftnätspaketet och AccelerateEU, har också behovet

betonats av en mer enhetlig strategi för regleringskomponenter som bidrar till elkostnader, inklusive nätavgifter och beskattning, för att stödja målen för elektrifiering, prisöverkomlighet och konkurrenskraft.

Tidigare erfarenheter av genomförandet av unionens elmarknadslagstiftning har dessutom visat att alltmer tekniska och dataintensiva regelverk kräver tillräcklig teknisk och rättslig kapacitet samt övervakningskapacitet på unionsnivå, även inom Acer och kommissionen.

1.5.4 Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument

Förslaget är anpassat till målen för AccelerateEU och given för en ren industri.

Förslagets mål att skydda konsumenterna, förbättra EU-industrins konkurrenskraft och främja investeringar i förnybar energi och koldioxidsnåla bränslen är också helt förenliga med ramen för den europeiska gröna given, given för en ren industri och överensstämmer med och kompletterar aktuella initiativ. Det är ett svar på de frågor som identifierades i kommissionens handlingsplan för överkomliga energipriser i februari 2025, nämligen att höga energikostnader äventyrar de europeiska företagens konkurrenskraft och utgör en betydande börda för konsumenterna. Det är därför absolut nödvändigt att se till att en effektiv användning av energisystemet, med stöd av en lämplig skattestruktur, kommer att spela en viktig roll för att göra det möjligt för elanvändarna att kunna dra nytta av mer förutsägbara och lägre energikostnader.

Det föreslagna initiativet är starkt kopplat till och kompletterar de lagstiftningsförslag som lagts fram i nätpaketet, som är ett viktigt resultat inom ramen för given för en ren industri och handlingsplanen för överkomliga energipriser, vilka ingår i kommissionens arbetsprogram för 2025.

I kommissionens förslag till den nya fleråriga budgetramen 2028–2034 betonas den avgörande betydelsen av en verklig energiunion och väl integrerade infrastrukturnät i EU, vilket återspeglas i förslaget till en avsevärt utökad budget för energi i Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE).

1.5.5 Bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning

Heltidsekvivalenterna behövs för ytterligare uppgifter som Acer utför, samtidigt som de befintliga uppgifterna inte kommer att minska inom överskådlig framtid.

Så långt det är rättsligt möjligt kommer ytterligare heltidsekvivalenter som begärts för Acer att finansieras genom ett relevant programanslag under samma rubrik i den fleråriga budgetramen, med förbehåll för överenskommelsen om den fleråriga budgetramen 2028–2034.

1.6 Förslagets varaktighet och budgetkonsekvenser

☐ **begränsad varaktighet**

☐ verkan från och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ till och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ

☐ budgetkonsekvenser från och med ÅÅÅÅ till och med ÅÅÅÅ för åtagandebemyndiganden och från och med ÅÅÅÅ till och med ÅÅÅÅ för betalningsbemyndiganden.

☒ **obegränsad varaktighet**

Efter en inledande period ÅÅÅÅ–ÅÅÅÅ,

beräknas genomförandetakten nå en stabil nivå.

1.7 Planerad(e) genomförandemetod(er)

☒ **Direkt förvaltning** som sköts av kommissionen

☒ via dess avdelningar, vilket också inbegriper personalen vid unionens delegationer;

☐ via genomförandeorgan

☐ **Delad förvaltning** med medlemsstaterna

☒ **Indirekt förvaltning** genom att uppgifter som ingår i budgetgenomförandet anförtros

☐ tredjeländer eller organ som de har utsett

☐ internationella organisationer och organ kopplade till dem (ange vilka)

☐ Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden

☒ organ som avses i artiklarna 70 och 71 i budgetförordningen

☐ offentligrättsliga organ

☐ privaträttsliga organ som har anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter i den utsträckning som de har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier

☐ organ som omfattas av privaträtten i en medlemsstat, som anförtrotts genomförandeuppgifter inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap och som har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier

☐ organ eller personer som anförtrotts genomförandet av särskilda åtgärder inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen och som fastställs i den grundläggande akten

☐ organ som är etablerade i en medlemsstat och som omfattas av en medlemsstats privaträtt eller unionsrätten och som i enlighet med sektorsspecifika regler kan anförtros genomförandet av unionsmedel eller budgetgarantier, i den mån sådana organ kontrolleras av offentligrättsliga organ eller privaträttsliga organ som anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter och har tillräckliga finansiella garantier i form av gemensamt och solidariskt ansvar från kontrollorganens sida eller likvärdiga finansiella garantier, som för varje åtgärd kan vara begränsad till det högsta beloppet för unionens stöd.

Anmärkningar

Ej tillämpligt

2. FÖRVALTNING

2.1 Regler om uppföljning och rapportering

Enligt dess budgetförordning ska Acer i samband med sitt programdokument presentera ett årligt arbetsprogram med uppgifter om erforderliga resurser, både ekonomiska och mänskliga, för varje verksamhet som bedrivs.

Acer rapporterar månadsvis till GD Energi om budgetgenomförandet, inbegripet åtaganden, och betalningar per budgetavdelning, samt vakansgrad per personaltyp.

Dessutom har GD Energi direkt representation i ledningen för Acer. Genom sina företrädare i styrelsen kommer GD Energi vid varje möte under året att informeras om användningen av budgeten och tjänsteförteckningen.

Slutligen, och även i linje med budgetförordningen, omfattas Acer av årliga krav på rapportering om verksamhet och resursanvändning genom styrelsen och dess årliga verksamhetsrapport.

De uppgifter som genomförs direkt av GD Energi, där så är lämpligt med stöd från gemensamma forskningscentrumet, kommer att följa den årliga planerings- och övervakningscykeln på det sätt som denna genomförs av kommissionen och genomförandeorganen, inbegripet resultatrapportering genom GD Energis och gemensamma forskningscentrumets årliga verksamhetsrapporter.

2.2 Förvaltnings- och kontrollsystem

2.2.1 Motivering av den budgetgenomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås

När det gäller krav som åligger kommissionen kommer dessa uppgifter främst att utföras av GD Energi, med vetenskapligt och tekniskt stöd från gemensamma forskningscentrumet. Med förbehåll för genomförandebehoven får viss stödverksamhet genomföras genom offentlig upphandling, inklusive expertstudier, tekniskt stöd, workshoppar, prototyper eller valideringsövningar. I sådana fall skulle upphandlingen genomföras genom direkt förvaltning i full överensstämmelse med budgetförordningen. Kontrollstrategin för dessa utgifter skulle följa kommissionens standardiserade rättsliga, finansiella och operativa förhands- och efterhandskontroller.

När det gäller krav som åligger Acer är byrån bäst lämpad att utföra de uppgifter som rör utarbetandet av rekommendationer och lägesrapporter på unionsnivå om indikatorer för smarta nät. Även om Acer måste utveckla ny expertis är det ändå mest kostnadseffektivt att fördela de nya uppgifterna enligt detta förslag till en befintlig byrå som redan arbetar med liknande uppgifter.

2.2.2 Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna

GD Energi

De delar som förvaltas direkt av GD Energi kan vara utsatta för vanliga risker som påverkar förfarandena för offentlig upphandling. När det gäller utgifternas laglighet och korrekthet anses dessa risker vara låga. Lämpliga och effektiva kontroller har införts på företagsnivå och på GD-nivå. När det gäller resultat är den största risken felaktiga uppskattningar av den arbetsbörda som detta förslag medför med tanke på

de nya uppgifterna. Denna risk måste accepteras, eftersom erfarenheten har visat att om ytterligare resursbehov inte tas med i det ursprungliga förslaget blir det mycket svårt att rätta till denna situation i ett senare skede.

Gemensamma forskningscentrumet

Som en del av riskbedömningsprocessen för sin vetenskapliga verksamhet arbetar gemensamma forskningscentrumet med att identifiera potentiella risker, utvärdera deras nivå, planera nödvändiga riskreducerande åtgärder och fastställa befintliga kontroller. De viktigaste identifierade riskerna avser a) uppskattningen av arbetsbördan i samband med de nya arbetsuppgifter som ingår i detta förslag (arbetsbördan för vissa av uppgifterna kan vara underskattad), b) otillräcklig kvantitet eller kvalitet hos de data som används för de nya arbetsuppgifterna. För a) måste risken accepteras. Bland de riskreducerande åtgärderna ingår noggrann personalplanering under hela verksamhetens varaktighet för att säkerställa lämplig sakkunskap. För b) omfattar åtgärderna ett tidigt deltagande i utformningen och avgränsningen av datainsamlingsprocesserna och en tidig identifiering, inom varje uppgift som kräver intensiv datahantering, av de potentiella hindren för tillgång till intressanta data och tidig kommunikation med GD Energi och berörda parter för att ta upp frågan om datatillgänglighet.

Acer

När det gäller Acers nya arbetsuppgifter innehåller förslaget flera nya uppgifter som minskar denna risk, eftersom arbetsbördan för vissa framtida uppgifter kan underskattas, medan annan arbetsbörda kan överskattas, vilket ger utrymme för en eventuell omfördelning i framtiden.

2.2.3 Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande)

GD Energi och gemensamma forskningscentrumet

De uppgifter som tilldelas GD Energi kommer att genomföras inom ramen för befintliga kontrollsystem, och kontrollkostnaderna förväntas ligga kvar på en stabil nivå (5–6 % av de medel som förvaltas baserat på de senaste undersökningarna).

Acer

Tilldelningen av ytterligare uppgifter inom Acers befintliga uppdrag förväntas inte generera särskilda ytterligare kontroller för byrån, vilket innebär att förhållandet mellan kontrollkostnaderna och värdet av de medel som förvaltas kommer att förbli oförändrat för Acer.

2.3 Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter

GD Energi

GD Energi antog en reviderad strategi för bedrägeribekämpning 2020, vilken kompletterades 2023 med en reviderad handlingsplan för åren 2023–2025. GD Energi håller för närvarande på att se över sin strategi för bedrägeribekämpning för åren 2026–2028, i enlighet med den metod som utarbetats av Olaf. GD Energis strategi för bedrägeribekämpning bygger på kommissionens strategi mot bedrägerier och en särskild riskbedömning som genomförts internt för att identifiera de områden som är mest sårbara för bedrägeri, de kontroller som redan införts och de åtgärder

som behövs för att förbättra GD Energis förmåga att förebygga, upptäcka och bekämpa bedrägeri.

Gemensamma forskningscentrumet

Gemensamma forskningscentrumets strategi för bedrägeribekämpning antogs 2020 tillsammans med dess åtföljande handlingsplan, och ändrades 2024 då planen reviderades och uppdaterades för perioden 2025–2027. Den uppdaterade planen omfattar tre nya åtgärder: en kampanj för att öka medvetenheten med inriktning på kommissionens etiska frågor och åtgärder för bedrägeribekämpning, med relevanta exempel för gemensamma forskningscentrumets vetenskapliga personal, vilken lanserades under första halvåret 2025, ett utökat utbildningsprogram med tematiska möten kring ämnen som intressekonflikter, upphovsmannaskap, användning av AI, visselblåsning, rapporteringskanaler osv., och uppdaterade Sharepoint-sidor om etiska frågor och åtgärder för bedrägeribekämpning. Dessa nya åtgärder kompletterar de pågående insatserna från handlingsplanen för 2021–2024 och gemensamma forskningscentrumets deltagande i kommissionens handlingsplan för bedrägeribekämpning. Gemensamma forskningscentrumet värdesätter sitt samarbete med Olaf, den interna kontrollgruppen, och andra berörda parter i våra gemensamma insatser för att bekämpa bedrägerier.

Acer

Acer tillämpar principerna om bedrägeribekämpning för decentraliserade EU-byråer, i linje med kommissionens strategi och Olafs riktlinjer från 2024 för decentraliserade byråer och gemensamma företag. I december 2024 antog byrån en ny strategi för bedrägeribekämpning, vilken upphävde byråns styrelsebeslut 15/2021. Den nya strategin, som sträcker sig över perioden 2025–2027, bygger på följande strategiska mål: optimera befintliga bedrägeriförebyggande åtgärder, förbättra de befintliga detektionssystemens aktualitet och noggrannhet, stärka utredningsprotokollen och optimera korrigerande åtgärder för snabb återhämtning.

3. FÖRSLAGETS ELLER INITIATIVETS BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER

3.1 Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och utgiftsposter i den årliga budgeten

- Befintliga budgetposter

Redovisa enligt de berörda rubrikerna i den fleråriga budgetramen i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetpost	Typ av utgifter	Bidrag			
	Nummer	Diff./Icke-diff.[1]	från Efta-länder[2]	från kandidatländer och potentiella kandidater [3]	från andra tredjeländer	övriga inkomster avsatta för särskilda ändamål
1	02.10.03 Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer)	Diff.	JA	NEJ	NEJ	NEJ

1 Differentierade respektive icke-differentierade anslag.
2 Efta: Europeiska frihandelssammanslutningen.
3 Kandidatländer och i förekommande fall potentiella kandidater i västra Balkan.

3.2 Förslagets beräknade budgetkonsekvenser för anslagen

3.2.1 Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att driftsanslag tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att driftsanslag tas i anspråk enligt följande:

3.2.1.1 Anslag i den antagna budgeten

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Rubrik i den fleråriga budgetramen		Nummer	1					
GD: Gemensamma forskningscentrumet			År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**
Driftsanslag								
Budgetpost	Åtaganden	(1a)					**0,000**	
	Betalningar	(2a)					**0,000**	
Budgetpost	Åtaganden	(1b)					**0,000**	
	Betalningar	(2b)					**0,000**	
Anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program								
Budgetpost 01 01 01 Stödutgifter för Horisont Europa		(3)				**0,255**	**0,255**	**1,782**
TOTALA anslag för gemensamma forskningscentrumet	Åtaganden	=1a+1b+3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
	Betalningar	=2a+2b+3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

De anslag som identifierats som nödvändiga inom administrativt stöd till Horisont Europa (direkt forskning) kommer att omfördelas från anslaget för det program som anslagits till gemensamma forskningscentrumet och utgör inte en ytterligare begäran till den nuvarande nivån av anslag som begärts inom ramen för budgetförslaget för 2027.

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Acer	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**

Budgetpost: 02.10.03 / Bidrag från EU-budgeten till byrån				0,391	**0,391**	**10,039[1]**

Anslagen/bidragen från EU-budgeten till byrån kommer att kompenseras genom en minskning av ramanslaget till följande program för Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi/budgetpost: 02.03.01 / under året: 2027

De anslag som ska tilldelas byrån i nästa fleråriga budgetram är vägledande och omfattas av överenskommelsen om den fleråriga budgetramen. De bör integreras i byråns bidrag på grund av den permanenta karaktären hos de uppgifter som tilldelas genom detta förslag och kommer i förekommande fall att kompenseras genom en motsvarande minskning av ett relevant programanslag under samma rubrik i den fleråriga budgetramen. Om en kompenserad minskning blir nödvändig kan de medel som anslås till byrån behöva revideras genom det årliga budgetförfarandet.

			År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**
TOTALA driftsanslag (inklusive bidrag till decentraliserade byråer)	Åtaganden	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Betalningar	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
TOTALA anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
TOTALA anslag för RUBRIK 1	Åtaganden	=4+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**
i den fleråriga budgetramen	Betalningar	=5+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**

			År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**
• TOTALA driftsanslag (alla driftsposter)	Åtaganden	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Betalningar	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**

[1] Denna siffra tar hänsyn till den kumulerade årliga indexeringen på 2 %.

• TOTALA anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program (alla driftsrelaterade rubriker)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
TOTALA anslag för rubrikerna 1–6 i den fleråriga budgetramen (referensbelopp)	Åtaganden	=4+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**
	Betalningar	=5+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**

Rubrik i den fleråriga budgetramen	**7**	”Administrativa utgifter”

GD: Energi		År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**
• Personalresurser		0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	**2,828**
• Övriga administrativa utgifter		0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
TOTALT GD Energi		**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
TOTALA anslag för RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	(summa åtaganden = summa betalningar)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

		År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**
TOTALA anslag för RUBRIKERNA 1–7	Åtaganden	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**
i den fleråriga budgetramen	Betalningar	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**

3.2.2 Beräknad output som finansieras med driftsanslag

Åtagandebemyndiganden i miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Ange mål och			År	År	År	År	För in så många år som behövs för att redovisa	**TOTALT**

output ⇩			**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)							
	OUTPUT																	
	Typ[2]	Genomsnittliga kostnader	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Totalt antal	Total kostnad
SPECIFIKT MÅL nr 1[3]…																		
- Output																		
- Output																		
- Output																		
Delsumma för specifikt mål nr 1																		
SPECIFIKT MÅL nr 2…																		
- Output																		
Delsumma för specifikt mål nr 2																		
TOTALT																		

[2] Output som ska anges är de produkter eller tjänster som levererats (t.ex. antal studentutbyten som har finansierats eller antal kilometer väg som har byggts).

[3] Mål som redovisats under avsnitt 1.3.2: ”Specifikt/specifika mål”

3.2.3 Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att anslag av administrativ natur tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att anslag av administrativ natur tas i anspråk enligt följande:

3.2.3.1 Anslag i den antagna budgeten

ANTAGNA ANSLAG	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT 2021–2027**	**TOTALT Budgetram 2028–2034**
RUBRIK 7						
Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Delsumma för RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Utanför RUBRIK 7						
Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Andra utgifter av administrativ natur	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Delsumma utanför RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
TOTALT	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

År 2027 ska personalbehov och andra utgifter av administrativ natur täckas genom anslag inom generaldirektoratet som redan har avdelats för att förvalta åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av personal inom generaldirektoratet, samt vid behov kompletterat med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

Den beräknade inverkan på utgifter och personal för 2028 och därefter läggs till enbart i illustrativt syfte och säger ingenting om nästa fleråriga budgetram. Finansieringskällan och omfattningen av unionens finansiella åtagande för perioden efter 2027 förblir beroende av resultatet av de interinstitutionella förhandlingarna om den fleråriga budgetramen 2028–2034 och ska därefter fastställas genom det årliga budgetförfarandet. Alla anslag och personalanslag från och med 2028 är preliminära.

3.2.4 Beräknat personalbehov

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att personalresurser tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

3.2.4.1 Finansierat med den antagna budgeten

Beräkningarna ska anges i heltidsekvivalenter

ANTAGNA ANSLAG		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Efter 2027
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)						
20 01 02 01 (vid huvudkontoret eller vid kommissionens kontor i medlemsstaterna)		0	0	0	1	1
20 01 02 03 (EU:s delegationer)		0	0	0	0	0
01 01 01 01 (indirekta forskningsåtgärder)		0	0	0	0	0
01 01 01 11 (direkta forskningsåtgärder)		0	0	0	0,5	0,5
Andra budgetposter (ange vilka)		0	0	0	0	0
• Extern personal (heltidsekvivalenter)						
20 02 01 (kontraktsanställda och nationella experter finansierade genom ramanslaget)		0	0	0	2	2
20 02 03 (kontraktsanställda, lokalanställda, nationella experter och unga experter som tjänstgör vid EU:s delegationer)		0	0	0	0	0
Post för admin. stöd [XX.01.YY.YY]	- vid huvudkontoret	0	0	0	0	0
	- vid EU:s delegationer	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (kontraktsanställda och nationella experter – indirekta forskningsåtgärder)		0	0	0	0	0
01 01 01 12 (kontraktsanställda och nationella experter – direkta forskningsåtgärder)		0	0	0	1,5	1,5
Andra budgetposter (ange vilka) – rubrik 7		0	0	0	0	0
Andra budgetposter (ange vilka) – utanför rubrik 7		0	0	0	0	0
TOTALT		**0**	**0**	**0**	**5**	**5**

	Befintlig personal vid kommissionens avdelningar	**Ytterligare personal***		
		Finansieras genom rubrik 7/forskning	**Finansieras genom BA-post**	**Finansieras genom avgifter**
Tjänster i tjänsteförteckningen	1 GD ENERGI 0,5 handläggare gemensamma forskningscentrumet		Ej tillämpligt	
Extern personal (kontraktsanställda, nationella experter, vikarier)	2 kontraktsanställda GD ENERGI 1,5 kontraktsanställda gemensamma forskningscentrumet			

Den beräknade inverkan på utgifter och personal för 2028 och därefter läggs till enbart i illustrativt syfte och säger ingenting om nästa fleråriga budgetram. Finansieringskällan och omfattningen av unionens finansiella åtagande för perioden efter 2027 förblir beroende av resultatet av de interinstitutionella förhandlingarna om den fleråriga budgetramen 2028–2034 och ska därefter fastställas genom det årliga budgetförfarandet. Alla anslag och personalanslag från och med 2028 är preliminära.

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	Genomförandet av bestämmelserna om nätavgifter, indikatorer för smarta nät, utbyte av elnätsuppgifter och återanvändning av elnätsuppgifter för forsknings- och innovationsändamål medför en uppsättning nya uppgifter för kommissionen som kräver resurser för att säkerställa ett effektivt och snabbt genomförande. Dessa uppgifter är övergripande och kombinerar energireglering, digital politik, dataförvaltning, cybersäkerhet och innovationsstöd, och kräver kontinuerlig samverkan med ett brett spektrum av aktörer på unionsnivå och nationell nivå. GD Energi Tilldelningen av **heltidsekvivalenten för en permanent tjänsteman (AD)** inom GD Energi är nödvändig för att säkerställa långsiktig styrning, samordning och tillsyn av det nya ramverk som inrättas genom artikel 18a. Detta inbegriper att styra genomförandet av ramen för utbyte av elnätsuppgifter, säkerställa samstämmighet med unionens bredare rättsliga ram (inklusive dataförordningen, förordningen om artificiell intelligens och cybersäkerhetslagstiftningen), samordna med Acer, Entso-E, EU DSO-enheten och medlemsstaterna samt övervaka uppföljningen av kommissionens yttrande om det samordnade arrangemanget. Dessa resurser skulle avse krav 1 och särskilt omfatta följande: Processtyrning och rättslig samordning - Samordna den övergripande genomförandeprocessen med Acer, Entso för el, EU DSO-enheten, systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, medlemsstater och andra relevanta intressenter. - Hantera utarbetandet av ett yttrande från kommissionen om det samordnade arrangemanget enligt artikel 18a.5, inbegripet bedömningar med avseende på styrning, deltagande, teknik, drift, transparens och cybersäkerhet. - Se till att initiativet är förenligt med unionens bredare ram för elmarknader, digitalisering, cybersäkerhet, dataskydd, AI och industripolitik. Politisk och rättslig uppföljning - Bedöma de rättsliga konsekvenserna av Acers rekommendationer och lägesrapporter om indikatorer för smarta nät. - Följa upp genomförandet av den frivilliga ramen för utbyte av elnätsuppgifter, inklusive hur kommissionens yttrande beaktas. - Samordna med berörda kommissionsavdelningar, särskilt i frågor som rör dataförvaltning, cybersäkerhet, AI och kritisk infrastruktur. Deltagande av intressenter och övervakning - Anordna och följa upp möten, expertworkshoppar och riktade samråd med systemansvariga för

	överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, Entso för el, EU DSO-enheten, Acer, industrin, forskningsaktörer och andra intressenter. - Övervaka genomförandeprocessen och vid behov stödja framtida uppdateringar av genomföranderamen. Dessa uppgifter är strukturella och långsiktiga, eftersom de rör den löpande övervakningen, utvecklingen och styrningen av digitaliseringen av elnät på unionsnivå. De går utöver den nuvarande omfattningen av GD Energis verksamhet, som inte omfattar operativ tillsyn av en ram på unionsnivå för utbyte av nätuppgifter och innovation. Detta skulle även omfatta begränsad uppföljning av genomförandet i samband med artikel 18b om smarta mätarsystem. <u>Gemensamma forskningscentrumet</u> Gemensamma forskningscentrumet har gjort en detaljerad bedömning av det tekniska och vetenskapliga stöd som krävs för att genomföra förslaget och har granskat möjligheten till intern omfördelning. Med tanke på att det finns vissa synergieffekter med pågående verksamheter på områdena för digitalisering av energisystemet och cybersäkerhet, för att genomföra dessa ytterligare verksamheter kommer **0,5 heltidsekvivalenter (AD) att omfördelas från dess interna resurser** för att stödja utvecklingen av genomförandeakter. Detta inbegriper tillhandahållande av tekniska underlag för utarbetandet av genomförandeakter enligt artikel 61.5b, bland annat om datamodeller, ontologier, gränssnitt, arkitekturer för driftskompatibilitet och tekniska specifikationer.
Extern personal	<u>GD Energi</u> **Två heltidsekvivalenter för tillfälligt kontraktsanställda (CA)** behövs för att stödja förberedelse, utarbetande och antagande av **genomförandeakter** enligt artikel 61 (tariffmetoder och indikatorer för smarta nät samt återanvändning av uppgifter) i samband med följande krav: - Krav 2: Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa riktlinjer för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse för att stödja driften och optimeringen av elsystemet i enlighet med artikel 18a (artikel 61.5b). Detta inbegriper tekniska och rättsliga förberedelser, samråd med berörda parter, utarbetande och uppföljning av genomförandet. Denna uppgift kräver uppskattningsvis 0,5 heltidsekvivalenter från GD Energi. Dessa resurser skulle särskilt omfatta förberedelse, utarbetande och styrning av antagandet av genomförandeakter enligt artiklarna 61.5a och 5b, inbegripet samråd mellan avdelningar och samråd med medlemsstaterna inom ramen för relevant kommittéförfarande. - Krav 3: Kommissionen får anta en genomförandeakt med riktlinjer för harmoniserade metoder för tariffer i enlighet med artikel 18 (artikel 61.5a). Denna uppgift kräver

	ytterligare kapacitet för analys, reglering och samordning inom GD Energi, inklusive uppskattningsvis en heltidsekvivalent för utarbetande av en genomförandeakt. Dessa resurser skulle särskilt täcka politisk och rättslig uppföljning. - Krav 4: Kommissionen får anta en genomförandeakt om indikatorer för smarta nät i enlighet med artikel 18a (artikel 61.5a). Denna uppgift kräver kapacitet för analys, reglering och samordning inom GD Energi, inklusive uppskattningsvis 0,5 heltidsekvivalenter för utarbetande av en genomförandeakt. Dessa resurser skulle särskilt täcka politisk och rättslig uppföljning. Dessa verksamheter är mer koncentrerade till den inledande genomförandefasen och under periodiska uppdateringar av genomföranderamen. De kräver betydande analys- och samordningskapacitet under en begränsad period, men förväntas inte kräva permanent förstärkning när den huvudsakliga genomföranderamen väl har fastställts. <u>Gemensamma forskningscentrumet</u> Gemensamma forskningscentrumet har gjort en detaljerad bedömning av det tekniska och vetenskapliga stöd som krävs för att genomföra förslaget och har granskat möjligheten till intern omfördelning. Med tanke på att det finns vissa synergieffekter med pågående verksamheter på områdena för digitalisering av energisystemet och cybersäkerhet, för att genomföra dessa ytterligare verksamheter, med en tilldelning av **1,5 heltidsekvivalenter (CA), kommer gemensamma forskningscentrumet att omfördela sina interna resurser** för att tillhandahålla teknisk och vetenskaplig rådgivning för att utveckla den frivilliga säkra ramen för utbyte av eluppgifter enligt artikel 18a.5. Detta inbegriper tillhandahållande av riktlinjer för testnings- och valideringsmetoder samt väsentliga cybersäkerhetskrav. När det gäller ramen för datautbyte skulle gemensamma forskningscentrumets stöd särskilt inriktas på följande: - Stöd till utarbetandet av lämpliga, politiskt relevanta användningsfall i samband med planering, drift och optimering av elnät. - Stöd till den frivilliga säkra ramen för utbyte av elnätsuppgifter genom att tillhandahålla metoder för oberoende testning, riktmärkning och validering för innovativa digitala verktyg som ska utvecklas enligt artikel 18a.5 och som är relevanta för drift och optimering av elnät.

3.2.5 Översikt över beräknad inverkan på it-relaterade investeringar

Obligatoriskt: Bästa skattning av de it-relaterade investeringar som förslaget/initiativet medför ska anges i tabellen nedan.

När så krävs för genomförandet av förslaget/initiativet ska i undantagsfall anslag under rubrik 7 anges på därför avsedd rad.

Anslagen under rubrikerna 1–6 ska redovisas som ”it-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter”. Dessa utgifter avser den driftsbudget som tas i anspråk för att återanvända/köpa in/utveckla it-plattformar och it-verktyg med direkt koppling till initiativets genomförande med tillhörande investeringar (t.ex. licenser, undersökningar och datalagring). Uppgifterna i den här tabellen bör vara förenliga med uppgifterna i avsnitt 4, ”Digitala inslag”.

TOTALT Anslag för digital teknik och it	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT Budgetram 2021–2027**
RUBRIK 7					
It-utgifter (centralt)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Delsumma för RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Utanför RUBRIK 7					
It-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Delsumma utanför RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
TOTALT	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6 Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen

Förslaget/initiativet

☒ kan finansieras fullständigt genom omfördelningar inom den berörda rubriken i den fleråriga budgetramen

☐ kräver användning av den outnyttjade marginalen under den relevanta rubriken i den fleråriga budgetramen och/eller användning av särskilda instrument enligt definitionen i förordningen om den fleråriga budgetramen

☐ kräver en översyn av den fleråriga budgetramen

3.2.7 Bidrag från tredje part

Förslaget/initiativet

☒ innehåller inga bestämmelser om samfinansiering från tredje parter

☐ innehåller bestämmelser om samfinansiering från tredje parter enligt följande uppskattning:

Anslag i miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	Totalt
Ange vilket organ som deltar i samfinansieringen					
TOTALA anslag som tillförs genom samfinansiering					

3.2.8 Beräknat personalbehov och beräknad användning av anslag vid ett decentraliserat organ

Personalbehov (heltidsekvivalenter)

Byrå: Acer	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**Flerårig budgetram 2028–2034**
Tillfälligt anställda (AD-tjänster)					
Tillfälligt anställda (AST-tjänster)					
Delsumma tillfälligt anställda (AD + AST)	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Kontraktsanställda				2	2
Utsända nationella experter					
Delsumma kontraktsanställda och utsända nationella experter	***0***	***0***	***0***	***2***	***2***
TOTAL personal	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**

Anslag som täcks av bidraget från EU-budgeten i miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Byrå: Acer	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT 2021–2027**	**TOTALT 2028–2034**
Rubrik 1: Personalutgifter				0,091[1]	**0,091**	1,379
Rubrik 2: Infrastruktur och driftsutgifter					**0,000**	
Rubrik 3: Driftsutgifter				0,300	**0,300**	8,660
TOTALA anslag som täcks av EU-budgeten	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039[2]**

[1] Personalutgifterna har anpassats för att ta hänsyn till antagandet att rekrytering sker i juli.

Av det skälet beaktas endast 50 % av genomsnittskostnaden under 2027.

[2] Denna siffra inkluderar den ackumulerade effekten av den årliga indexeringen på 2 %.

Översikt/sammanfattning av personal och anslag (i miljoner euro) som krävs för förslaget/initiativet vid decentraliserade byråer

Byrå: Acer	År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**	**TOTALT 2021–2027**	**TOTALT 2028–2034**
Tillfälligt anställda (AD + AST)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kontraktsanställda	**0**	**0**	**0**	2	**2**	**2**
Utsända nationella experter	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Total personal	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**2**
Anslag som täcks av EU-budgeten	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
Anslag som täcks av avgifter (i tillämpliga fall)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
Anslag från medfinansiering (i tillämpliga fall)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
TOTALA anslag	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039**

Beskrivning av de uppgifter som ska utföras av Acer:

Krav 6: Acer ska, i nära samarbete med systemansvariga för distributions- och överföringssystem samt relevanta intressenter, utfärda en rekommendation riktad till tillsynsmyndigheter om indikatorer för smarta nät för att mäta användningen av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnät (artikel 18a.2). Denna rekommendation ska utfärdas senast ett år efter förordningens ikraftträdande och utgör en engångsuppgift.

Krav 7: Acer ska offentliggöra en lägesrapport på unionsnivå med en bedömning av utvecklingen och införandet av smarta nätlösningar och den effektiva användningen av elinfrastrukturen (artikel 18a.3). Denna rapport ska offentliggöras åtminstone vart tredje år efter offentliggörandet av Acers rekommendation om indikatorer för smarta nät och utgör en återkommande uppgift.

När det gäller kraven 6 och 7 behöver Acer således ytterligare personal för att leda och utföra expertarbetet, inklusive den inledande rekommendationen och regelbunden övervakning av både systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem, samt för att bistå vid datainsamling och andra administrativa uppgifter som är förenade med denna verksamhet.

Krav 8: Acer får i uppgift att hjälpa tillsynsmyndigheterna att fastställa resultatindikatorer (artikel 18.7).

Krav 9: Acer får i uppgift att offentliggöra en rapport om effektivitetsjämförelsen mellan de systemansvariga för överföringssystemen och deras kostnader senast den första dagen i den

månad som följer tolv månader efter dagen för denna förordnings ikraftträdande och därefter vart fjärde år (artikel 18.7).

Krav 10: Acer får i uppgift att utfärda en rekommendation riktad till kommissionen om ett förslag till harmoniserade metoder för tariffer (artikel 61.5a).

Beträffande kraven 8, 9 och 10 behöver Acer ytterligare personalresurser för horisontellt stöd och allmänna omkostnader samt en driftsbudget för specialiserad rådgivning och utveckling.

3.3 Beräknad inverkan på inkomsterna

☒ Förslaget/initiativet påverkar inte inkomsterna.

☐ Förslaget/initiativet påverkar inkomsterna på följande sätt:

☐ Påverkan på egna medel

☐ Påverkan på andra inkomster

☐ Ange om inkomsterna är avsatta för särskilda utgiftsposter

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Inkomstposter i den årliga budgeten:	Belopp som förts in för det innevarande budgetåret	Förslagets/initiativets inverkan på inkomsterna[3]			
		År **2024**	År **2025**	År **2026**	År **2027**
Artikel …….					

För inkomster avsatta för särskilda ändamål, ange vilka utgiftsposter i budgeten som berörs.

Övriga anmärkningar (t.ex. vilken metod/formel som har använts för att beräkna inverkan på inkomsterna eller andra relevanta uppgifter).

[3] Vad gäller traditionella egna medel (tullar, sockeravgifter) ska nettobeloppen anges, dvs. bruttobeloppen minus 20 % avdrag för uppbördskostnader.

4. DIGITALA INSLAG

4.1 Krav med digital relevans

Beskriv på ett övergripande sätt kraven med digital relevans och relevanta kategorier (data, processdigitalisering och processautomatisering, digitala lösningar och/eller digitala offentliga tjänster)

Hänvisning till kravet	**Beskrivning av kravet**	**Aktörer som påverkas eller berörs av kravet**	**Övergripande processer**	**Kategorier**
Krav 1 (R1) – artiklarna 18a.2, 18a.3, 18a.6 och 61.5a: Indikatorer för smarta nät och tillhörande styrningsram	Detta krav gäller upprättandet av en ram på unionsnivå för indikatorer för smarta nät, inklusive en rekommendation från Acer, regelbunden lägesrapportering på unionsnivå och möjligheten för kommissionen att anta genomförandeakter om harmoniserade metoder. Kravet är digitalt relevant, eftersom det rör mätning och övervakning av användningen av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnäten.	Acer, kommissionen, nationella tillsynsmyndigheter. Systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem.	Övervakning, rapportering, rättslig bedömning och utveckling av harmoniserade metoder.	**Data**.
Krav 2 (R2) – artikel 18a.4: Förvaltning och utbyte av nätuppgifter för drift av smarta nät	Detta krav gäller skyldigheten för systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem att hantera och utbyta nätuppgifter på ett harmoniserat sätt för att möjliggöra	Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem och indirekt andra relevanta aktörer som arbetar med systemdrift och	Datautbyte, nätdrift, övervakning, optimering och samordning av driften av elsystemet.	**Data** **Processdigitalisering och automatisering**.

	utveckling, utbyggnad och effektiv användning av smarta elnät och av innovativa datadrivna lösningar som stöder övervakning, optimering och samordning av nätdriften. Kravet är digitalt relevant, eftersom det reglerar utbytet och användningen av uppgifter om nät, marknad och drift och stöder digitaliseringen av systemdriften.	flexibilitetsintegrering.		
Krav 3 (R3) – artikel 18a.5 och artikel 61.5b: Frivillig säker ram för utbyte av elnätsuppgifter för innovation	Detta krav gäller frivilligt inrättande av en ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter som underlättas gemensamt av Entso för el och EU DSO-enheten för att stödja utveckling, testning, integrering och införande av innovativ teknik för drift och optimering av nätet, samt tillhörande befogenhet för kommissionen att anta genomförandeakter med riktlinjer för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av uppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse. Kravet är digitalt relevant, eftersom det rör strukturerat datautbyte, gemensamma datamodeller, format, ontologier och gränssnitt samt digitala arrangemang för testning, riktmärkning, validering, driftskompatibilitet och	Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, Entso för el, EU DSO-enheten, kommissionen och relevanta deltagande intressenter som forsknings- och teknikorganisationer och leverantörer av industriella lösningar.	Datadelning, säker dataåtkomst, testning och validering av digitala verktyg, styrning av driftskompatibilitet och innovationsstöd.	**Data**, **digitala lösningar** samt **processdigitalisering och automatisering**.

	livscykelhantering av digitala verktyg.			

4.2 Data

Övergripande beskrivning av data som omfattas

Typ av data	**Hänvisning till kravet/kraven**	**Standard och/eller specifikation**
Uppgifterna i fråga avser införandet av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar i överförings- och distributionsnäten samt effektiv användning av elinfrastrukturen. Dessa uppgifter förväntas i första hand bygga på befintliga nationella rapporter enligt artikel 59.1 i direktiv (EU) 2019/944, vid behov kompletterade med ytterligare uppgifter som specificeras i Acers rekommendation och, om de antas, genom kommissionens genomförandeakter om indikatorer för smarta nät.	Krav 1 (indikatorer för smarta nät)	I detta skede föreskrivs ingen specifik teknisk standard i lagtexten; eventuell ytterligare harmonisering av metoder, indikatorer eller rapporteringsformat skulle behandlas i rekommendationen och eventuellt i en genomförandeakt.
De berörda uppgifterna är de elnätsuppgifter som är nödvändiga för utveckling, utbyggnad och effektiv användning av smarta elnät och innovativa datadrivna lösningar som stöder nätdrift. Beroende på användningsfallet kan dessa uppgifter omfatta uppgifter om nättopologi och tillgångar, operativa mätningar, belastningsflöden, spänning och överbelastning, avbrott och underhåll, dirigering och inskränkningar, anslutningar och kapacitet, flexibilitet samt driftsprognoser och begränsningar som är relevanta för drift av överförings- och distributionssystem.	Krav 2 (utbyte av nätuppgifter för drift av smarta nät)	Det föreskrivs inte några detaljerade tekniska standarder i själva lagtexten. Befintliga sektorsspecifika specifikationer och modeller, inklusive i förekommande fall CGMES (*Common Grid Model Exchange Standard*) eller andra driftskompatibilitetslösningar för elsektorn, kan vara relevanta under genomförandefasen.

De aktuella uppgifterna är uppgifter om elnät och tillhörande teknisk information som används inom en frivillig säker ram för forskning och innovation av allmänt intresse som stöder driften och optimeringen av elsystemet. Beroende på det konkreta användningsfallet kan sådana uppgifter omfatta uppgifter om drift, planering, tillgångar, flexibilitet och systemprestanda som de deltagande systemansvariga för överföringssystem och de systemansvariga för distributionssystem bidrar med, liksom metadata, referensdata och utdata som genereras genom testning och validering.	Krav 3 (ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation)	Enligt förslaget får datamodeller, format, ontologier och gränssnitt som är relevanta för ramen specificeras eller uppdateras i kommissionens genomförandeakter, tillsammans med villkor om transparens, ansvarsskyldighet, cybersäkerhet och riskreducering.

Överensstämmelse med EU:s datastrategi

Förklara hur kravet/kraven överensstämmer med EU:s datastrategi

Krav 1 (indikatorer för smarta nät) är anpassat till EU:s datastrategi i den mån det stöder en konsekvent och rättvis dataanvändning för tillsyn och politisk utveckling i energisektorn, samtidigt som det förlitar sig på befintliga sektorsspecifika rapporteringsstrukturer.

Krav 2 (utbyte av nätuppgifter för drift av smarta nät) är anpassat till EU:s datastrategi, eftersom det stöder sektorsspecifik datadelning och driftskompatibilitet på ett sätt som är förenligt med unionens regler om dataskydd, cybersäkerhet och skälig åtkomst till data. Det kompletterar också den befintliga ramen för energiuppgifter utan att överlappa dataförordningen, eftersom det rör reglerade nätuppgifter och samarbete mellan reglerade enheter för systemdrift.

Krav 3 (ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation) är anpassat till EU:s datastrategi, eftersom det syftar till att möjliggöra laglig, säker och kontrollerad återanvändning av uppgifter inom en sektorsspecifik ram, samtidigt som EU:s bestämmelser i allmänna dataskyddsförordningen, dataförordningen, förordningen om artificiell intelligens och annan tillämplig lagstiftning respekteras. I praktiken skulle denna ram också stödja utvecklingen och användningen av AI-baserade lösningar som stöder driften och optimeringen av elsystemet. All sådan utveckling och användning bör ske i enlighet med förordning (EU) 2024/1689 (förordningen om artificiell intelligens) och annan tillämplig unionslagstiftning, särskilt när det gäller riskhantering, datastyrning, transparens, mänsklig tillsyn, robusthet och cybersäkerhet.

Överensstämmelse med engångsprincipen

Förklara hur engångsprincipen har beaktats och hur möjligheten att återanvända befintliga data har utforskats

När det gäller krav 1 (indikatorer för smarta nät) följer förslaget engångsprincipen genom att i möjligaste mån bygga på redan befintliga nationella rapporteringsskyldigheter i stället för att skapa ett helt nytt rapporteringssystem.

Vad gäller krav 2 (utbyte av nätuppgifter för drift av smarta nät) respekteras engångsprincipen genom att bestämmelsen bygger på uppgifter som redan genererats och använts av systemansvariga vid normal drift av systemet; kravet skapar inte någon allmän skyldighet att samla in samma information från nya källor, utan syftar snarare till att förbättra det sätt på vilket befintliga uppgifter delas och används.

Beträffande krav 3 (ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation) bör engångsprincipen styra genomförandet av ramen, särskilt genom att återanvända befintliga sektorsspecifika datauppsättningar, rapporteringskanaler och tekniska lösningar där så är möjligt, och genom att undvika onödig överlappning av insamlings- eller överföringsskyldigheter.

Förklara hur nyskapade data är sökbara, tillgängliga, kompatibla och återanvändbara samt uppfyller standarder för hög kvalitet

Ej tillämpligt

Dataflöden

Övergripande beskrivning av dataflöden

Typ av data	**Hänvisning/hänvisningar till kravet/kraven**	**Aktör som tillhandahåller data**	**Aktör som tar emot data**	**Utlösande faktor för datautbyte**	**Frekvens (i tillämpliga fall)**
Uppgifter som avser införandet av smart och innovativ nätteknik och digitala lösningar	Krav 1 (indikatorer för smarta nät)	Nationella tillsynsmyndigheter och, i förekommande fall, systemansvariga	Acer, för att utarbeta sin rekommendation och sina lägesrapporter, och från Acer till kommissionen i form av dessa output.	Den ursprungliga utlösande faktorn skulle vara förordningens ikraftträdande.	Följt av utarbetandet av Acers rekommendation inom ett år, och därefter av den ordinarie treåriga rapporteringscykeln.

Berörda uppgifter är de elnätsuppgifter som är nödvändiga för utveckling, utbyggnad och effektiv användning av smarta elnät och innovativa datadrivna lösningar som stöder nätdrift	Krav 2 (utbyte av nätuppgifter för drift av smarta nät)	Nätoperatörer	Nätoperatörer	Driftsystemet måste vara kopplat till övervakning, optimering och samordning av nätdriften, inbegripet integrering av efterfrågeflexibilitet, förnybara energikällor och icke-fossil flexibilitet.	Frekvensen för sådana utbyten skulle bero på det operativa användningsfallet och kan variera från utbyten i nära realtid till periodiskt utbyte av statiska eller planeringsrelaterade uppgifter.
Uppgifter om elnät och tillhörande teknisk information som används inom en frivillig säker ram för forskning och innovation av allmänt intresse som stöder driften och optimeringen av elsystemet	Krav 3 (ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation)	De huvudsakliga dataflödena skulle vara från deltagande systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem till det samordnade arrangemanget, mellan deltagare inom den ramen enligt överenskomna styrningsregler, från Entso för el och EU DSO-enheten till kommissionen när de kommunicerar styrning och tekniska arrangemang, och från kommissionen tillbaka till deltagarna genom sitt yttrande och, om de antas, genom genomförandeakter.		Den utlösande faktorn skulle vara att intresserade systemansvariga frivilligt inrättar ett samordnat arrangemang, följt av ett meddelande om relevant styrning och tekniska delar till kommissionen.	Efterföljande datautbyten skulle vara beroende av deltagandet i ramen och av den konkreta forskning, testning, riktmärkning och användning som genomförs inom ramen.

4.3 Digitala lösningar

Övergripande beskrivning av digitala lösningar

Digital lösning	Hänvisning/hänvisningar till kravet/kraven	Huvudsakliga föreskrivna funktioner	Ansvarigt organ	Hur tillgodoses tillgänglighet en?	Hur övervägs möjligheten till återanvändning?	Användning av AI-teknik (i tillämplig a fall)
Digital lösning #1 Befintliga rapporterings-, övervaknings- och analyssystem för indikatorer för smarta nät	Krav 1	Förslaget skapar inte någon fristående ny digital unionsplattform. De relevanta digitala lösningarna är de befintliga rapporterings-, övervaknings- och analyssystem som Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna använder för att samla in, behandla och bedöma information om nätprestanda och om användningen av smarta och digitala nätlösningar. Beroende på framtida genomförandeakter kan dessa befintliga system behöva uppdateras för att stödja mer harmoniserade indikatormetoder, gemensamma	Acer ansvarar för rekommendationen och lägesrapporten på unionsnivå. De nationella tillsynsmyndigheterna ansvarar för nationell övervakning och rapportering.	Inga särskilda tillgänglighetskrav fastställs, eftersom det främst handlar om regleringssystem för experter snarare än digitala tjänster riktade till allmänheten. Output som Acers rapporter bör dock vara tillgängliga för allmänheten i enlighet med befintlig praxis gällande transparens. Återanvändbarhet säkerställs genom att bygga vidare på befintliga rapporterings- och analysverktyg i stället för att skapa en ny lösning från grunden.		Förslaget kräver för närvarande inte användning av AI för denna digitala lösning.

		rapporteringsstrukturer och jämförbara analytiska resultat.			
Digital lösning #2 Gränssnitt för utbyte av nätuppgifter, system och driftskompatibilitetskomponenter för drift av smarta nät	Krav 2	De relevanta digitala lösningarna är de gränssnitt, system och driftskompatibilitetskomponenter som används av systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem för att dela och behandla nätuppgifter på ett harmoniserat sätt. De kan omfatta maskin–maskin-gränssnitt, ingångar för datautbyte, delade semantiska modeller, datahanteringssystem och andra digitala verktyg till stöd för övervakning, optimering och samordning av nätdrift.	Systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem, vilka agerar inom ramen för sina befintliga operativa ansvarsområden.	Genom förslaget inrättas inte någon digital tjänst riktad till medborgarna och det uppkommer därför inte några särskilda tillgänglighetsfrågor för allmänheten. De digitala lösningarna är avsedda att stödja driftskompatibilitet och återanvändning av data och bör, där så är möjligt, bygga på befintliga sektorsspecifika lösningar och standarder snarare än kräva helt nya arkitekturer.	I texten föreskrivs utveckling och drift av innovativa datadrivna lösningar som kan omfatta AI-baserade verktyg för prognos, optimering eller övervakning av systemet.
Digital lösning #3 Ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation	Krav 3	Den relevanta digitala lösningen är den ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter som inrättas på frivillig basis genom ett samordnat arrangemang	De deltagande systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga	I förslaget föreskrivs inte någon särskild teknisk arkitektur som bevarar flexibiliteten att bygga vidare på befintlig infrastruktur eller pilotinfrastruktur. Återanvändbarhet är ett centralt	Ramen är uttrycklig en utformad för att stödja innovativ

		som underlättas gemensamt av Entso för el och EU DSO-enheten. Denna ram kan bygga på digitala plattformar, säkra behandlingsmiljöer, gemensamma test- och riktmärkningsmiljöer, valideringsverktyg och annan digital infrastruktur som är nödvändig för att stödja utveckling, testning, integrering och införande av innovativ teknik för drift och optimering av nätet.	för distributionssystem är i första hand ansvariga, och Entso för el och EU DSO-enheten underlättar gemensamt det samordnade arrangemanget. Kommissionen utövar tillsyn genom sitt yttrande om den meddelade styrningen och de tekniska arrangemangen och genom eventuella genomförandeakter enligt artikel 61.5b.	inslag, eftersom ramen är avsedd att möjliggöra att utvecklade innovativa lösningar används av andra europeiska systemansvariga för överförings- och distributionssystem som begär tillträde via det samordnade arrangemanget. Inga särskilda tillgänglighetskrav uppstår, eftersom detta inte är en tjänst riktad till allmänheten.	teknik och kan omfatta AI-baserade verktyg, bland annat för modellering, testning, optimering eller validering.

Förklara, för varje digital lösning, hur den digitala lösningen uppfyller tillämplig digital politik och lagstiftning.

Digital lösning #1

Digital och/eller sektoriell politik (i tillämpliga fall)	Beskrivning av överensstämmelse
Förordningen om artificiell intelligens	All framtida användning av AI-baserade analysverktyg av Acer eller nationella tillsynsmyndigheter skulle behöva följa förordningen om artificiell intelligens.
EU:s cybersäkerhetsram	Lösningen måste också vara förenlig med unionens allmänna ram för dataskydd och cybersäkerhet.
eIDA	Ingen särskild koppling
Den gemensamma digitala ingången och IMI	Ingen särskild koppling
Övriga	

Digital lösning #2 Gränssnitt för utbyte av nätuppgifter, system och driftskompatibilitetskomponenter för drift av smarta nät

Digital och/eller sektoriell politik (i tillämpliga fall)	Beskrivning av överensstämmelse
Förordningen om artificiell intelligens	Om sådana verktyg används måste de följa den tillämpliga unionsramen, särskilt förordningen om artificiell intelligens i förekommande fall.
EU:s cybersäkerhetsram	Om sådana verktyg används skulle de behöva följa den tillämpliga unionsramen, särskilt de NIS2-relaterade skyldigheter som gäller för de berörda enheterna, och andra cybersäkerhetskrav enligt sektorslagstiftningen.
eIDA	Ingen särskild koppling
Den gemensamma digitala ingången och IMI	Ingen särskild koppling

Övriga	

<u>Digital lösning #3</u> Ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation

Digital och/eller sektoriell politik (i tillämpliga fall)	**Beskrivning av överensstämmelse**
Förordningen om artificiell intelligens	Om AI-baserade verktyg används är efterlevnad av förordningen om artificiell intelligens uttryckligen relevant, vid sidan av allmänna dataskyddsförordningen, dataförordningen, cybersäkerhetsreglerna och annan tillämplig unionslagstiftning.
EU:s cybersäkerhetsram	Om AI-baserade verktyg används, efterlevnad av cybersäkerhetsreglerna och annan tillämplig unionslagstiftning.
eIDA	Ingen särskild koppling
Den gemensamma digitala ingången och IMI	Ingen särskild koppling
Övriga	

4.4 Interoperabilitetsbedömning

Kraven på datautbyte, indikatorer för smarta nät, den samordnade innovationsramen och smarta mätarsystem i detta lagstiftningsinitiativ upprättar eller påverkar inte en transeuropeisk digital offentlig tjänst i den mening som avses i förordningen om ett interoperabelt Europa. De rör framför allt regleringsskyldigheter, operativa arrangemang för datautbyte och digital infrastruktur för reglerade enheter i elsektorn, snarare än digitala tjänster som tillhandahålls av unionsenheter eller offentliga organ till varandra eller till medborgare eller företag. Det politiska initiativet påverkar inte några gränsöverskridande digitala offentliga tjänster och avsnittet om interoperabilitetsbedömning är därför inte tillämpligt.

4.5 Åtgärder till stöd för digitalt genomförande

Övergripande beskrivning av åtgärder till stöd för digitalt genomförande

Beskrivning av åtgärden	**Hänvisning/hänvisningar till kravet/kraven**	**Kommissionens roll** (i tillämpliga fall)	**Aktörer som ska involveras** (i tillämpliga fall)	**Förväntad tidsplan** (i tillämpliga fall)
För krav 1 är en viktig genomförandeåtgärd att Acer tar fram en rekommendation om indikatorer för smarta nät, vid behov följd av genomförandeakter från kommissionen om harmoniserade metoder. Denna åtgärd stöder en gradvis utveckling av en mer sammanhängande ram på unionsnivå för att mäta införandet av smarta och digitala nätlösningar och deras bidrag till en effektiv användning av elinfrastrukturen.	Krav 1 (indikatorer för smarta nät)	Kommissionens roll skulle vara att bedöma behovet av ytterligare harmonisering och vid behov anta genomförandeakter.	De berörda aktörerna skulle omfatta Acer, kommissionen, nationella tillsynsmyndigheter, systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem och relevanta aktörer.	Den första milstolpen skulle vara Acers rekommendation **inom ett år efter ikraftträdandet**, vid behov följd av eventuella genomförandeakter i ett senare skede.
När det gäller krav 2 är den huvudsakliga genomförandeåtgärden att systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem gradvis anpassar sina arrangemang för datahantering, utbyte och driftskompatibilitet så att nätuppgifter kan användas på ett mer harmoniserat sätt för att stödja utbyggnaden av smarta nät och	Krav 2 (utbyte av nätuppgifter för drift av smarta nät)	Kommissionens roll skulle huvudsakligen bestå av politisk övervakning och uppföljning i samband med genomförandet av förordningen.	De berörda aktörerna skulle omfatta systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, nationella tillsynsmyndigheter och, i förekommande fall,	Genomförandet skulle börja **den dag då förordningen börjar tillämpas** och fortsätta gradvis när de systemansvariga anpassar befintliga system och processer.

innovativa datadrivna lösningar. Detta är främst en operativ genomförandeåtgärd på sektorsnivå snarare än en åtgärd som ska specificeras i en kommissionsakt.			Entso för el och EU DSO-enheten.	
Vad gäller krav 3 är en viktig genomförandeåtgärd inrättandet av det samordnade arrangemang som gemensamt underlättas av Entso för el och EU DSO-enheten, inbegripet utveckling av regler om styrning och deltagande, tekniska och operativa regler samt cybersäkerhetsregler för den frivilliga säkra ramen för utbyte av elnätsuppgifter. Ytterligare en stödåtgärd är kommissionens antagande av genomförandeakter enligt artikel 61.5b med gemensamma riktlinjer för datamodeller, format, ontologi, gränssnitt, transparens och krav på riskhantering.	Krav 3 (ram för säkert utbyte av elnätsuppgifter för innovation)	Kommissionens roll skulle därför vara att ta emot de arrangemang som meddelas, avge ett yttrande om dem och vid behov anta genomförandeakter för att stödja en mer konsekvent och säker utbyggnad.	De berörda aktörerna skulle omfatta kommissionen, Entso för el, EU DSO-enheten, deltagande systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem samt relevanta europeiska intressenter som forsknings- och teknikorganisationer och leverantörer av industriella lösningar.	Det samordnade arrangemanget förväntas ta form **efter det att förordningen har trätt i kraft**, medan genomförandeakter kommer att följa senare, beroende på hur ramen utvecklas och behovet av ytterligare specificering.

BILAGA

till FINANSIERINGSÖVERSIKT OCH DIGITAL ÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

Förslagets beteckning:

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EU) 2019/943 vad gäller framtidssäkring av elräkningar i Europeiska unionen, genom att minska systemkostnaderna och främja elektrifiering och digitalisering

1. STORLEK PÅ OCH KOSTNAD FÖR PERSONALBEHOVET
2. KOSTNAD FÖR ÖVRIGA ADMINISTRATIVA UTGIFTER
3. TOTALA ADMINISTRATIVA KOSTNADER
4. METOD FÖR BERÄKNING AV KOSTNADERNA

4.1 Personalresurser

4.2 Övriga administrativa utgifter

1. Kostnad för personalbehovet

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att personalresurser tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

1.1 Finansierat med den antagna budgeten

1.1.1 DG Energi

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**TOTALT 2021–2027**		**TOTALT 2028–2034**	
		Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	**Heltidsekvivalenter**	**Anslag**	**Heltidsekvivalenter**	**Anslag**
Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)													
20 01 02 01 – Huvudkontor och representationskontor	Handläggare		0,000		0,000		0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	**1**	**0,194**
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 01 02 03 – Unionens delegationer	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Extern personal													
20 02 01 och 20 02 02 – Extern personal – Huvudkontor och representationskontor	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	**2**	**0,210**
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 02 03 – Extern personal – Unionens delegationer	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Lokalanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Unga experter vid delegationer		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Andra budgetrubriker för personalresurser (*ange vilka*)	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Delsumma för personalresurser – RUBRIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**TOTALT 2021–2027**		**TOTALT 2028–2034**	
		Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag
Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)													
01 01 01 01 Indirekta forskningsåtgärder	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Direkta forskningsåtgärder	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Annat (precisera)	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Extern personal													
Extern personal genom driftsanslag	- vid huvudkontoret: Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid huvudkontoret: Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Lokalanställda									**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Unga experter vid delegationer									**0**	**0,000**		

01 01 01 02 Indirekta forskningsåtgärder	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Direkta forskningsåtgärder	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Andra budgetposter för personalresurser (*ange vilka*)	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Delsumma för personalresurser – Utanför RUBRIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
Totalt personalresurser (alla rubriker i den fleråriga budgetramen)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

1.1.2 Gemensamma forskningscentrumet

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

RUBRIK 7		2024		2025		2026		2027		TOTALT 2021–2027		TOTALT 2028–2034	
i den fleråriga budgetramen		Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	**Heltidsekvivalenter**	**Anslag**	**Heltidsekvivalenter**	**Anslag**
Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)													
20 01 02 01 – Huvudkontor och representationskontor	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Unionens delegationer	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Extern personal													
20 02 01 och 20 02 02 – Extern personal – Huvudkontor och representationskontor	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000		**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Extern personal – Unionens delegationer	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Lokalanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Unga experter vid delegationer		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Andra budgetrubriker för personalresurser (*ange vilka*)	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Delsumma för personalresurser – RUBRIK 7	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen		2024		2025		2026		2027		TOTALT 2021–2027		TOTALT 2028–2034	
		Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag
Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)													
01 01 01 01 Indirekta forskningsåtgärder	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Direkta forskningsåtgärder	Handläggare		0,000		0,000		0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Annat (precisera)	Handläggare		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Extern personal													
Extern personal genom driftsanslag	- vid huvudkontoret: Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid huvudkontoret: Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Lokalanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer: Unga experter vid delegationer									**0**	**0,000**		

01 01 01 02 Indirekta forskningsåtgärder	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Direkta forskningsåtgärder	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Andra budgetposter för personalresurser (*ange vilka*)	Kontraktsanställda		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Delsumma för personalresurser – Utanför RUBRIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Totalt personalresurser (alla rubriker i den fleråriga budgetramen)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**

1.1.3 Totalt

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen		2024		2025		2026		2027		TOTALT 2021–2027		TOTALT 2028–2034	
		Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	**Heltidsekvivalenter**	**Anslag**	**Heltidsekvivalenter**	**Anslag**
Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)													
20 01 02 01 – Huvudkontor och representationskontor	Handläggare	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	1	1,358
	Assistenter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Unionens delegationer	Handläggare	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Extern personal													
20 02 01 och 20 02 02 – Extern personal – Huvudkontor och representationskontor	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	2	1,470
	Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Extern personal – Unionens delegationer	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Lokalanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Unga experter vid delegationer	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

Andra budgetrubriker för personalresurser (*ange vilka*)	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
Delsumma för personalresurser – RUBRIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**2,828**		

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**TOTALT 2021–2027**		**TOTALT 2028–2034**	
		Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag	Heltidsekvivalenter	Anslag
Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)													
01 01 01 01 Indirekta forskningsåtgärder	Handläggare	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Direkta forskningsåtgärder	Handläggare	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	Assistenter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Annat (precisera)	Handläggare	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Assistenter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Extern personal													
Extern personal genom driftsanslag	- vid huvudkontoret	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- vid unionens delegationer	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Lokalanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

	Unga experter vid delegationer	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Indirekta forskningsåtgärder	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Direkta forskningsåtgärder	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
	Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Andra budgetposter för personalresurser (*ange vilka*)	Kontraktsanställda	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	Nationella experter	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Delsumma för personalresurser – Utanför RUBRIK 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Totalt personalresurser (alla rubriker i den fleråriga budgetramen)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**5**	**0,659**	**5**	**0,659**	**5**	**4,610**

2. Kostnad för övriga administrativa utgifter

☐ Förslaget/initiativet kräver inte att administrativa anslag tas i anspråk

☒ Förslaget/initiativet kräver att administrativa anslag tas i anspråk enligt följande:

2.1 Finansierat med den antagna budgeten

2.1.1 DG Energi

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**TOTALT 2021–2027**	**TOTALT 2028–2034**
Vid huvudkontoret eller inom EU:s territorium:						

20 02 06 01 - Utgifter för tjänsteresor och representation				0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Utgifter för möten, expertgrupper och konferenser					**0,000**	
20 02 06 03 – Kommittéer					**0,000**	
20 02 06 04 - Studier och samråd					**0,000**	
20 04 – It-utgifter (gemensamma)[1]					**0,000**	
Andra budgetposter som inte gäller personalresurser (*ange vilka om så behövs*)					**0,000**	
Vid unionens delegationer						
20 02 07 01 – Utgifter för tjänsteresor, konferenser och representation					**0,000**	
20 02 07 02 – Vidareutbildning					**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktur och logistik					**0,000**	
Andra budgetposter som inte gäller personalresurser (*ange vilka om så behövs*)					**0,000**	
Delsumma Övriga utgifter – RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**TOTALT 2021–2027**	**EFTER 2027**
Utgifter för tekniskt och administrativt stöd (gäller ej extern personal) som finansieras från driftsanslag (tidigare s.k. BA-poster):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- vid huvudkontoret					**0,000**	
- vid unionens delegationer					**0,000**	
Andra administrativa utgifter för forskning					**0,000**	
It-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter[2]					**0,000**	

1 Yttrande från GD Digitala tjänster – IT Investments Team krävs (se *Guidelines on Financing of IT*, C(2020) 6126 final, 10.9.2020, s. 7).

2 Yttrande från GD Digitala tjänster – IT Investments Team krävs (se *Guidelines on Financing of IT*, C(2020) 6126 final, 10.9.2020, s. 7).

It-utgifter inom operativa program som omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter[3]					**0,000**	
Andra budgetposter som inte gäller personalresurser (*ange vilka om så behövs*)					**0,000**	
Delsumma Övriga utgifter – Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Totalt Övriga administrativa utgifter (alla rubriker i den fleråriga budgetramen)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

3 Denna post inkluderar lokala administrativa system och bidrag till samfinansieringen av gemensamma it-system (se Guidelines on Financing of IT, C(2020) 6126 final, 10.9.2020).

2.1.3 Totalt

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	2024	2025	2026	2027	TOTALT 2021–2027	EFTER 2027
Vid huvudkontoret eller inom EU:s territorium:						
20 02 06 01 - Utgifter för tjänsteresor och representation	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Utgifter för möten, expertgrupper och konferenser	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 03 – Kommittéer	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 04 - Studier och samråd	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 04 – It-utgifter (gemensamma)[4]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Andra budgetposter som inte gäller personalresurser (*ange vilka om så behövs*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Vid unionens delegationer						
20 02 07 01 – Utgifter för tjänsteresor, konferenser och representation	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 07 02 – Vidareutbildning	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktur och logistik	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Andra budgetposter som inte gäller personalresurser (*ange vilka om så behövs*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Delsumma Övriga utgifter – RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

4 Yttrande från GD Digitala tjänster – IT Investments Team krävs (se *Guidelines on Financing of IT*, C(2020) 6126 final, 10.9.2020, s. 7).

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	2024	2025	2026	2027	TOTALT 2021–2027	EFTER 2027
Utgifter för tekniskt och administrativt stöd (gäller ej extern personal) som finansieras från driftsanslag (tidigare s.k. BA-poster):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- vid huvudkontoret	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- vid unionens delegationer	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Andra administrativa utgifter för forskning	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
It-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter[5]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
It-utgifter inom operativa program som omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter[6]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Andra budgetposter som inte gäller personalresurser (*ange vilka om så behövs*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Delsumma Övriga utgifter – Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Totalt Övriga administrativa utgifter (alla rubriker i den fleråriga budgetramen)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

5 Yttrande från GD Digitala tjänster – IT Investments Team krävs (se *Guidelines on Financing of IT*, C(2020) 6126 final, 10.9.2020, s. 7).

6 Denna post inkluderar lokala administrativa system och bidrag till samfinansieringen av gemensamma it-system (se Guidelines on Financing of IT, C(2020) 6126 final, 10.9.2020).

3. Totalt Administrativa kostnader (alla rubriker i den fleråriga budgetramen)

3.1 Anslag i den antagna budgeten

3.1.1 GD Energi

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Sammanfattning	2024	2025	2026	2027	TOTALT 2021–2027	TOTALT 2028–2034
Rubrik 7 – Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Rubrik 7 – Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,180	**0,180**	0,126
Delsumma Rubrik 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**
Utanför Rubrik 7 – Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Utanför Rubrik 7 – Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Delsumma Övriga rubriker	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
TOTALT RUBRIK 7 och Utanför RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**

3.1.2 Gemensamma forskningscentrumet

Sammanfattning	2024	2025	2026	2027	TOTALT 2021–2027	TOTALT 2028–2034
Rubrik 7 – Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Rubrik 7 – Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Delsumma Rubrik 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Utanför Rubrik 7 – Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Utanför Rubrik 7 – Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Delsumma Övriga rubriker	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
TOTALT RUBRIK 7 och Utanför RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

3.1.3 TOTALT

Sammanfattning	2024	2025	2026	2027	TOTALT 2021–2027	TOTALT 2028–2034
Rubrik 7 – Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Rubrik 7 – Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Delsumma Rubrik 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Utanför Rubrik 7 – Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Utanför Rubrik 7 – Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Delsumma Övriga rubriker	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
TOTALT RUBRIK 7 och Utanför RUBRIK 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

De övriga administrativa kostnaderna ska täckas genom anslag som redan har avdelats för att förvalta åtgärden i fråga och/eller som har omfördelats, om så krävs kompletterade med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till befintliga begränsningar i fråga om budgetmedel.

4. Metod för beräkning av kostnaderna

4.1 Personalresurser

GD Energi har noggrant utvärderat de personalresurser som krävs för genomförandet av detta förslag och genomfört en intern översyn för att fastställa om någon av de nya verksamheterna skulle kunna omfattas genom omfördelning inom generaldirektoratet. Denna utvärdering har bekräftat att uppgifterna inte kan utföras genom intern omfördelning utan att det påverkar genomförandet av befintliga huvudprioriteringar negativt, särskilt med tanke på den redan höga arbetsbördan i samband med genomförandet av reformen av elmarknadens utformning, kraftnätspaketet och den bredare digitaliseringsagendan i energisektorn. Förslaget kräver därför riktade ytterligare resurser för att säkerställa ett effektivt och snabbt genomförande. Vid denna utvärdering drogs slutsatsen att **intern omfördelning inte är ett möjligt alternativ**. Förslaget orsakar en betydande ökning av arbetsbördan, särskilt enligt kraven 1–5 (se avsnitt 1.5.1), utan någon motsvarande minskning av befintlig verksamhet. Samtidigt kräver de uppgifter som är kopplade till förslaget specialiserad teknisk expertis och varaktiga bidrag på lång sikt.

Den befintliga personalen arbetar redan med full kapacitet och är överbelastad av samtidiga politiska prioriteringar och energikrisen, vilket ger mycket begränsade möjligheter att ta på sig ytterligare ansvarsområden. Tillfälliga arrangemang skulle därför inte vara någon trovärdig eller hållbar lösning. Genomförandet av lagstiftningsförslaget kräver i detta sammanhang särskild förstärkning för att säkerställa att GD Energi är lämpligt rustat för att hantera de nya uppgifternas komplexitet och kontinuitet.

För att stödja ett effektivt genomförande av förslaget är det därför nödvändigt att anslå ytterligare personal, nämligen en ytterligare heltidsekvivalent för ramen för datautbyte, som kommer att vara en permanent, långsiktig verksamhet, och två ytterligare heltidsekvivalenter (för kontraktsanställda) för att stödja utvecklingen och utarbetandet av genomförandeakterna. Genom dessa roller kommer GD Energi att kunna fullgöra de nya lagstiftningsskyldigheterna på ett effektivt och hållbart sätt.

Gemensamma forskningscentrumet har genomfört en grundlig utvärdering av de ytterligare personalresurser som behövs för detta förslag och har gjort en intern översyn för att fastställa om de nya verksamheterna kan hanteras genom intern omfördelning inom generaldirektoratet, även med beaktande av eventuella synergieffekter med pågående verksamheter. För att genomföra dessa ytterligare verksamheter (med två heltidsekvivalenter) **kommer gemensamma forskningscentrumet att omfördela sina interna resurser**.

Personal som behövs för att genomföra förslaget (heltidsekvivalenter):

	Internt omplacerad		**Särskild ytterligare personal**		
	Inom de genomförande generaldirektoraten*	**Undantagsvis, från kommissionens omfördelningspool efter direktiv från förvaltningsstyrelsen***	**Finansieras genom rubrik 7*** / forskning**	**Finansieras genom BA-post**	**Finansie genon avgift**
Tjänster i tjänsteförteckningen	0,5 handläggare gemensamma forskningscentrumet	1 GD ENERGI		Ej tillämpligt	
Extern personal (kontraktsanställda, nationella experter, vikarier)	1,5 kontraktsanställda gemensamma forskningscentrumet	2 kontraktsanställda GD ENERGI			

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen

Anm.: De genomsnittliga kostnaderna för varje personalkategori vid huvudkontoret finns på BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/financial-statement.aspx

☒ Tjänstemän och tillfälligt anställda

Genomförandet av bestämmelserna om nätavgifter, indikatorer för smarta nät, utbyte av elnätsuppgifter och återanvändning av elnätsuppgifter för forsknings- och innovationsändamål medför en uppsättning nya uppgifter för kommissionen som kräver resurser för att säkerställa ett effektivt och snabbt genomförande. Dessa uppgifter är övergripande och kombinerar energireglering, digital politik, dataförvaltning, cybersäkerhet och innovationsstöd, och kräver kontinuerlig samverkan med ett brett spektrum av aktörer på unionsnivå och nationell nivå.

GD Energi

Tilldelningen av **heltidsekvivalenten för en permanent tjänsteman (AD)** inom GD Energi är nödvändig för att säkerställa långsiktig styrning, samordning och tillsyn av det nya ramverk som inrättas genom artikel 18a. Detta inbegriper att styra genomförandet av ramen för utbyte av elnätsuppgifter, säkerställa samstämmighet med unionens bredare rättsliga ram (inklusive dataförordningen, förordningen om artificiell intelligens och cybersäkerhetslagstiftningen), samordna med Acer, Entso-E, EU DSO-enheten och medlemsstaterna samt övervaka uppföljningen av kommissionens yttrande om det samordnade arrangemanget.

Dessa resurser skulle avse krav 1 och särskilt omfatta följande:

Processtyrning och rättslig samordning

- Samordna den övergripande genomförandeprocessen med Acer, Entso för el, EU DSO-enheten, systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, medlemsstater och andra relevanta intressenter.
- Hantera utarbetandet av ett yttrande från kommissionen om det samordnade arrangemanget enligt artikel 18a.5, inbegripet bedömningar med avseende på styrning, deltagande, teknik, drift, transparens och cybersäkerhet.
- Se till att initiativet är förenligt med unionens bredare ram för elmarknader,

digitalisering, cybersäkerhet, dataskydd, AI och industripolitik.

Politisk och rättslig uppföljning

- Bedöma de rättsliga konsekvenserna av Acers rekommendationer och lägesrapporter om indikatorer för smarta nät.
- Följa upp genomförandet av den frivilliga ramen för utbyte av elnätsuppgifter, inklusive hur kommissionens yttrande beaktas.
- Samordna med berörda kommissionsavdelningar, särskilt i frågor som rör dataförvaltning, cybersäkerhet, AI och kritisk infrastruktur.

Deltagande av intressenter och övervakning

- Anordna och följa upp möten, expertworkshoppar och riktade samråd med systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, Entso för el, EU DSO-enheten, Acer, industrin, forskningsaktörer och andra intressenter.
- Övervaka genomförandeprocessen och vid behov stödja framtida uppdateringar av genomföranderamen.

Dessa uppgifter är strukturella och långsiktiga, eftersom de rör den löpande övervakningen, utvecklingen och styrningen av digitaliseringen av elnät på unionsnivå. De går utöver den nuvarande omfattningen av GD Energis verksamhet, som inte omfattar operativ tillsyn av en ram på unionsnivå för utbyte av nätuppgifter och innovation. Den befintliga personalen är redan fullt sysselsatt med det pågående genomförandet av lagstiftningen och den politiska utvecklingen, och har inte kapacitet att ta på sig dessa ytterligare övergripande och samordningsintensiva ansvarsområden.

Detta skulle även omfatta begränsad uppföljning av genomförandet i samband med artikel 18b om smarta mätarsystem.

☒ Extern personal

GD Energi

Två heltidsekvivalenter för tillfälligt kontraktsanställda (CA) behövs för att stödja förberedelse, utarbetande och antagande av **genomförandeakter** enligt artikel 61 (tariffmetoder och indikatorer för smarta nät samt återanvändning av uppgifter) i samband med följande krav:

- Krav 2: Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa riktlinjer för laglig, säker och kontrollerad återanvändning av elnätsuppgifter för forskning och innovation av allmänt intresse för att stödja driften och optimeringen av elsystemet i enlighet med artikel 18a (artikel 61.5b). Detta inbegriper tekniska och rättsliga förberedelser, samråd med berörda parter, utarbetande och uppföljning av genomförandet. Denna uppgift kräver uppskattningsvis 0,5 heltidsekvivalenter från GD Energi. Dessa resurser skulle särskilt omfatta förberedelse, utarbetande och styrning av antagandet av genomförandeakter enligt artiklarna 61.5a och 5b, inbegripet samråd mellan avdelningar och samråd med medlemsstaterna inom ramen för relevant kommittéförfarande.
- Krav 3: Kommissionen får anta genomförandeakter med riktlinjer för harmoniserade metoder för tariffer i enlighet med artikel 18 (artikel 61.5a). Denna uppgift kräver ytterligare kapacitet för analys, reglering och samordning inom GD Energi, inklusive uppskattningsvis en heltidsekvivalent för utarbetande av genomförandeakter. Dessa resurser skulle särskilt täcka politisk och rättslig uppföljning.
- Krav 4: Kommissionen får anta genomförandeakter om indikatorer för smarta nät i enlighet med artikel 18a (artikel 61.5a). Denna uppgift kräver ytterligare kapacitet för analys, reglering och samordning inom GD Energi, inklusive uppskattningsvis 0,5 heltidsekvivalenter för utarbetande av genomförandeakter. Dessa resurser skulle särskilt täcka politisk och rättslig uppföljning.

Dessa verksamheter är mer koncentrerade till den inledande genomförandefasen och under periodiska

uppdateringar av genomföranderamen. De kräver betydande analys- och samordningskapacitet under en begränsad period, men förväntas inte kräva permanent förstärkning när den huvudsakliga genomföranderamen väl har fastställts.

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen

☒ Endast tjänster som finansieras via forskningsbudgeten

Gemensamma forskningscentrumet

Gemensamma forskningscentrumet har gjort en detaljerad bedömning av det tekniska och vetenskapliga stöd som krävs för att genomföra förslaget och har granskat möjligheten till intern omfördelning. Med tanke på att det finns vissa synergieffekter med pågående verksamheter på områdena för digitalisering av energisystemet och cybersäkerhet, för att genomföra dessa ytterligare verksamheter kommer 0,5 heltidsekvivalenter (AD) att omfördelas från dess interna resurser för att stödja utvecklingen av genomförandeakter. Detta inbegriper tillhandahållande av tekniska underlag för utarbetandet av genomförandeakter enligt artikel 61.5b, bland annat om datamodeller, ontologier, gränssnitt, arkitekturer för driftskompatibilitet och tekniska specifikationer.

☒ Extern personal

Gemensamma forskningscentrumet

Gemensamma forskningscentrumet har gjort en detaljerad bedömning av det tekniska och vetenskapliga stöd som krävs för att genomföra förslaget och har granskat möjligheten till intern omfördelning. Med tanke på att det finns vissa synergieffekter med pågående verksamheter på områdena för digitalisering av energisystemet och cybersäkerhet, för att genomföra dessa ytterligare verksamheter, med en tilldelning av **1,5 heltidsekvivalenter (CA), kommer gemensamma forskningscentrumet att omfördela sina interna resurser** för att tillhandahålla teknisk och vetenskaplig rådgivning för att utveckla den frivilliga säkra ramen för utbyte av eluppgifter enligt artikel 18a.5. Detta inbegriper tillhandahållande av riktlinjer för testnings- och valideringsmetoder samt väsentliga cybersäkerhetskrav.

När det gäller ramen för datautbyte skulle gemensamma forskningscentrumets stöd särskilt inriktas på följande:

- Stöd till utarbetandet av lämpliga, politiskt relevanta användningsfall i samband med planering, drift och optimering av elnät.
- Stöd till den frivilliga säkra ramen för utbyte av elnätsuppgifter genom att tillhandahålla metoder för oberoende testning, riktmärkning och validering för innovativa digitala verktyg som ska utvecklas enligt artikel 18a.5 och som är relevanta för drift och optimering av elnät.

4.2 Övriga administrativa utgifter

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen

GD Energi: Kostnaderna för tjänsteresor och möten för varje tjänst beräknas uppgå till omkring 6 000 euro

per person och år

Utanför RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen